

374.01

ป.621ก

๖.๒

การศึกษาความคิดเห็นของบุคลากรที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับ
การจัดการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อการพัฒนา
ในเขตจังหวัดฉะเชิงเทรา

19 S.A. 2539

ปริญญาโท

ทศ

ปิยะ คำต๋าย

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่

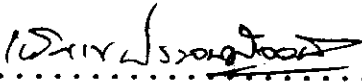
เมษายน 2539

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

๕. 518๘1

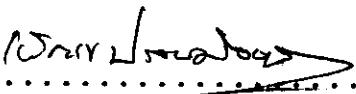
คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญาบัตรฉบับ
นี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษา
มหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

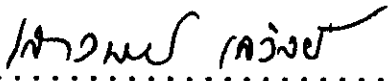
..... ประธาน
(ดร. เพ็ญแข ประจันจวนิก)

..... กรรมการ
(ผศ. ดร. พิศร ทองขัน)

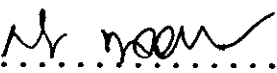
คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน
(ดร. เพ็ญแข ประจันจวนิก)

..... กรรมการ
(ผศ. ดร. พิศร ทองขัน)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(รศ. ดร. เสาวนีย์ เล่ววิทย์)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญาบัตรฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ ของมหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ดร. ศิริยุภา พูลสุวรรณ)

วันที่ 30 เดือน เมษายน พ.ศ. 2539

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จด้วยความเรียบร้อย โดยได้รับความอนุเคราะห์ช่วยเหลืออย่างดี จากท่านอาจารย์ ดร. เพ็ญแข ประจวบจวนิก ประธาน ผศ.ดร.พิตร ทองถิ่น กรรมการ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำตรวจแก้ไขมาโดยตลอด และ รศ.ดร.เสาวนีย์ เลวัลย์ ซึ่งรับเป็นกรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณา และขอกราบขอบพระคุณทั้งสามท่านเป็นอย่างยิ่งไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ รศ.ดร.ปฐม นิคมานนท์ รศ.ดร.สุนทร โคตรบรรเทา รศ.เชียรศรี วิวิศศิริ รศ.สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ อาจารย์จันทร์เพ็ญ เนียมอินทร์ อาจารย์วรธรรม คำพอ อาจารย์ชาติชาติรี โยสีดา อาจารย์สนวน เด่นดวง อาจารย์ชีวิต อุจวาทิ ที่กรุณาให้คำแนะนำในการทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ จนสำเร็จสมบูรณ์ด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณ บุคลากรในจังหวัดพะเยาทุกท่าน ที่กรุณาตอบแบบสอบถาม และอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาวิจัยครั้งนี้

นอกจากนี้ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ คุณสนั่น คำต่าย พี่ เพื่อน และน้อง ๆ ทุกคน ที่คอยสนับสนุน ช่วยเหลือและให้กำลังใจมาโดยตลอด จนกระทั่งปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

คุณค่า ความดี อันพึงมีจากปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบคารวะเป็นเครื่องบูชาพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ ผู้ให้กำเนิด พี่น้องทุกคน ที่ให้โอกาสทางการศึกษา ตลอดจนครูอาจารย์ทุกท่านที่ได้กรุณาประสิทธิ์ประสาทวิชาและอบรมสั่งสอนมาโดยตลอด

ปิยะ คำต่าย

สารบัญ

บทที่	หน้า
1	บทนำ 1 ภูมิหลัง 1 ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า 4 ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า 4 ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า 5 นิยามศัพท์เฉพาะ 6
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 9 แผน นโยบาย การพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก 9 ข้อมูลจังหวัดฉะเชิงเทรา 11 วัตถุประสงค์ หลักการ นโยบาย และมาตรการในแผนพัฒนา การศึกษานอกโรงเรียน ฉบับที่ 7 (2535-2539) ของ กรมการศึกษานอกโรงเรียน 31 หลักการพัฒนาชุมชน 41 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 43 สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า 49
3	วิธีดำเนินการศึกษาวิจัย 50 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง 51 เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล 51 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล 52 การวิเคราะห์ข้อมูล 53 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล 54

4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	58
	ตอนที่ 1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	58
	ตอนที่ 2 การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	58
	ตอนที่ 1 ด้านข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง	59
	ตอนที่ 2 ด้านข้อมูลเกี่ยวกับการวิเคราะห์เปรียบเทียบ ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง	60
	ตอนที่ 3 การทดสอบสมมุติฐานของการวิจัยตามตัวแปร ด้านระดับการศึกษา อายุ ประสบการณ์ในการ ทำงาน ของกลุ่มตัวอย่าง	73
	ตอนที่ 4 ด้านข้อมูล ด้านข้อเสนอแนะ ของกลุ่มตัวอย่าง	78
5	สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	83
	สรุป	83
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	83
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	83
	วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า	84
	สมมุติฐานการวิจัย	85
	เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	85
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	86
	การวิเคราะห์ข้อมูล	86
	ผลการศึกษาค้นคว้า	87
	อภิปรายผล	92
	ข้อเสนอแนะ	97

บทที่	หน้า
บรรณานุกรม	109
ภาคผนวก	107
ภาคผนวก ก. หนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม	108
ภาคผนวก ข. แบบสอบถามงานวิจัย	111
ภาคผนวก ค. รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ	123
ประวัติย่อของผู้วิจัย	125

บัญชีตาราง

ตาราง

หน้า

1. ข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตาม
ระดับการศึกษา อายุ ประสบการณ์การทำงาน
ตำแหน่งในการทำงาน 59
2. ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของ
คะแนนความคิดเห็นของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง
เกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกโรงเรียน
เพื่อการพัฒนา โดยรวม 61
3. ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของ
คะแนนความคิดเห็นของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง
เกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกโรงเรียน
เพื่อการพัฒนา ด้านการให้การศึกษาขั้นพื้นฐาน 62
4. ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของ
คะแนนความคิดเห็นของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง
เกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกโรงเรียน
เพื่อการพัฒนา ด้านการให้การศึกษาด้านทักษะอาชีพ 66
5. ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของ
คะแนนความคิดเห็นของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง
เกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกโรงเรียน
เพื่อการพัฒนา ด้านการให้การศึกษาด้านข่าวสารข้อมูล 69

6.	การทดสอบความแตกต่างของความคิดเห็น ของบุคลากรที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการจัดการศึกษา นอกโรงเรียนเพื่อการพัฒนา ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน	74
7.	การทดสอบความแตกต่างของความคิดเห็น ของบุคลากรที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการจัดการศึกษา นอกโรงเรียนเพื่อการพัฒนา ที่มีอายุต่างกัน	75
8.	การทดสอบความแตกต่างของความคิดเห็น ของบุคลากรที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการจัดการศึกษา นอกโรงเรียนเพื่อการพัฒนา ที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน ..	76
9.	การทดสอบความแตกต่างของความคิดเห็น ของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา นอกโรงเรียนเพื่อการพัฒนา ที่มีตำแหน่งในการปฏิบัติงานต่างกัน	77
10.	ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกโรงเรียน เพื่อการพัฒนา	78

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การศึกษาของสังคมใดก็ตามมีความสัมพันธ์อย่างสูงกับสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของสังคมนั้น สิ่งที่เห็นได้ชัดอย่างที่สุดก็คือ ระบบการศึกษาซึ่งเชื่อกันว่าระบบการศึกษาของสังคมใดหรือที่ใดก็ตามย่อมต้องมีความสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมของสังคมนั้น ระบบการศึกษามีความสัมพันธ์อย่างสูงกับปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมหลายประการ อาทิ ปัจจัยทางด้านประชากร ปัจจัยทางด้านกำลังแรงงาน ปัจจัยทางด้านเคลื่อนไหวทางสังคม ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในด้านต่าง ๆ ในสังคม

การศึกษาไม่ได้เป็นการถ่ายทอดความรู้ ความชำนาญ แก่บุคคลในช่วงอายุหนึ่งของเขา แต่การศึกษาเป็นกระบวนการการเรียนรู้ที่เกิดต่อเนื่องในบุคคลตลอดชีวิตที่วัดของเขา (Lifelong Learning) และการศึกษายังควรมีวัตถุประสงค์ที่จะช่วยบุคคลให้สามารถผ่านพ้นขั้นตอนต่าง ๆ ของชีวิตได้อย่างราบรื่น ด้วยเหตุนี้การศึกษาจึงควรมีหลายรูปแบบ เพื่อสามารถสนองวัตถุประสงค์อันนี้ ฉะนั้นนอกจากโรงเรียนแล้ว จึงควรมีการจัดแหล่งการศึกษาประเภทอื่น ๆ ควบคู่ไปด้วย (เพ็ญแข ประจักษ์ปัจฉิม, 2533 : 10-12)

การศึกษา เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับมนุษย์ เพราะการศึกษาเป็นสิ่งที่ช่วยพัฒนาให้มนุษย์เกิดความรู้ ความสามารถที่จะปรับตนเองให้อยู่ในสังคมและสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ได้ แต่การศึกษาที่จำกัดขอบเขตอยู่เฉพาะแต่ในระบบโรงเรียนนั้นยังไม่เป็นการเพียงพอที่จะเตรียมบุคคลให้เผชิญกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรม และเทคโนโลยีได้ เมื่อการศึกษาในระบบโรงเรียนมีข้อจำกัด จึงเริ่มมีการนำเอาหลักการและกระบวนการทางการศึกษานอกโรงเรียนมาใช้ เพื่อช่วยให้มนุษย์ได้พัฒนาการเรียนรู้ทางด้านพื้นฐานในการแสวงหาข้อมูลในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคม มีทักษะในการประกอบอาชีพ เพื่อยกระดับความเป็นอยู่ และส่งเสริมให้ประชาชนชนบทมีส่วนร่วม

ในการตัดสินใจในเรื่องที่เกี่ยวกับชีวิตของเขาเอง (สุนทร สุนันท์ชัย. 2523 : 42)

งานการศึกษาออกโรงเรียน เป็นการจัดการศึกษาเพื่อขยายโอกาสทางการศึกษาให้แก่เด็ก เยาวชน และผู้ใหญ่ ที่อยู่นอกระบบโรงเรียน ให้ได้รับการศึกษาที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต มีพื้นฐานการเรียนรู้ รู้จักคิดเป็น แก้ปัญหาเป็น เห็นช่องทางในการประกอบอาชีพ มีคุณธรรม จริยธรรม ให้รับข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์และทันต่อเหตุการณ์ รวมทั้งมีโอกาสพัฒนาทักษะ และวิชาชีพตามความจำเป็นอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2529 : 1)

รูปแบบหรือลักษณะในการจัดกิจกรรม การศึกษานอกโรงเรียนให้กับประชาชน มีการจัดอย่างหลากหลายรูปแบบ ภายในกรอบกิจกรรม 3 ประเภท ได้แก่ การศึกษาขั้นพื้นฐาน การศึกษาด้านทักษะอาชีพ การศึกษาด้านข้อมูลข่าวสาร (ศุภร ศรีแสน. 2530 : 78-84)

การจัดกิจกรรมทั้ง 3 รูปแบบนี้ ต้องอาศัยความร่วมมือจากหน่วยงานหลายฝ่าย ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานของรัฐบาลหรือเอกชน ซึ่งมีผู้รับผิดชอบแต่ละหน่วยงาน ในระดับจังหวัด ระดับอำเภอ และระดับตำบล เช่น ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด ศึกษาธิการจังหวัด หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ เกษตรอำเภอ สาธารณสุขอำเภอ เกษตรตำบล หัวหน้าสถานีอนามัย รวมถึงผู้นำในท้องถิ่น และองค์กรเอกชน บุคคลเหล่านี้จัดว่าเป็นส่วนสำคัญในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียน ของแต่ละจังหวัด

จากข้อมูลเกี่ยวกับจังหวัดฉะเชิงเทรา (สปจ. ฉะเชิงเทรา 2536 : 9-10) พบว่าจังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นจังหวัดที่กำลังพัฒนาเข้าสู่การเป็นศูนย์กลางความเจริญทางด้านเศรษฐกิจที่สำคัญที่สุดของประเทศแห่งหนึ่ง โดยรัฐบาลมุ่งพัฒนาให้เป็นเขตเศรษฐกิจใหม่ตามโครงการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก (Eastern Seaboard) โดยกำหนดให้จังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นศูนย์กลางความเจริญเติบโตระหว่างจังหวัดชลบุรี และจังหวัดระยอง

จังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นจังหวัดที่มีการขยายตัวทางอุตสาหกรรมเพิ่มมาก

ขึ้น อันเนื่องมาจากนโยบายของรัฐบาลในการกระจายความเจริญ และการลงทุน
 สู่ภูมิภาคและจังหวัดปริมณฑล ประกอบกับจังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นประตูสู่เขตพัฒนา
 พื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก (Eastern Seaboard) และประตูสู่อีสาน อีกทั้ง
 อัตราค่าแรงขั้นต่ำต่ำกว่ากรุงเทพฯ ตลอดจนเป็นแหล่งวัตถุดิบทางด้านเกษตรกรรม
 เป็นจังหวัดที่อยู่ติดกับกรุงเทพฯ จึงมีการลงทุนของชาวต่างชาติรวมทั้งชาวไทย ที่
 ขอดตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในจังหวัดเป็นจำนวนมาก ข้อมูลสำนักงานอุตสาหกรรม
 จังหวัดฉะเชิงเทรา ปี 2537 มีโรงงานทั้งสิ้น 683 โรงงาน เงินลงทุน
 34,148 ล้านบาท แรงงาน 53,123 คน

การเปลี่ยนแปลงสภาพทางเศรษฐกิจดังกล่าวข้างต้น มีผลกระทบต่อ
 ประชากรในจังหวัดฉะเชิงเทรา ที่จะต้องเตรียมตัวรองรับความเจริญที่กำลังเกิด
 ขึ้น ปัจจัยสำคัญที่สุด คือการศึกษา การเรียนรู้ทักษะด้านต่าง ๆ ของประชากร
 หน่วยงานต่าง ๆ ที่มีหน้าที่จัดบริการให้การศึกษาแก่ประชาชน จึงควรมีบทบาทให้
 กว้างขวาง และจัดให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนและตลาดแรงงาน
 ซึ่งจะเป็นการประสานช่องว่างและพัฒนาคุณภาพของประชากร ให้รับกับโครงสร้าง
 ทางเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลา

ดังนั้น การปรับบริการด้านการศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง
 ที่จะเกิดขึ้น จึงนับเป็นงานที่สำคัญที่สุดประการหนึ่งของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
 กับการให้การศึกษา ตามปรัชญาที่ว่า การจัดการศึกษาต้องสอดคล้องกับสภาพของ
 เศรษฐกิจ-สังคมที่เป็นอยู่ และการระดมสรรพกำลังความคิดของบุคคลจากหน่วย
 งานที่เกี่ยวข้อง ในการแสดงความคิดเห็นเสนอแนะต่อการจัดกิจกรรมการบริการ
 การศึกษานอกโรงเรียน จึงมีความจำเป็นและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อหน่วยงาน
 ที่เกี่ยวข้อง ในอันที่จะนำผลที่ได้จากความคิดเห็นดังกล่าวมาเป็นข้อมูลและแนว
 ทางในทางแก้ไข ปรับปรุง งานโครงการและจัดกิจกรรมให้เหมาะสม มีประสิทธิ
 ภาพยิ่งขึ้นต่อไป

ด้วยเหตุผลดังกล่าวแล้วข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาในเรื่อง
 นี้อีกประการหนึ่ง การศึกษาวิจัยโดยตรงในเรื่องนี้ยังไม่มีผู้ทำมาก่อน ผู้วิจัยจึง
 มองเห็นความสำคัญ และมีความประสงค์ที่จะทำการศึกษาเพื่อนำผลไปใช้เป็น

ประโยชน์แก่งาน การศึกษานอกโรงเรียน ในจังหวัดฉะเชิงเทรา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของบุคลากรที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อการพัฒนา จากหน่วยงานต่าง ๆ ในจังหวัดฉะเชิงเทรา ที่มีต่อการจัดการศึกษานอกโรงเรียน ในจังหวัดฉะเชิงเทรา
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อการพัฒนา จำแนกตามตัวแปรด้านวุฒิการศึกษา, อายุ, ประสบการณ์ในการทำงาน และตำแหน่งในการปฏิบัติงาน
3. เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อการพัฒนา ในจังหวัดฉะเชิงเทรา

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. ทำให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง อันจะเป็นแนวทางสำคัญสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการจัดการศึกษาให้พัฒนาและสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ-สังคม ยิ่งขึ้น
2. ผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ทำให้ได้ข้อมูลด้านความคิดเห็นจากบุคลากรที่จำแนกตาม วุฒิการศึกษา, อายุ, ประสบการณ์ในการทำงาน และ ตำแหน่งในการปฏิบัติงาน ทำให้ได้ข้อมูลที่เป็นรายละเอียด สามารถนำมาใช้ในการพิจารณา กำหนดแนวทาง การวางแผน การดำเนินงาน การจัดกิจกรรม บริการให้การศึกษา ในระยะต่อไปของจังหวัดฉะเชิงเทรา อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
3. ได้ข้อเสนอแนะที่จะใช้เป็นประโยชน์ในการจัดการศึกษานอกโรงเรียน เพื่อการพัฒนา ในจังหวัดฉะเชิงเทรา ต่อไป

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการศึกษาค้นคว้าไว้ ดังนี้

1. ขอบเขตของเนื้อหา

ศึกษาความคิดเห็นของบุคลากรที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการจัดการศึกษา นอกโรงเรียนเพื่อการพัฒนา ในเขตจังหวัดฉะเชิงเทรา ในกิจกรรม 3 ด้าน ได้แก่ ด้าน การให้การศึกษาระดับพื้นฐาน การให้การศึกษาด้านทักษะอาชีพ และการให้การศึกษาด้านข่าวสารข้อมูล

2. ประชากรที่ใช้ในการศึกษา

ประชากรที่ใช้ศึกษาในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ในจังหวัดฉะเชิงเทรา ซึ่งแบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่

2.1 กลุ่มผู้บริหารหน่วยงานทางการศึกษา จำนวน 131 คน

2.2 กลุ่มหัวหน้าหน่วยงานอื่น ที่มีใช้หน่วยงานทางการศึกษา

จำนวน 346 คน

รวมทั้งสิ้น 477 คน

3. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้มาจากการสุ่มเอาร้อยละ 50 ของประชากรทั้งหมดข้างต้น ได้ดังนี้

กลุ่มผู้บริหารหน่วยงานทางการศึกษา 65 คน

กลุ่มหัวหน้าหน่วยงานอื่น ที่มีใช้หน่วยงานทางการศึกษา 173 คน

รวมจำนวน 238 คน

4. ตัวแปรที่ศึกษา

4.1 ตัวแปรอิสระ

4.1.1 วุฒิต่างทางการศึกษา แบ่งเป็น

- ต่ำกว่าปริญญาตรี
- ตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป

4.1.2 อายุ แบ่งเป็น

- ต่ำกว่า 35 ปี
- 35 - 45 ปี
- 46 ปี ขึ้นไป

4.1.3 ประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งที่ปฏิบัติงาน

- ต่ำกว่า 5 ปี
- ตั้งแต่ 5 ปี ขึ้นไป

4.1.4 ตำแหน่งในการปฏิบัติงาน

- ผู้บริหารหน่วยงานทางการศึกษา
- หัวหน้าหน่วยงานอื่น ที่มีใช้หน่วยงานทางการศึกษา

4.2 ตัวแปรตาม

ได้แก่ความคิดเห็นของบุคลากรเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อการพัฒนา ในกิจกรรม 3 ด้าน คือ ด้านการให้การศึกษาระดับพื้นฐาน การให้การศึกษาด้านทักษะอาชีพ และการให้การศึกษาด้านข่าวสารข้อมูล

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ความคิดเห็นของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง หมายถึง ความรู้สึกนึกคิด แนวคิด อันเกิดจากประสบการณ์บนพื้นฐานของข้อเท็จจริงของกลุ่มผู้บริหารหน่วยงานทางการศึกษา และกลุ่มหัวหน้าหน่วยงานอื่นที่มีใช้หน่วยงานทางการศึกษา ที่มีต่อการจัดการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อการพัฒนา ในจังหวัดฉะเชิงเทรา ในด้านการให้ความรู้พื้นฐาน การให้ความรู้ด้านทักษะอาชีพ และด้านการให้ความรู้ด้านข่าวสารข้อมูล

2. บุคลากร หมายถึง ข้าราชการระดับหัวหน้าส่วนราชการของหน่วยงานต่าง ๆ และหัวหน้าองค์กรเอกชนในจังหวัดฉะเชิงเทรา ที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับการให้การศึกษ ได้แก่

2.1 ผู้บริหารหน่วยงานทางการศึกษา ประกอบด้วยศึกษาธิการ

จังหวัด, ผู้ช่วยศึกษาธิการจังหวัด, ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด, ผู้ช่วยผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด, ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด, ผู้ช่วยผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด, ผู้อำนวยการสามัญศึกษาจังหวัด, ผู้ช่วยผู้อำนวยการสามัญศึกษาจังหวัด, ศึกษาธิการอำเภอ, หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ, หัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ, ผู้บริหารโรงเรียนทุกโรงเรียนที่ใช้สถานที่เป็นหน่วยจัดบริการการศึกษานอกโรงเรียน

2.2 หัวหน้าหน่วยงานอื่น ที่มีใช้หน่วยงานทางการศึกษา ได้แก่ พัฒนาการอำเภอ, สาธารณสุขอำเภอ, เกษตรอำเภอ, เกษตรตำบล, หัวหน้าสถานีอนามัย, นายกสพาคม และประธานมูลนิธิต่าง ๆ ในจังหวัดละเอียงเทรา

3. การจัดการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อการพัฒนา หมายถึง การจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน ของหน่วยงานต่าง ๆ ให้แก่ประชาชนให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นและสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ และสังคมในท้องที่ อันเป็นผลที่เกิดจากโครงการพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก ในกิจกรรม 3 ด้าน คือ

3.1 การให้การศึกษารื้อพื้นฐาน เพื่อให้ประชาชนได้มีความรู้ขั้นพื้นฐานในการดำรงชีวิต กิจกรรมประเภทนี้ ได้แก่

- การศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ทั้ง 3 ประเภท คือ ประเภทชั้นเรียน, ประเภทตนเอง และประเภททางไกล

3.2 การให้การศึกษาด้านทักษะอาชีพ เพื่อให้ประชาชนมีความรู้มีทักษะในการประกอบอาชีพ กิจกรรมประเภทนี้ได้แก่

- การศึกษาสายอาชีพหลักสูตรระยะสั้น
- การจัดกลุ่มสนใจ
- การฝึกอบรมประชาชนในรูปแบบต่าง ๆ

3.3 การให้การศึกษาด้านข่าวสารข้อมูล เพื่อให้ประชาชนรู้จักศึกษาค้นคว้า พัฒนาตนเอง กิจกรรมประเภทนี้ ได้แก่

- การจัดบริการห้องสมุดประชาชน
- การจัดบริการที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน

- การจัดการบริการแหล่งความรู้
- การจัดการบริการโสตทัศนศึกษา และนิทรรศการ
- การเผยแพร่ข่าวสารข้อมูล

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษารึ้นนี้ นำเสนอในหัวข้อต่อไปนี้เป็น คือ

1. แผน นโยบาย การพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก
2. ข้อมูลจังหวัดฉะเชิงเทรา
3. วัตถุประสงค์ หลักการ นโยบาย และมาตรการในแผนพัฒนา

การศึกษานอกโรงเรียน ฉบับที่ 7 (2535-2539) ของกรมการศึกษานอกโรงเรียน

4. หลักการพัฒนาชุมชน
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แผน นโยบาย การพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก

การพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก ได้เริ่มมีการวางแผนการปฏิบัติอย่างจริงจังมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2524 การพัฒนามีลักษณะเป็นแผนรุกตามเป้าหมายของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525-2529) และดำเนินการอย่างต่อเนื่องในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530-2534) ที่จะสร้างโอกาสใหม่ทางเศรษฐกิจสำหรับการพัฒนาประเทศในอนาคต โดยการสร้างฐานเศรษฐกิจใหม่จากแนวทางเดิมที่เคยพึ่งพาผลผลิตทางการเกษตรเป็นหลัก เป็นการขยายแนวทางเลือกใหม่เข้าสู่การพัฒนาอุตสาหกรรมในรูปแบบต่าง ๆ โดยดำเนินการในลักษณะเป็นแผนงานแบบผสมผสานระหว่างโครงการต่าง ๆ ทั้งที่อยู่ในความรับผิดชอบของภาครัฐบาลที่จะเป็นผู้นำการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ สำหรับอุตสาหกรรมโดยตรง ทั้งทำเรือน้ำลึก ถนน รถไฟ การสื่อสาร โทรคมนาคม และโครงการสนับสนุนอื่น ๆ ภาคเอกชนจะเป็นผู้นำการลงทุนด้านอุตสาหกรรม ซึ่งระยะแรก รัฐบาลได้ร่วมลงทุนในอุตสาหกรรมขนาดใหญ่บางโครงการที่เหมาะสม และค้ำต่อการลงทุนทั้งในเชิงเศรษฐกิจและเชิงพาณิชย์ เช่น อุตสาหกรรมปุ๋ยเคมี อุตสาหกรรมปิโตรเคมี เป็นต้น (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเล

ตะวันออก. 2531 : 1-4)

การพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก จะครอบคลุมพื้นที่ 3 จังหวัด คือ จังหวัดชลบุรี ระยอง และฉะเชิงเทรา ในพื้นที่ทั้งหมด 8.3 ล้านไร่ หรือ ประมาณ 13,280 ตารางกิโลเมตร พื้นที่ในจังหวัดทั้งสามนี้มีความได้เปรียบในการพัฒนาเป็นแหล่งอุตสาหกรรมในแง่ต่าง ๆ ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2529 : 2)

1. เป็นบริเวณที่ก๊าซธรรมชาติที่ผลิตได้ในอ่าวไทยมาขึ้นบกที่ชายฝั่งจังหวัดระยอง ซึ่งก๊าซธรรมชาตินั้นนอกจากจะใช้เพื่อเป็นพลังงานทดแทนพลังงานที่ส่งเข้ามาจากต่างประเทศแล้ว ยังใช้เป็นวัตถุดิบที่สำคัญในการพัฒนาอุตสาหกรรม
2. เป็นเขตที่มีศักยภาพในการสร้างท่าเรือน้ำลึกขนาดใหญ่ เพราะมีลักษณะภูมิประเทศที่เอื้ออำนวย
3. เป็นบริเวณที่มีโครงสร้างพื้นฐาน (Infra Structure) ที่ค่อนข้างพร้อม เมื่อเทียบกับภาคอื่น ๆ ของประเทศ เช่น ระบบถนน ไฟฟ้า การขนส่ง การสื่อสาร และการคมนาคม
4. เป็นเขตที่ไม่ไกลจากกรุงเทพมหานคร อันเป็นศูนย์กลางทางพาณิชยกรรมและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ จึงไม่น่าจะประสบกับอุปสรรคมากนักต่อการพัฒนาระยะแรก นอกจากนี้ยังเชื่อว่าพื้นที่ดังกล่าวจะไม่ประสบกับปัญหาสิ่งแวดล้อมมากนัก

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก (2528 : 1-112, 2531 : 1-4) ได้กำหนดสาระสำคัญของแผนพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก ไว้ดังนี้

นโยบายการพัฒนา

จากศักยภาพการพัฒนาอุตสาหกรรม ในบริเวณพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก ที่มีอยู่ค่อนข้างสูงนี้ จึงได้มีการกำหนดนโยบายหลักการพัฒนาไว้ 3 ประการ คือ

1. เพื่อกระจายความเจริญและกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ออกจากกรุงเทพมหานคร สู่ภูมิภาคอย่างเป็นระบบ
2. เพื่อปรับโครงสร้างอุตสาหกรรมของประเทศเข้าสู่โฉมหน้า

อุตสาหกรรมสมัยใหม่ โดยในระยะแรกกำหนดจะใช้ทรัพยากรภายในประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกำลังแรงงาน และตลาดภายในประเทศเป็นหลัก

3. เพื่อเป็นศูนย์กลางที่จะสร้างความเชื่อมโยงระหว่างการพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และเป็นการเปิดประตูใหม่สำหรับการพัฒนาประเทศ

2. ศึกษาลงจังหวัดฉะเชิงเทรา

ความเป็นมาของชื่อ

คณิต ยวงสุวรรณ (2535 : 1) ได้เรียบเรียงไว้ดังนี้

"ฉะเชิงเทรา" เป็นชื่อจังหวัดที่ใช้ในทางราชการ แต่ชาวบ้านทั่วไปนิยมเรียกว่า "แปดริ้ว" เมืองแปดริ้วหรือเมืองฉะเชิงเทรานั้น เป็นชื่อที่เรียกกันมาช้านานแล้ว ดังมีหลักฐานปรากฏในหนังสือชุมนุมพระราชนิพนธ์ภาคปักษ์กะ ภาคที่ 1 ที่พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 4 ทรงพระราชนิพนธ์ไว้ตอนหนึ่งว่า "...ชื่อบ้านเมืองเหล่านี้ เป็นชื่อไทยบ้าง ชื่อเขมรบ้าง อย่างเมืองฉะเชิงเทราเป็นชื่อเขมร เมืองแปดริ้วเป็นชื่อไทย..."

ฉะเชิงเทราออกเสียงเพี้ยนมาจากภาษาเขมรที่ว่า "สตรงตรง" หมายถึง คลองลึก คำว่า คลอง ในสมัยต่อมาเขมรเรียกว่า จุทิง (อ่านว่า ฉะ-ทิง) เพี้ยนมาเป็น ฉะเชิง ส่วนคำว่า เทรา เขมรเขียนว่า "เซฺร่า" แปลว่า ลึก รวมความแล้วภาษาเขมรเขียนว่า "จุทิงเซฺร่า" เพี้ยนเป็นไทยว่า "ฉะเชิงเทรา" แปลว่า "คลองลึก"

สำหรับคำว่า "แปดริ้ว" นั้น เนื่องจากจังหวัดฉะเชิงเทราเป็นพื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์ไปด้วยพืชพันธุ์ธัญญาหาร และสัตว์น้ำ ตามตำนานเล่าขานกันมาว่ามีปลานานาชนิดชุกชุมมาก และขนาดก็ใหญ่โตกว่าที่อื่น ๆ โดยเฉพาะปลาช่อน ชาวบ้านจับปลาช่อนได้มีขนาดใหญ่โตมาก เมื่อนำมาชำแหละทำปลาเค็มได้ถึงแปดริ้ว เป็นที่เลื่องลือไปทั่ว จนชาวบ้านเรียกติดปากมาจวบจนทุกวันนี้ว่า "แปดริ้ว"

สิ่งศักดิ์สิทธิ์คู่บ้านคู่เมือง

พระพุทธรูปปางนาคปรก ประดิษฐานอยู่ในพระอุโบสถ วัดโสธรวรารามวรวิหาร อ.เมือง ฉะเชิงเทรา ตามตำนานเล่าว่า เป็นพระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์ปาฏิหาริย์ลอยทวนน้ำมาขึ้นที่จังหวัด เป็นพระศักดิ์สิทธิ์ที่ชาวแปดริ้วและจังหวัดใกล้เคียงนับถือกันมาก อภินิหารเป็นที่เลื่องลือกันทั่วไป กล่าวกันว่า หากผู้ใดประพฤติชอบและขอในสิ่งที่ชอบธรรมแล้ว ท่านก็จะประสิทธิ์ประสาทให้สมความปรารถนาทุกรายไป จึงมีคนมานมัสการกันเป็นจำนวนมากอยู่ตลอดเวลาโดยเฉพาะวันเสาร์ - อาทิตย์ และเทศกาลสำคัญ

คำขวัญประจำจังหวัด

เมืองธรรมะ พระศักดิ์สิทธิ์ ชิดเมืองหลวง มะม่วงหวาน ข้าวสารขาว มะพร้าวน้ำหอม

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา (2536 : 1-18) ได้สรุปข้อมูลจังหวัดฉะเชิงเทรา ไว้ดังนี้

สภาพภูมิศาสตร์

1. ขนาดที่ตั้งและอาณาเขต

จังหวัดฉะเชิงเทรา ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของประเทศไทยประมาณเส้นรุ้งที่ 13 องศาเหนือ และเส้นแวงที่ 100 องศาตะวันออก เป็นจังหวัดที่อยู่ในเขตภาคกลาง ตะวันออก หรืออยู่ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก (ฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง) ห่างจากกรุงเทพมหานครโดยทางรถไฟสายตะวันออก ประมาณ 61 กิโลเมตร ตามทางหลวงหมายเลข 304 ประมาณ 75 กิโลเมตร หรือตามทางหลวงสายหมายเลข 3 ประมาณ 90 กิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียง ดังนี้คือ

อาณาเขต

ทิศเหนือ ติดต่อกับจังหวัดปทุมธานี จังหวัดนครนายก และจังหวัดปราจีนบุรี

ทิศใต้	ติดต่อกับจังหวัดชลบุรี จังหวัดระยอง จังหวัดจันทบุรี และจดอ่าวไทย
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับจังหวัดปราจีนบุรี จังหวัดสระแก้ว
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับกรุงเทพมหานคร และจังหวัดสมุทรปราการ

มีพื้นที่ทั้งหมด 5,378.13 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ

3,395,000 ไร่ แบ่งเขตการปกครองเป็น 9 อำเภอ 2 กิ่งอำเภอ แยกได้ดังนี้

1. อำเภอเมืองฉะเชิงเทรา	มีพื้นที่ 375 ตารางกิโลเมตร
2. อำเภอบางปะกง	มีพื้นที่ 257.9 ตารางกิโลเมตร
3. อำเภอบางคล้า	มีพื้นที่ 227.9 ตารางกิโลเมตร
4. อำเภอพนมสารคาม	มีพื้นที่ 502 ตารางกิโลเมตร
5. อำเภอบางน้ำเปรี้ยว	มีพื้นที่ 498.7 ตารางกิโลเมตร
6. อำเภอบ้านโพธิ์	มีพื้นที่ 217.1 ตารางกิโลเมตร
7. อำเภอสนามชัยเขต	มีพื้นที่ 1,716 ตารางกิโลเมตร
8. อำเภอแปลงยาว	มีพื้นที่ 237.2 ตารางกิโลเมตร
9. อำเภอราชสาส์น	มีพื้นที่ 134.9 ตารางกิโลเมตร
10. กิ่งอำเภอท่าตะโก	มีพื้นที่ 1,048 ตารางกิโลเมตร
11. กิ่งอำเภอคลองเขื่อน	มีพื้นที่ 127.4 ตารางกิโลเมตร

2. ลักษณะภูมิประเทศ

ลักษณะทั่วไปเป็นที่ราบลุ่ม มีที่ดอนเป็นบางส่วน ซึ่งในจำนวน 9 อำเภอ 2 กิ่งอำเภอ อำเภอสนามชัยเขต และกิ่งอำเภอท่าตะโก มีเนื้อที่รวมกันเกินครึ่งหนึ่งของเนื้อที่ทั้งจังหวัด มีลักษณะเป็นที่ดอน ป่าและเขา บางแห่งพื้นที่สูงกว่าระดับน้ำทะเล 2-3 เมตร

ลักษณะของดินในจังหวัดฉะเชิงเทรา มีความอุดมสมบูรณ์เหมาะแก่การทำนาในบริเวณพื้นที่ด้านตะวันตกของจังหวัด สำหรับบริเวณสองฝั่งแม่น้ำบางปะกงในอำเภอเมืองฯ และอำเภอบางคล้า เหมาะแก่การปลูกผลไม้และไม้ยืนต้น และบริเวณพื้นที่ตอนกลางและบางส่วนทางด้านตะวันออกของจังหวัดเหมาะแก่การ

ปลูกพืชไร่ สำหรับพื้นที่ด้านตะวันออกของจังหวัดเป็นดินภูเขา ไม่เหมาะสมในการทำเกษตรและเป็นพื้นที่ป่าไม้เป็นส่วนใหญ่

จังหวัดฉะเชิงเทรา มีแม่น้ำบางปะกงไหลผ่านอำเภอบางน้ำเปรี้ยว อำเภอบางคล้า อำเภอเมืองฉะเชิงเทรา อำเภอบ้านโพธิ์ และไหลออกสู่อ่าวไทยที่อำเภอบางปะกง มีชายทะเลยาวประมาณ 12 กิโลเมตร

3. ลักษณะภูมิอากาศ

จังหวัดฉะเชิงเทรา อากาศค่อนข้างร้อน ไม้หนาวจัด มีความแตกต่างของอุณหภูมิระหว่าง 12.3 - 35 องศาเซลเซียส ปริมาณน้ำฝนตกเฉลี่ย 1,427.8 มิลลิเมตรต่อปี ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย 114.4 มิลลิเมตรต่อเดือน

สภาพอากาศภายในจังหวัด มี 3 ฤดู

ฤดูร้อน ประมาณเดือน กุมภาพันธ์ - เมษายน

ฤดูฝน ประมาณเดือน พฤษภาคม - ตุลาคม

ฤดูหนาว ประมาณเดือน พฤศจิกายน - มกราคม

4. ทวีปกากรธรรมชาติ

แหล่งทวีปกากรธรรมชาติที่สำคัญของจังหวัด

4.1 ป่าไม้ จังหวัดมีพื้นที่ป่าไม้ 2,427.37 ตารางกิโลเมตรหรือ 1,517,106 ไร่ คิดเป็น 44.69 % ของพื้นที่จังหวัด ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ทางด้านตะวันออกของจังหวัด อันเป็นแหล่งกำเนิดต้นน้ำลำธารและเป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่านานาชนิด จังหวัดได้ประกาศให้เป็นพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ เรียกว่า ป่าสงวนแห่งชาติ "ป่าแควระบบสีเขียว" ซึ่งมีพื้นที่ครอบคลุมในเขต ตำบลท่ากระดาน ตำบลทุ่งพระยา ตำบลลาดกระทิง อำเภอสนามชัยเขต ตำบลท่าตะเกียบ ตำบลคลองตระเกรา กิ่งอำเภอท่าตะเกียบ และตำบลเขาหินซ้อน อำเภอพนมสารคาม

อำเภอพนมสารคาม พื้นที่ป่าไม้ 46 ตารางกิโลเมตร

อำเภอสนามชัยเขต พื้นที่ป่าไม้ 1,297.37 ตารางกิโลเมตร

อำเภอท่าตะเกียบ พื้นที่ป่าไม้ 1,084 ตารางกิโลเมตร

ทางราชการจำแนกพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ป่าแควระบบสีเขียว เป็นป่าอนุรักษ์ และป่าเศรษฐกิจ ดังนี้

- ป่าอนุรักษ์ เนื้อที่ประมาณ 511,872 ไร่ มีสภาพป่าธรรมชาติอุดมสมบูรณ์ หรือเป็นภูเขาสูง อนุรักษ์ไว้เพื่อรักษาความสมดุลย์ทางธรรมชาติ ไม่อนุญาตให้เข้าทำประโยชน์

- ป่าเศรษฐกิจประเภทที่ 1 เนื้อที่ประมาณ 86,806 ไร่ เป็นพื้นที่ที่ถูกบุกรุกครอบครองทำการเกษตรหมดสภาพป่าไม้แล้ว และสภาพดินเหมาะสมในการทำเกษตร ทางราชการมีนโยบายมอบพื้นที่แก่สำนักงานปฎิรูปที่ดินเพื่อการเกษตร นำไปจัดสรรแก่เกษตรกร

- ป่าเศรษฐกิจประเภทที่ 2 เนื้อที่ประมาณ 918,427 ไร่ เป็นพื้นที่ที่ถูกบุกรุกทำลาย สภาพป่าเสื่อมโทรม สภาพดินไม่เหมาะสมในการทำเกษตรกรรม ทางราชการมีนโยบายปลูกสร้างสวนป่าหรือให้ขอเข้าทำประโยชน์อื่น ๆ โดยมีการปลูกป่าของภาครัฐบาล 1 แห่ง เนื้อที่ 14,253 ไร่ พันธุ์ไม้ที่ปลูกเช่น ยูคาลิปตัส ไม้เลื้อย นนทรี ลัก มะขมป่า ฯลฯ และยังมีของภาคเอกชนอีก 8 แห่ง เนื้อที่ 8,818 - 3 - 14 ไร่ พันธุ์ไม้ที่ปลูกคือ ยูคาลิปตัส เป็นต้น

สภาพป่าแควระบมสียัค มีพื้นที่ลดลงตามลำดับ สภาพตรงกลางป่ามีความอุดมสมบูรณ์อยู่ จะมีการบุกรุกเป็นบางส่วน โดยเฉพาะบริเวณแนวเขตรอบ ๆ ป่าที่ถูกทำลายไว้แห่งเป็นจุด ๆ เป็นหย่อม ๆ ทั่วไป จากภาพถ่ายทางอากาศและดาวเทียมเมื่อปี พ.ศ. 2534 พบว่า พื้นที่ป่าโดยเฉพาะแควระบมสียัค ซึ่งเป็นป่าใหญ่แห่งเดียวของจังหวัดมีพื้นที่เหลืออยู่ 1,237 ตารางกิโลเมตร หรือ 773,125 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 22.77 ของพื้นที่จังหวัด

นอกจากนี้ยังมีพื้นที่ป่าชายเลนหรือดินชายฝั่งอยู่ในเขตอำเภอ บางปะกง อำเภอบ้านโพธิ์ โดยมีการกำหนดเขตการใช้พื้นที่ป่าชายเลนเป็นเขตอนุรักษ์ เนื้อที่ 493 ไร่ และเขตเศรษฐกิจ ช. เนื้อที่ 23,887 ไร่

จังหวัดมีโครงการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มุ่งเน้นการพัฒนาสิ่งแวดล้อมแม่น้ำบางปะกงและพื้นที่ชายฝั่ง จัดระบบการบำบัดน้ำเสียชุมชนริมฝั่งแม่น้ำบางปะกง ห้ามตั้งโรงงานอุตสาหกรรมริมฝั่งแม่น้ำบางปะกง ในรัศมี 2 กิโลเมตร และพื้นที่แหล่งน้ำสำคัญ เช่น คลองในระยะจากฝั่งลึกเข้าไป 1 กิโลเมตร นอกจากนี้ยังดำเนินโครงการคืนป่าให้แผ่นดินในเขตพื้นที่อำเภอ

สนามชัยเขตและกิ่งอำเภอท่าตะเกราบ เพื่อการปลูกป่าทดแทนในเขตพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติและนอกพื้นที่โครงการรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เพื่อสร้างความสมดุลย์ทางธรรมชาติ

4.2 แหล่งน้ำ

พื้นที่ทางด้านตะวันออกและตะวันออกเฉียงใต้ของจังหวัด มีลักษณะภูมิประเทศเป็นลูกคลื่นและภูเขาสูงเฉลี่ย 100-400 เมตร กระจายทั่วไป และมีป่าไม้ปกคลุมอันเป็นต้นกำเนิดของแหล่งน้ำธรรมชาติ ซึ่งแบ่งได้ 3 ประเภท คือ

- แหล่งน้ำจากน้ำฝน เป็นแหล่งน้ำที่สำคัญอันเป็นต้นกำเนิดแหล่งน้ำอื่น ๆ ลักษณะการกระจายของฝนจะต่างกันออกไป ส่วนใหญ่ตกชุกในเขตภูเขาและที่สูงทางตะวันออกเฉียงใต้ของจังหวัดในเขตอำเภอสนามชัยเขต และกิ่งอำเภอท่าตะเกราบ ส่วนที่ติดต่อกับจังหวัดชลบุรีและจันทบุรี ถัดลงมาด้านตะวันตก ปริมาณน้ำฝนจะลดลงตามลำดับ สำหรับพื้นที่ด้านเหนือส่วนที่ติดกับจังหวัดปราจีนบุรี บริเวณบางส่วนของอำเภอพนมสารคามและอำเภอสนามชัยเขต ปริมาณน้ำฝนค่อนข้างน้อย

แหล่งน้ำจากผิวดินหรือแม่น้ำที่สำคัญคือแม่น้ำบางปะกง ซึ่งไหลผ่านอำเภอต่าง ๆ ของจังหวัด นอกจากนี้ยังมีคลองธรรมชาติอันเป็นสาขาของแม่น้ำบางปะกง ได้แก่ คลองท่าลาด ในเขตอำเภอพนมสารคาม ซึ่งเกิดจากคลองสาขา คือ คลองระบมและคลองสี่ขั้ว อันมีต้นน้ำอยู่ทางตะวันออกของจังหวัดในเขตอำเภอสนามชัยเขต และยังมีคลองซึ่งเชื่อมโยงติดต่อกับกรุงเทพฯ และจังหวัดสมุทรปราการหลายแห่ง เช่น คลองสำโรง คลองแสนแสบ คลองท่าไข่ คลองบางขนาก และคลองประเวศบุรีรมย์ ซึ่งเป็นลำคลองที่ใช้เป็นเส้นทางคมนาคมขนส่งที่สำคัญรองจากแม่น้ำบางปะกง

- แหล่งน้ำจากใต้ดินหรือน้ำบาดาลมีอยู่ทั่วไปในจังหวัด โดยเฉพาะด้านตะวันตกของจังหวัดในเขตลุ่มน้ำบางปะกง ส่วนทางด้านตะวันออกมีปริมาณน้ำใต้ดินน้อย อย่างไรก็ตามน้ำใต้ดินส่วนใหญ่มีคุณภาพไม่เหมาะสมที่จะนำมาใช้ประโยชน์ในการอุปโภคบริโภคหรือการเกษตรกรรม เนื่องจากน้ำมีความเค็มหรือไม่ก็เป็นน้ำกร่อย พื้นที่ที่พอจะนำน้ำใต้ดินมาใช้ประโยชน์ได้บ้างก็คือบาง

ส่วนของอำเภอบางคล้า อำเภอสนามชัยเขต อำเภอพนมสารคาม และกิ่งอำเภอท่าตะเกียบ แต่ปริมาณน้ำมีน้อย

อนึ่ง แม่น้ำบางปะกงนั้นถือเป็นแหล่งน้ำที่สำคัญที่ไหลผ่าน 5 อำเภอ อันได้แก่ อำเภอบางคล้า อำเภอบางน้ำเปรี้ยว อำเภอเมืองฯ อำเภอบ้านโพธิ์ และไหลออกสู่อ่าวไทยที่อำเภอบางปะกง และนอกจากนี้ยังมีอ่างเก็บน้ำได้แก่ อ่างเก็บน้ำลาดกระทิงในอำเภอสนามชัยเขต อ่างเก็บน้ำระบม ในอำเภอสนามชัยเขต สำหรับเขื่อนนั้นอยู่ในระหว่างดำเนินโครงการ ซึ่งจะกั้นแม่น้ำบางปะกง ช่วงบริเวณตำบลบางแก้ว ในเขตอำเภอเมืองฯ

4.3 แหล่งแร่

เท่าที่สำรวจพบได้แก่ แร่เหล็ก ซึ่งมีแหล่งที่พบดังนี้

1. แหล่งแร่เหล็กหนองบอน อ.บางคล้า เป็นแร่เกิดจากการสะสมตัวเป็นชั้นหนา 5-10 เมตร แทรกอยู่ในหินไมก้า-ชีสต์ แกรนิต และควอทไซต์

2. แหล่งแร่เหล็กลาดกระทิง อ.สนามชัยเขต ประกอบด้วยแร่เฮอร์มาไตท์ ลิโมนைท์ ซึ่งเกิดเป็นกะเปาะอยู่ในหินศิลาแดง

3. แหล่งแร่เนินไร่ อ.บางคล้า ประกอบด้วยแร่แมกนีไตท์ และเฮอร์มาไตท์ แทรกอยู่ในหินชีสต์

นอกจากนี้ก็มีทองคำพบบริเวณ อ.สนามชัยเขต ทองแดงพบที่เขาดิน เขาดาวจี๊ด เขาท่าพระ พบอยู่ในหินควอทไมก้าชีสต์ อย่งไรก็ดีในจังหวัดไม่ปรากฏว่ามีการทำแร่ในเชิงธุรกิจแต่อย่างใด

สภาพทางเศรษฐกิจ

1. การเกษตรกรรม การประกอบอาชีพในสาขาเกษตรกรรมของประชากรในจังหวัดนับเป็นอาชีพที่มีความสำคัญ และมีบทบาทต่อฐานะความเป็นอยู่ของประชากรมาก เพราะมีประชากรผู้ประกอบอาชีพเกษตรถึงประมาณ 70 % ของประชากรทั้งจังหวัด ในแต่ละปีมูลค่าผลผลิตในภาพเกษตรกรรมสูงกว่า 14,000 ล้านบาท และเป็นสาขาอาชีพพื้นฐานที่นำไปสู่การพัฒนาในด้านต่าง ๆ เช่น

อุตสาหกรรมการเกษตร โดยใช้ผลผลิตที่ได้เป็นวัตถุดิบ ซึ่งสามารถที่จะแยกออก
ได้เป็นวัตถุดิบ ซึ่งสามารถที่จะแยกออกได้เป็นหลายประเภท

สำหรับพื้นที่ประกอบการเกษตรของจังหวัด รวมทั้งสิ้นประมาณ
2,090,636 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 60 ของพื้นที่ทั้งจังหวัด จำแนกรายอำเภอ ดังนี้

อำเภอเมืองฯ	มีพื้นที่ทางการเกษตร	187,804	ไร่
อำเภอบางน้ำเปรี้ยว	มีพื้นที่ทางการเกษตร	294,030	ไร่
อำเภอบ้านโพธิ์	มีพื้นที่ทางการเกษตร	116,506	ไร่
อำเภอบางปะกง	มีพื้นที่ทางการเกษตร	118,833	ไร่
อำเภอบางคล้าและกิ่งอำเภอคลองเขื่อน	มีพื้นที่ทางการเกษตร	188,833	ไร่
อำเภอพนมสารคาม	มีพื้นที่ทางการเกษตร	318,960	ไร่
อำเภอสนามชัยเขตและกิ่งอำเภอท่าตะโกชัย	มีพื้นที่ทางการเกษตร	664,550	ไร่
อำเภอแปลงยาว	มีพื้นที่ทางการเกษตร	117,561	ไร่
อำเภอราชสาส์น	มีพื้นที่ทางการเกษตร	84,312	ไร่

พืชเศรษฐกิจที่สำคัญทางด้านกลีกรวมได้แก่ ข้าว มันสำปะหลัง ส่วน
ด้านปศุสัตว์ก็นับเป็นแหล่งผลิตและเลี้ยงสัตว์ที่สำคัญ เช่น สุกร ไก่ไข่ และไก่เนื้อ
สำหรับด้านประมง เกษตรกรจะมีการเลี้ยงปลาควบคู่ไปกับการเลี้ยงสัตว์ ปลาที่
นิยมเลี้ยงได้แก่ ปลาช่อน ปลาดุก ปลานิล ส่วนการเลี้ยงกุ้งกุลาดำเริ่มประสบ
ปัญหาน้ำเสีย ทำให้ปริมาณการเลี้ยงลดลง

เกษตรพืช จังหวัดมีการปลูกข้าวมากเป็นอันดับหนึ่ง พื้นที่ปลูกข้าว
นาปีคิดเป็น 30 % ของพื้นที่จังหวัดหรือ 50 % ของพื้นที่ถือครองการเกษตรเพาะ
ปลูกได้ตลอดปี เนื่องจากพื้นที่ทำนาไม่พร้อมกัน บางส่วนรับน้ำจากธรรมชาติ บาง
ส่วนรับน้ำจากคลองชลประทาน ส่วนใหญ่เพาะปลูกในเขตอำเภอบางน้ำเปรี้ยว
อำเภอเมืองฯ อำเภอบ้านโพธิ์ และอำเภอบางปะกง สำหรับอำเภออื่น ๆ จะทำ
นาได้เพียงปีละ 1 ครั้ง สำหรับมันสำปะหลัง ถือเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของ

จังหวัด มีพื้นที่เพาะปลูกมากรองจากข้าว ส่วนใหญ่เพาะปลูกบริเวณที่เนินเชิงเขา ในท้องที่อำเภอท่าตะเกียบคิดเป็น 40 % ของพื้นที่ปลูกทั้งจังหวัด รองลงมาได้แก่ อำเภอสนามชัยเขต อำเภอพนมสารคาม และอำเภอแปลงยาว นอกจากนี้มะม่วง ยังถือเป็นพืชที่สำคัญอีกชนิดหนึ่งรองลงมา ปีหนึ่ง ๆ ทำรายได้ให้จังหวัดมากกว่า 1,000 ล้านบาท จังหวัดเป็นแหล่งเพาะปลูกมะม่วงที่สำคัญของประเทศ อำเภอที่เพาะปลูกมากที่สุดได้แก่ อำเภอบางคล้า มีพื้นที่เพาะปลูก 51 % ของพื้นที่เพาะปลูกมะม่วงทั้งหมด รองลงมาคือ อำเภอเมืองฯ อำเภอพนมสารคาม และอำเภอบางน้ำเปรี้ยว

เกษตรสัตว์ จังหวัดฉะเชิงเทรามีการเลี้ยงไก่ไข่มากที่สุดของประเทศ ผลผลิตเพิ่มมากขึ้น บริเวณที่เลี้ยงมากได้แก่ อำเภอบ้านโพธิ์ รองลงมาได้แก่ อำเภอเมืองฯ อำเภอบางคล้า และอำเภอบางน้ำเปรี้ยว สำหรับไก่เนื้อไม่ขยายตัวเท่าที่ควร บริเวณที่เลี้ยงกันมากได้แก่ อำเภอบ้านโพธิ์ รองลงมาคือ อำเภอเมืองฯ อำเภอบางคล้า และอำเภอบางน้ำเปรี้ยว นอกจากนี้สุกรก็เป็นสัตว์เศรษฐกิจของจังหวัดที่เลี้ยงกันมาก การเลี้ยงแบบธุรกิจฟาร์มมีมากขึ้น ผู้เลี้ยงรายย่อยลดลง โดยอำเภอเมืองฯ เลี้ยงมากที่สุดคิดเป็น 37 % ของปริมาณการเลี้ยงทั้งหมด รองลงมาได้แก่อำเภอบางคล้า อำเภอพนมสารคาม ที่เหลือกระจายตามอำเภอต่าง ๆ

สำหรับการประมงนั้น ปี 2535 มีปริมาณ 113,149 ตัน คิดเป็นมูลค่า 6,589 ล้านบาท มีผู้ประกอบการ 6,375 ราย เป็นชาวประมง 5,730 คน โดยแยกได้เป็นประมงน้ำจืด มูลค่า 328 ล้านบาท ผู้ประกอบการ 3,189 ราย ชาวประมง 3,589 คน การประมงน้ำกร่อย มูลค่า 4,626 ล้านบาท ผู้ประกอบการ 2,984 ราย ชาวประมง 1,939 ราย การประมงน้ำเค็ม มูลค่า 1,635 ล้านบาท ผู้ประกอบการ 202 คน ชาวประมง 202 คน และมีเรือที่ขึ้นทะเบียนกับจังหวัด 202 ลำ

2. การพาณิชย์กรรม สำหรับภาวะการค้าของจังหวัดในช่วงต้นปี 2535 ที่ผ่านมามีภาวะซบเซา เนื่องจากได้มีการนำระบบภาษีมูลค่าเพิ่มมาใช้ ประชาชนยังไม่มีความเข้าใจที่ถูกต้อง สินค้าบางรายการได้รับผลกระทบจากภาวะภาษีที่

ต้องปรับราคาสูงขึ้น ผู้ประกอบการชะลอการสั่งซื้อสินค้า เนื่องจากต้องระบายสินค้าในสต็อกออกไป ส่งผลให้ปริมาณสินค้ามีวางจำหน่ายลดลงไป อย่างไรก็ตาม จากการปรับโครงสร้างภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาและนิติบุคคลและการเพิ่มเงินเดือนข้าราชการเมื่อเดือนเมษายน 2535 รวมทั้งการปรับแรงงานของภาคเอกชน ทำให้เพิ่มอำนาจการซื้อมากขึ้น และช่วยกระตุ้นให้ภาวะการค้าดีขึ้น และเริ่มเข้าสู่ปกติ แต่ราคาสินค้าสูงขึ้นไม่มากนักเนื่องจากมีการแข่งขันสูง ภาวะการค้าส่ง ค้าปลีก ขยายตัวในอัตราชะลอลงประมาณร้อยละ 5

สำหรับสินค้าที่จำหน่ายเป็นรายได้หลัก รวมทั้งสินค้าที่มีความจำเป็นในการดำรงชีวิต ซึ่งไม่สามารถผลิตได้ในจังหวัดและจะต้องนำเข้า แยกได้ดังนี้

สินค้าเข้า ที่สำคัญส่วนใหญ่เป็นสินค้าที่ใช้ในชีวิตประจำวัน หรือเป็นวัตถุดิบที่ใช้ในการ ได้แก่ เสื้อสำเร็จรูป อาหารสำเร็จรูป น้ำมันเชื้อเพลิง แก๊สรถยนต์ หุงต้ม อุปกรณ์การเกษตร เครื่องจักร เครื่องยนต์ ไม้แปรรูป อุปกรณ์ก่อสร้าง อาหารสัตว์ ปุ๋ยเคมี ยาปราบศัตรูพืช สินค้าอุปโภคบริโภค รวมทั้งของเบ็ดเตล็ดต่าง ๆ

นอกจากนี้ยังมีผลผลิตทางการเกษตรส่งเข้ามายังโรงงานแปรรูปสินค้าในจังหวัดหลายชนิด ได้แก่ ข้าวเปลือก ข้าวโพด มันสำปะหลัง เปลือกเม็ดมะม่วงหิมพานต์ ถั่วเหลือง ปริมาณในการส่งเข้าขึ้นอยู่กับภาวะการตลาดสินค้าชนิดนั้น ๆ รวมทั้งกำลังการผลิตของโรงงานแปรรูปแต่ละประเภท

สินค้าส่งออก ในทางเกษตรกรรมได้แก่ ผลิตภัณฑ์อิเล็กทรอนิกส์ อุปกรณ์ไฟฟ้า สายไฟฟ้าชุดสำหรับรถยนต์ ผลิตภัณฑ์พลาสติก รองเท้ากีฬา อุปกรณ์กีฬา เฟอร์นิเจอร์ กาแฟผง และผลิตภัณฑ์ไผ่ผล

3. การบริการและการท่องเที่ยว

การบริการ ขยายตัวมากขึ้น โดยเฉพาะร้านอาหาร หอพักและโรงแรม ปี 2535 มีการก่อสร้างโรงแรมขึ้น หอพัก 130 ห้อง เพื่อรองรับการท่องเที่ยว การจัดประชุมสัมมนาของภาครัฐและเอกชน และยังมีมีการก่อสร้างที่พักประเภทหอพักเพิ่มขึ้นในพื้นที่ย่านอุตสาหกรรมสำคัญของจังหวัด เพื่อรองรับจำนวนแรงงาน ตลอดจนการบริการรับส่งโดยสาร และขนส่งสินค้า ซึ่งมีอัตราขยาย

ประมาณร้อยละ 8

การท่องเที่ยว ได้มีการประชาสัมพันธ์และบูรณะสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ การบริการ การรักษาความปลอดภัย และการคมนาคมที่สะดวกมากขึ้น
สถานบริการที่สำคัญ แยกได้ดังนี้

1. ภัตตาคารและร้านอาหารขนาดกลาง 33 แห่ง

2. สถานเริงรมย์

- โรงภาพยนตร์ 4 แห่ง

- สถานอบอาบนวด 3 แห่ง

1. แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ

- น้ำตกเขาอ่างฤาไน หรือน้ำตกบ่อทอง กิ่งอำเภอท่าตะเียบ ระยะทางจากจังหวัด ประมาณ 150 กม.

- สวนป่าลาดกระทิง กิ่งอำเภอท่าตะเียบ ระยะทาง 71 กม.

- เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาอ่างฤาไน กิ่งอำเภอท่าตะเียบ ระยะทาง 130 กม.

- เขานินชื่อน อำเภอพนมสารคาม ระยะทาง 54 กม.

- วัดโพธิ์ อำเภอบางคล้า ระยะทางประมาณ 24 กม.

- บางปะกง ริเวอร์ไซด์ คันทรีคลับ วิมกนณะเชิงเตตรา-
บางปะกง ระยะทาง 15 กม.

- ศูนย์การศึกษาพัฒนาเขานินชื่อนตามพระราชดำริ อำเภอ
พนมสารคาม ระยะทาง 54 กม.

2. แหล่งโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และแหล่งโบราณคดี

- วัดโสธรวรารามวรวิหาร อำเภอเมืองฯ ระยะทาง 1 กม.

- กำแพงเมืองเก่าพร้อมป็นใหญ่โบราณ อำเภอเมืองฯ
ระยะทาง 500 ม.

- ศาลากลางจังหวัดหลังเก่า อำเภอเมืองฯ ระยะทาง 1 กม.

- วัดพืชมอหินทาราม อำเภอเมืองฯ ระยะทาง 4 กม.

- พระอุโบสถวัดสุคันธคีลาราม (วัดหอมศีล) อ.บางปะกง ระยะทาง 33 กม.
- อาคารไปรษณีย์หลังเก่า อำเภอเมืองฯ ระยะทาง 1 กม.
- วัดปากน้ำโจ้โล้ อำเภอบางคล้า ระยะทาง 26 กม.
- วัดปิตุลาธิราชรังสฤษฎ์ อำเภอเมืองฯ ระยะทาง 1 กม.
- วัดจีนประชาสโมสร อำเภอเมืองฯ ระยะทาง 2 กม.
- วัดอุทัยภาติการาม อำเภอเมืองฯ ระยะทาง 1.5 กม.
- ลานชนไก่และสระอโนดาต อำเภอราชสาส์น ระยะทาง 55 กม.
- ศาลและพระบวรราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระปิ่นเกล้าเจ้าอยู่หัว อำเภอพนมสารคาม ระยะทาง 54 กม.
- อาคารเอนกประสงค์ หอสมุด พิพิธภัณฑ์ภูมิพลอดุลยเดช มหาวิทยาลัย โรงเรียนพุทธโสธร อำเภอเมืองฯ ระยะทาง 1 กม.

4. การอุตสาหกรรม

อุตสาหกรรมโรงงาน จังหวัดฉะเชิงเทราเป็นจังหวัดที่มีการขยายตัวทางอุตสาหกรรมเพิ่มมากขึ้น อันเนื่องมาจากนโยบายของรัฐบาลในการกระจายความเจริญและการลงทุนสู่ภูมิภาค และจังหวัดปริมณฑล ประกอบกับจังหวัดฉะเชิงเทราเป็นเขตการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก และประตูสู่อีสาน อีกทั้งอัตราค่าแรงขั้นต่ำต่ำกว่ากรุงเทพฯและจังหวัดปริมณฑล ตลอดจนเป็นแหล่งวัตถุดิบทางด้านเกษตรกรรม เป็นจังหวัดที่อยู่ติดกับกรุงเทพฯ จึงมีการลงทุนของชาวต่างชาติรวมทั้งชาวไทย ที่ขอตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในจังหวัดเป็นจำนวนมาก

ปัจจุบันจังหวัดมีโรงงานที่ได้รับอนุญาตประกอบกิจการ ปี 2537 มีโรงงานทั้งสิ้น 683 โรงงาน เงินลงทุน 34,148 ล้านบาท แรงงาน 53,123 คน ส่วนใหญ่เป็นโรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปทางเกษตร อุตสาหกรรมแปรรูปไม้ อุตสาหกรรมพลาสติก อุตสาหกรรมเครื่องอิเล็กทรอนิกส์และไฟฟ้า อุตสาหกรรม การก่อสร้าง และอื่น ๆ รองลงมาตามลำดับ

การตั้งโรงงานจะกระจายตามอำเภอต่าง ๆ อัตราการขยายตัวของโรงงานที่มีมากได้แก่ อำเภอเมืองฯ รองลงมาคือ อำเภอบางปะกง อำเภอพนมสารคาม และอำเภอบางน้ำเปรี้ยว รองลงมาตามลำดับ ซึ่งจะเห็นได้ว่าเขตที่มีโรงงานอยู่หนาแน่นจะมีวัตถุดิบทางการผลิตอยู่มาก และการขนส่งสะดวก

และหากพิจารณาย่านที่มีโรงงานหนาแน่นจะพบว่ามี 4 ย่านคือ

1. ย่านถนนบางนา-ตราด ซึ่งเชื่อมระหว่างกรุงเทพฯ สมุทรปราการ และภาคตะวันออก

2. ย่านถนนสุขุมวิท ระหว่างมีนบุรี - ฉะเชิงเทรา

3. ย่านถนนฉะเชิงเทรา - บางปะกง

4. ย่านถนนฉะเชิงเทรา - พนมสารคาม

นอกจากนี้ยังมีโรงงานในนิคมอุตสาหกรรมอีก 2 แห่ง

1. นิคมอุตสาหกรรมเวลโกรว์ ตั้งอยู่ถนนสายบางนา-ตราด กม.ที่ 36 อ.บางปะกง มีพื้นที่ 3,000 ไร่ มีโรงงานประมาณ 18 โรงงาน

2. นิคมอุตสาหกรรมเกตเวย์ซิตี้ ตั้งอยู่ถนนสาย 311 (ฉะเชิงเทรา-สัตหีบ) กม.ที่ 20 อ.แปลงยาว มีพื้นที่ 6,900 ไร่ ขณะนี้มีโรงงานกำลังขออนุญาตประกอบกิจการหลายโรงงาน

สำหรับนิคมอุตสาหกรรมของเอกชนที่ขอรับการส่งเสริมการลงทุนจากคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (B.O.I.) และอยู่ในความดูแลของกระทรวงอุตสาหกรรม ได้แก่

1. บางปะกงอินดัสเตรียปาร์ค (B.I.P.) ตั้งอยู่ถนนบางนา-ตราด กม.ที่ 52 อ.บางปะกง มีพื้นที่ 300 ไร่ มีโรงงาน 11 โรงงาน

2. กลุ่ม TTI เป็นกลุ่มโรงงานที่ร่วมทุนระหว่างไทยและไต้หวัน ตั้งอยู่ถนนทางเข้าโรงไฟฟ้าบางปะกง อ.บางปะกง มีพื้นที่ 54 ไร่ มีโรงงานจำนวน 12 โรงงาน

3. อุตสาหกรรมพื้นบ้านหรืออุตสาหกรรมในครัวเรือนในจังหวัดพบว่าส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมด้านจักสาน และมีจำนวนแห่ง หรือปริมาณแรงงานที่ไม่แน่นอน กล่าวคือเป็นแรงงานที่ว่างงานตามฤดูกาลและทำเป็นกึ่งอุตสาหกรรม

ปัญหาอุปสรรคของการอุตสาหกรรม แม้จังหวัดจะมีศักยภาพและความพร้อมในการจัดตั้งโรงงาน แต่เนื่องจากการเพิ่มจำนวนโรงงานอย่างมากและรวดเร็ว จึงทำให้เกิดปัญหาด้านสาธารณสุขภาค โดยเฉพาะการขาดแคลนน้ำ ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญของผู้ประกอบการอยู่ในขณะนี้

5. ความเคลื่อนไหวทางด้านเศรษฐกิจ การเงิน การคลัง

เศรษฐกิจโดยทั่วไปในจังหวัดฉะเชิงเทรา ในปี 2535 มีกำรขยายตัวกระเตื้องกว่าปี 2534 ด้วยปัจจัยที่เอื้ออำนวยหลายประการ ได้แก่ ภาคการผลิตที่สำคัญขยายตัวในเกณฑ์น่าพอใจ แม้ภาคเกษตรจะขยายตัวไม่สูงนัก แต่พืชผลหลักของจังหวัด โดยเฉพาะข้าวมีการส่งออกที่แจ่มใส และสุกรมีราคาดีจูงใจให้มีการเลี้ยงเพิ่มขึ้น ส่วนภาคอุตสาหกรรมยังคงขยายตัวอย่างต่อเนื่อง แม้จะชะลอลงไปบ้างจากการขยายตัวไม่สูงในระยะก่อนหน้า ซึ่งมีผลมาจากการดำเนินนโยบายส่งเสริมให้เกิดการแข่งขันเสรีของรัฐบาลในปีที่ผ่านมา การขยายตลาดทางด้านอุตสาหกรรม การค้าและการเงินมีการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายที่เป็นอุปสรรคต่อการลงทุนและการประกอบธุรกิจอย่างต่อเนื่อง สำหรับการลงทุนภาคเอกชนอยู่ในภาวะทรงตัว ซึ่งได้รับผลกระทบจากการนำระบบภาษีมูลค่าเพิ่มมาใช้ในต้นปี 2535 และการปรับอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ ธุรกิจก่อสร้างและอสังหาริมทรัพย์กระเตื้องขึ้น เพราะภาวะการขาดแคลนวัสดุก่อสร้างในช่วงก่อนหน้านี้อาจคลี่คลายไปในทางที่ดีขึ้น ประกอบกับอำนาจซื้อของประชาชนสูงขึ้นจากการเพิ่มเงินเดือนข้าราชการ และรัฐวิสาหกิจ ซึ่งส่งผลให้ธุรกิจเอกชนจำเป็นต้องปรับเงินเดือนเพิ่มขึ้นด้วย การลดภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ภาษีเงินได้นิติบุคคลและภาษีอื่น ๆ

ปัจจัยดังกล่าวข้างต้น ได้ส่งผลดีต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจของจังหวัดฉะเชิงเทรา และโดยส่วนรวมในระยะยาว แม้ในช่วงปลายไตรมาสที่ 2 จะชะลอตัวลงบ้างจากไตรมาสแรก เนื่องจากกระทบจากเหตุการณ์พฤษภาคม 2535 สำหรับเศรษฐกิจบางสาขาที่ได้รับผลกระทบมาก ได้แก่ การท่องเที่ยว การโรงแรม รองลงมาได้แก่ ธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ และอุตสาหกรรมต่อเนื่อง ตลอดจนการลงทุนภาคเอกชนที่ต้องชะลอการตัดสินใจ เนื่องจากต้องพิจารณาถึงแนวโน้มสถานการณ์ทางการเมืองและนโยบายทางเศรษฐกิจของรัฐบาล ส่วน

โครงการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานของภาครัฐยังคงดำเนินการไปตามปกติ

5.1 ภาคเกษตร

การผลิตภาคเกษตรช่วงปี 2535 ประสบภาวะแห้งแล้งยาวนานกว่าปกติ การเพาะปลูกล่าช้า ผลผลิตค่อนข้างทรุดตัวจากปีก่อน เช่น ข้าวนาปี สำหรับมันสำปะหลังและข้าวนาปรัง มีผลผลิตลดลงปลูกพืชที่มีอายุสั้น ให้น้ำน้อย เช่น พืช ไร่ นาสวนผสม แต่โดยภาพรวมแล้วปริมาณผลผลิตเพิ่มขึ้นเล็กน้อย ส่วนใหญ่มาจากพืชผักและไม้ผล

- สาขาปศุสัตว์ ปริมาณสัตว์เลี้ยงอยู่ในระดับปกติที่มีปริมาณเพิ่มขึ้น ได้แก่ ไก่เนื้อ ไก่ไข่ ที่ปริมาณการเลี้ยงลดลง ได้แก่ สุกร ทั้งนี้เนื่องมาจากปัญหาโรคระบาด แต่ระดับราคาอยู่ในเกณฑ์ดี

- สาขาประมง ผลผลิตประเภทสัตว์น้ำจืดเพิ่มขึ้นค่อนข้างมาก ส่วนใหญ่เป็นการเพาะเลี้ยงในบ่อ เช่น ปลาช่อน ปลาดุก และปลานิล โดยมีการเลี้ยงกันมากในเขตอำเภอเมืองฯ อำเภอบางปะกง ส่วนประเภทน้ำเค็มมีปริมาณลดลง เช่น การเพาะเลี้ยงกุ้งกุลาดำ เนื่องจากสภาพแวดล้อมเสื่อมโทรมและภาวะน้ำเสีย

5.2 ภาคอุตสาหกรรม

การลงทุนมีการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง ผลผลิตทางภาคอุตสาหกรรมขยายตัวเล็กน้อยประมาณร้อยละ 5 เนื่องจากสถานการณ์ทางการเมือง การขาดแคลนสาธารณูปโภคพื้นฐาน โดยเฉพาะน้ำประปา แต่อย่างไรก็ดีจังหวัดฉะเชิงเทราก็ยังคงมีศักยภาพและแรงจูงใจให้เกิดการลงทุนด้านอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ

5.3 ภาวะการก่อสร้าง

การก่อสร้างมีการขยายตัว ส่วนใหญ่เป็นงานก่อสร้างภาครัฐบาล ซึ่งเป็นการก่อสร้างระบบสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานที่ต่อเนื่องจากปีก่อนได้แก่ โครงการขยายถนน โครงการสร้างถนนเลียบเมือง การติดตั้งระบบไฟฟ้ารองรับการขยายตัวของอุตสาหกรรม สำหรับการก่อสร้างภาคเอกชนอยู่ในภาวะทรุดตัว เนื่องจากธนาคารยังคงให้มาตรการเข้มงวดในการปล่อยสินเชื่อ และ

ภาวะเศรษฐกิจที่ชะลอตัว

5.4 ธุรกิจอสังหาริมทรัพย์

การพัฒนาธุรกิจด้านนี้ชะลอตัวลงไปในปี 2535 เพราะก่อนหน้านั้น ช่วงปี 2531-2534 ได้เกิดการขยายตัวอย่างรวดเร็ว ความต้องการด้านที่อยู่อาศัยมีมากขึ้น มีการลงทุนด้านก่อสร้างบ้านจัดสรร ทาวน์เฮ้าส์ อาคารพาณิชย์เพิ่มขึ้น ที่ดินปรับตัวสูงขึ้นอย่างรวดเร็วเฉลี่ยร้อยละ 30 ต่อปี ความต้องการด้านวัสดุก่อสร้างจึงเพิ่มขึ้นตามไปด้วย ก่อให้เกิดปัญหาการขาดแคลน ต้นทุนก่อสร้างจึงมีราคาสูง และส่งผลให้เกิดการเก็งกำไร การที่ธนาคารชะลอการเงินให้สินเชื่อตามนโยบายของทางราชการ รวมทั้งอัตราดอกเบี้ยที่สูงขึ้น ทำให้อำนาจซื้อประชาชนลดลง และทำให้เกิดการชะลอตัวทางด้านธุรกิจอสังหาริมทรัพย์

5.5 การเงิน

จำนวนสำนักงานสาขาของธนาคารพาณิชย์ เมื่อวันที่ 31 ธันวาคม 2535 มี 40 แห่ง มีเงินฝากรวม 16,188.3 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 11 มีสินเชื่อรวม 10,613 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน ร้อยละ 14.2 คิดเป็นร้อยละ 67.5 ของยอดเงินฝาก

5.6 การคลัง

รายได้ที่จัดเก็บได้ในปี 2535 รวม 1,025 ล้านบาท สูงขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 21.4 นอกจากนั้นในปี 2535 จัดเก็บค่าธรรมเนียมใบอนุญาต และค่าเปรียบเทียบปรับคดี รวมทั้งการต่อออกใบอนุญาต ต่างเป็นเงิน 723.34 ล้านบาท

5.7 รายได้ของประชากร

รายได้เฉลี่ยของประชากรในจังหวัด 61,330 บาท/คน/ปี

สภาพทางด้านการเมืองและการปกครองของจังหวัด

1. จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและจำนวนผู้ใช้สิทธิเลือกตั้ง (ครั้งล่าสุด)

เขตเลือกตั้งที่ 1 มีจำนวน ส.ส. 2 คน มีจำนวนผู้สมัคร ส.ส. 8 คน มีจำนวนผู้มาใช้สิทธิในการเลือกตั้ง 85,401 คน คิดเป็นร้อยละ 48.12
 เขตเลือกตั้งที่ 2 มีจำนวน ส.ส. 2 คน มีจำนวนผู้สมัคร ส.ส. 8 คน มีจำนวนผู้มาใช้สิทธิในการเลือกตั้ง 166,783 คน คิดเป็นร้อยละ 64.09

2. สภาพการปกครองของจังหวัด

ประกอบด้วย 9 อำเภอ 2 กิ่งอำเภอ 92 ตำบล 818 หมู่บ้าน 111,127 ครัวเรือน สุขาภิบาล 15 แห่ง จำนวนเทศบาล 2 แห่ง

สภาพด้านสังคม

1. ประชากร ปี พ.ศ. 2536 ของจังหวัดฉะเชิงเทรา

จำนวนประชากร	603,169	คน
อัตราประชากร : พื้นที่ (ตร.กม.)	112.2	คน
จำนวนประชากรย้ายเข้า	23,566	คน
อัตราย้ายเข้า	3.9	%
จำนวนประชากรย้ายออก	21,332	คน
อัตราย้ายออก	3.5	%
จำนวนคนเกิด	7,430	คน
จำนวนคนตาย	3,289	คน

แสดงจำนวนตำบล หมู่บ้านและครัวเรือน จำแนกเป็นรายอำเภอของจังหวัดฉะเชิงเทรา

1. อำเภอเมืองฯ	19 ตำบล	183 หมู่บ้าน	22,784 ครัวเรือน
2. อำเภอบางคล้า	9 ตำบล	56 หมู่บ้าน	8,431 ครัวเรือน
3. อำเภอบางน้ำเปรี้ยว	10 ตำบล	146 หมู่บ้าน	14,042 ครัวเรือน

4. อำเภอบางปะกง	11 ตำบล	106 หมู่บ้าน	9,980 ครัวเรือน
5. อำเภอพนมสารคาม	8 ตำบล	84 หมู่บ้าน	14,447 ครัวเรือน
6. อำเภอบ้านโพธิ์	17 ตำบล	73 หมู่บ้าน	8,604 ครัวเรือน
7. อำเภอสนามชัยเขต	4 ตำบล	46 หมู่บ้าน	12,652 ครัวเรือน
8. อำเภอแปลงยาว	4 ตำบล	47 หมู่บ้าน	8,286 ครัวเรือน
9. อำเภอราชสาส์น	3 ตำบล	30 หมู่บ้าน	2,461 ครัวเรือน
10. กิ่ง อ.ท่าตะเกียบ	2 ตำบล	17 หมู่บ้าน	6,554 ครัวเรือน
11. กิ่ง อ.คลองเขื่อน	5 ตำบล	30 หมู่บ้าน	2,886 ครัวเรือน
รวม	92 ตำบล	818 หมู่บ้าน	111,127 ครัวเรือน

สภาพด้านสังคม

1. ข้อมูลประชากร

จำนวนประชากรทั้งหมด 603,169 คน อัตราประชากร 112.2 คน ต่อพื้นที่ 1 ตร.กม. อัตราประชากรที่ย้ายเข้ามาร้อยละ 3.9 อัตราประชากรที่ย้ายออกร้อยละ 3.5 อัตราจำนวนประชากรที่เกิดร้อยละ 1.2 อัตราจำนวนประชากรที่ตาย 0.5

2. วัฒนธรรมประเพณี ค่านิยม และความเชื่อของคนในสังคม

1. วัฒนธรรม ประเพณี ค่านิยม และความเชื่อของคนในสังคม

จังหวัดฉะเชิงเทรามีศูนย์วัฒนธรรม 1 แห่ง และแหล่งโบราณสถาน 6 แห่ง มีสมาคมและมูลนิธิที่จัดตั้งเพื่อวัตถุประสงค์ในการส่งเสริมและเผยแพร่กิจกรรมทางวัฒนธรรมจำนวน 96 แห่ง มีอาคารเอนกประสงค์ หอสมุด หอพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ โรงเรียนพุทธโสธร ซึ่งเป็นสถานที่เก็บรักษาและอนุรักษ์โบราณวัตถุต่าง ๆ อันมีคุณค่าทางศิลป และประวัติศาสตร์ ซึ่งสามารถติดต่อขอเข้าชมได้

- ขนบธรรมเนียม ประชาชนในจังหวัดฉะเชิงเทราส่วนใหญ่ยึดถือขนบธรรมเนียมไทยทั่วไป เช่น การไปลามาไหว้ การต้อนรับ และการไปเยี่ยมเยียนในโอกาสต่าง ๆ การเคารพนบนอบต่อผู้มีอาวุโสมากกว่า การรู้จัก

กาละเทศะ การรู้จักที่ต่ำที่สูง การเลี้ยงดูพ่อแม่เมื่อยามแก่เฒ่า ผู้ชายควรกล้าหาญและเป็นผู้นำครอบครัว และต้องบวชพระ ผู้หญิงต้องรู้จักเป็นแม่บ้านและเลี้ยงดูบุตร การมีกิริยามารยาทอันควรแก่กาละเทศะ การยึดมั่นในสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ เป็นต้น

- ประเพณี ส่วนใหญ่คงยึดถือปฏิบัติตามประเพณีภาคกลางทั่วไป เช่น การบวชเณร บวชพระ ประเพณีการหมั้น การแต่งงาน การทำบุญครบวันเกิด วันตาย การทำบุญขึ้นบ้านใหม่ การทอดกฐิน ทอดผ้าป่า และทำบุญในวันตรุษ วันสารท ปัจจุบันขั้นตอนพิธีการประเพณีบางอย่างได้ตัดทอนน้อยลงตามสมควรแก่เวลา หรือสภาพปัจจัยของแต่ละบุคคล หรือของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป เช่น การแต่งงาน อาจมีเพียงการสู่ขอ ทำพิธีทางศาสนา รดน้ำ และรับประทานอาหาร

อีกประการหนึ่ง ในจังหวัดฉะเชิงเทรา มีผู้นับถือศาสนาอิสลาม และศาสนาคริสต์ โดยเฉพาะอำเภอบางน้ำเปรี้ยวจะมีผู้นับถือศาสนาอิสลามเป็นจำนวนมาก ดังนั้น ขนบธรรมเนียมประเพณีต่าง ๆ ก็ยังคงปฏิบัติตามพิธีสถาน (Norm) ของแต่ละสังคม

นอกจากนี้แล้วในเรื่องของประเพณีนั้น ชาวจังหวัดฉะเชิงเทรา ยังมีการทำบุญในวันสำคัญต่าง ๆ ทางศาสนา มีการละเล่นพื้นเมืองในบางชุมชน เช่น ประเพณีสงกรานต์ รวมทั้งการสงฆ์น้ำพระ และรดน้ำดำหัว เพื่อแสดงกตัญญูต่อบุพการี สำหรับงานประเพณีของจังหวัด ซึ่งจัดเป็นประจำทุกปี เช่น งานนมัสการหลวงปู่พุทธโสธร และการแข่งเรือช่วงระหว่าง 15 ค่ำ เดือน 12 และงานสมโภช กลางเดือนห้า และช่วงงานเทศกาลตรุษจีน นอกจากนี้ยังมีงานประเพณีเทศกาลของดีเมืองแปดริ้ว ซึ่งจัดในช่วงฤดูร้อนเดือนเมษายนของทุกปี

- ภาษาและวรรณกรรม ประชาชนในจังหวัดส่วนใหญ่ใช้ภาษากลางเช่นเดียวกับกรุงเทพฯ ไม่มีภาษาท้องถิ่น สำหรับวรรณกรรมก็มีประเภทเพลงกล่อมเด็ก เช่น นกเอี้ยง วัดเอ๋ยวัดโบสถ์ นกขมิ้น เป็นต้น

- ศิลปกรรมและโบราณคดี จังหวัดฉะเชิงเทรา มีโบราณสถาน ที่ขึ้นทะเบียน จำนวน 6 แห่ง นอกจากนี้ยังมีสถานที่สำคัญหรือโบราณวัตถุอันมีคุณค่า

ทางศิลปะและวัฒนธรรมทางประวัติศาสตร์ กระจายอยู่ตามอำเภอต่าง ๆ

- การละเล่น แบ่งได้เป็นการแสดง เช่น การแสดงลิเก ซึ่งมีชาวบ้านยึดเป็นอาชีพ มีอยู่หลายคณะ และมักจะมีที่อยู่อาศัยบริเวณใกล้เคียงกัน อยู่ในชอยพระยาศรีสุนทรโวหาร จนชาวบ้านเรียกกันติดปากว่า "ชอยลิเก" นอกจากนี้ก็ยังมีการแสดงละครชาตรี ซึ่งเป็นการแสดงเพื่อการแก้บนหน้าพระอุโบสถ วัดโสธรฯ

สำหรับดนตรี ก็มีประเภทวงมโหรี เป่าพาทย์ เครื่องสาย ซึ่งไม่แพร่หลาย ด้วยขาดความนิยมไปตามกาลสมัย อย่างไรก็ตามก็ดียังคงพบที่มีการถ่ายทอดหรือสอนดนตรีไทยกันอยู่บ้าง ในรูปกลุ่มสนใจหรือสอนกันส่วนตัว

นอกจากนี้ยังมีการละเล่นเรียกว่าเป็นการละเล่นพื้นบ้าน เช่น ตะกร้อลอดบ่วง หมากรูก กัดปลา ชนไก่ ซึ่งจะมีการตั้งบ่อนเป็นที่ชุมชนและทราบดีในหมู่ผู้นิยมการละเล่นประเภทนั้น ๆ สำหรับการละเล่นของเด็กที่ยังพบเห็นอยู่บ้างตามชนบท ได้แก่ ซ่อนหา หมากเก็บ วิ่งเปรี้ยว เป็นต้น

สภาพการจัดการศึกษา การส่งเสริมศาสนา และการวัฒนธรรมจังหวัด

จังหวัดฉะเชิงเทรามีประชากรทั้งสิ้นจำนวน 603,169 คน มีประชากรในวัยเรียนอายุ 0-21 ปี 214,780 คน แยกเป็นระดับก่อนประถมศึกษา จำนวน 16,005 คน คิดเป็นร้อยละ 61.46 ของประชากรกลุ่มอายุ 3-5 ปี ระดับประถมศึกษา จำนวน 58,949 คน คิดเป็นร้อยละ 100.62 ของจำนวนประชากรกลุ่มอายุ 6-11 ปี ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นจำนวน 31,899 คน คิดเป็นร้อยละ 72.81 ของประชากรกลุ่มอายุ 12-14 ปี นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (สายสามัญ) จำนวน 5,348 คน สายอาชีพ 7,786 คน รวมแล้วคิดเป็นร้อยละ 41.29 ของประชากรอายุ 18-19 ปี ส่วนระดับปริญญาตรี มีนักเรียนจำนวน 2,24 คน คิดเป็นร้อยละ 4.62 ของประชากรกลุ่มอายุ 18-21 ปี นอกจากนี้ยังมีการศึกษาพิเศษ และการเปรียบเทียบในระดับด้วย

ข้อมูลแสดงจำนวนสถาบันทางศาสนาและการศึกษา (สำนักงานจังหวัดฉะเชิงเทรา. 2535 : 33)

การศาสนา

1. วัดพระพุทธศาสนา	252	วัด
2. สำนักสงฆ์	37	แห่ง
3. มัสยิด	50	แห่ง
4. โบสถ์คริสต์	8	แห่ง

การศึกษา

1. สังกัดกรมสามัญ	22	แห่ง
2. สังกัด สปช.	325	แห่ง
3. สังกัดกรมอาชีวฯ	2	แห่ง
4. สังกัดกรมการฝึกหัดครู	1	แห่ง
5. โรงเรียนเอกชน	32	แห่ง
6. โรงเรียนเทศบาล	3	แห่ง

3. วัตถุประสงค์ หลักการ นโยบาย และมาตรการในแผนพัฒนาการศึกษา นอกโรงเรียน ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539) ของกรมการศึกษานอกโรงเรียน

รัฐบาลได้กำหนดวัตถุประสงค์ หลักการ นโยบาย และมาตรการในแผนพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียน ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539) ของกรมการศึกษานอกโรงเรียน ไว้ดังนี้ (อุดม เขียววงศ์, 2534 : 280-287)

วัตถุประสงค์

แผนพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียน ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539) ของกรมการศึกษานอกโรงเรียน มีวัตถุประสงค์หลัก ดังนี้

1. มุ่งพัฒนาประชากรในชาติ ให้มีคุณลักษณะตามนโยบายของแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ กล่าวคือ มีคุณธรรม มีสมรรถภาพในการดำรงชีวิต มีทักษะในการประกอบอาชีพและมีความรับผิดชอบในฐานะสมาชิกของสังคม ทั้งนี้งานการศึกษานอกโรงเรียนจะมุ่งเน้น

- 1.1 พัฒนาผู้รับบริการให้เป็นผู้สนใจใฝ่รู้ มีเครื่องมือในการศึกษาหาความรู้ และมีความสามารถในการวิเคราะห์ทางเลือกที่เหมาะสมกับการดำรงชีวิต
 - 1.2 ให้การบริการข้อมูลข่าวสารที่จำเป็นต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต การประกอบอาชีพ การพัฒนาชุมชน และสังคม ให้ทันการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม
 - 1.3 พัฒนาประชาชนให้มีความรู้ ความสามารถ และทักษะที่จะตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอย่างเหมาะสม และมีช่องทางในการพัฒนาอาชีพ
 - 1.4 เสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และการมีส่วนร่วมในการพัฒนา รวมทั้งปลูกฝังให้เห็นคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม
2. เพื่อกระจายโอกาสและความเป็นธรรมทางการศึกษาไปสู่ประชาชนภายในชาติ
3. เพื่อพัฒนารูปแบบและวิธีการจัดการศึกษาตลอดชีวิต โดยเน้นการพัฒนาเครือข่ายการเรียน
4. เพื่อพัฒนาศักยภาพการบริหารงานของกรมการศึกษานอกโรงเรียนให้สามารถปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

หลักการ

แผนพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียน ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539) มุ่งให้การบริการทางการศึกษานอกโรงเรียนแก่ประชากรของประเทศ โดยมีหลักการ ดังนี้

1. การศึกษาตลอดชีวิต การจัดการศึกษานอกโรงเรียนควรเป็นการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ที่จะเชื่อมโยงการเรียนรู้ในชุมชน และจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้เกิดการศึกษาตลอดชีวิต
2. ความกว้างขวางและเป็นธรรม การจัดการศึกษานอกโรงเรียน

ทุกระดับและทุกรูปแบบ ควรจัดอย่างกว้างขวาง ทั้งถึง และเป็นธรรม เพื่อให้แต่ละบุคคลที่มีความแตกต่างในด้านเพศ วัย และฐานะทางเศรษฐกิจ และสังคม ทั้งที่อยู่ในเมืองหรือชนบทอันทุรกันดารห่างไกล มีโอกาสเข้ารับบริการการศึกษาออกโรงเรียนที่เหมาะสมกับความต้องการ ความถนัด และความสนใจของแต่ละบุคคล ได้อย่างตลอดเวลา และต่อเนื่องตลอดชีวิต

3. ความสอดคล้อง การจัดการศึกษาออกโรงเรียน ควรจัดให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา ความต้องการของบุคคลและชุมชน ตลอดจนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมที่เหมาะสม บนพื้นฐานของความเป็นจริงและความเป็นไปได้ โดยเน้นให้กลุ่มเป้าหมายรู้จักตนเอง รู้จักชุมชนที่อยู่อาศัย ตลอดจนตระหนักถึงความจำเป็นและความต้องการที่จะพัฒนาตนเองและชุมชน ให้ก้าวหน้าไปในทิศทางที่พึงประสงค์

4. การบูรณาการ การจัดการศึกษาออกโรงเรียน ควรจัดในลักษณะบูรณาการ ทั้งในแง่เนื้อหาที่จะครอบคลุมสภาพปัญหาของกลุ่มเป้าหมาย และในแง่วิธีการที่จะส่งเสริมให้เกิดการเชื่อมโยง และผสมผสานกันระหว่างการศึกษาด้านพื้นฐาน เพื่อการดำรงชีวิต การให้บริการข่าวสารข้อมูลและทักษะในการประกอบอาชีพและการเรียนรู้ที่เป็นธรรมชาติในสังคม เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาที่ครบถ้วนสมบูรณ์

5. ความสมดุล การจัดการศึกษาออกโรงเรียน ควรจัดให้กลุ่มเป้าหมายได้รับการพัฒนาอย่างมีความสมดุลระหว่างการพัฒนาทางวัตถุและจิตใจ ระหว่างมนุษย์ สังคมและธรรมชาติ ระหว่างการส่งเสริมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การปรับปรุงวัฒนธรรมที่เป็นรากแท้ของชาติให้ทันสมัยและระหว่างการพัฒนาความสามารถที่ยืนหยัดพึ่งพาตนเอง ในขณะเดียวกัน ก็มีความผูกพันที่จะเกื้อกูลพึ่งพาซึ่งกันและกันระหว่างประชาชนในชาติ

6. การระดมสรรพกำลัง การจัดการศึกษาออกโรงเรียน ถือเป็นหน้าที่ต่อสังคมของประชาชนทุกคน ทั้งองค์กรของรัฐและเอกชน ตลอดจนองค์กรสาธารณประโยชน์ต่าง ๆ จึงควรให้มีการระดมสรรพกำลัง โดยมีกรมการศึกษานอกโรงเรียนทำหน้าที่ประสานงาน เพื่อจัดการศึกษานอกโรงเรียนในรูปแบบที่

เหมาะสม กับผู้รับบริการและศักยภาพของหน่วยงาน

กลุ่มเป้าหมายของกรมการศึกษานอกโรงเรียน

ตามหลักของการจัดการศึกษานอกโรงเรียน ประชาชนทุกเพศ ทุกวัย ควรมีโอกาสได้รับบริการการศึกษาตามความสนใจและความถนัด แต่ในฐานะที่เป็นหน่วยงานของรัฐ ซึ่งมีภารกิจในการสร้างเสริมความเสมอภาคในโอกาสทางการศึกษา กรมการศึกษานอกโรงเรียนจะให้ความสำคัญเป็นพิเศษในการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย ดังต่อไปนี้

1. ด้านพื้นฐานการศึกษา ได้แก่
 - 1.1 กลุ่มผู้ไม่รู้หนังสือ
 - 1.2 กลุ่มผู้ออกโรงเรียนกลางคัน
 - 1.3 กลุ่มผู้จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และไม่ได้ศึกษาต่อ
2. ด้านอายุ ได้แก่
 - 2.1 เยาวชน
 - 2.2 ประชาชนในวัยแรงงาน
 - 2.3 ประชาชนผู้สูงอายุ
3. ด้านลักษณะเฉพาะ ได้แก่
 - 3.1 กลุ่มผู้มีฐานะด้อยทางเศรษฐกิจ
 - 3.2 สตรี
 - 3.3 กลุ่มชนที่มีวัฒนธรรมเฉพาะ
 - 3.4 คนพิการ
4. ด้านพื้นที่ ได้แก่
 - 4.1 ประชาชนในเขตพื้นที่เฉพาะทางการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม
 - 4.2 ประชาชนในเขตพื้นที่เร่งรัดพัฒนาอันดับ 1
 - 4.3 ประชาชนในเขตพื้นที่เป้าหมายตามความมั่นคงของชาติ
 - 4.4 ประชาชนในเขตพื้นที่ตามแผนพัฒนาเมือง

นโยบาย

การศึกษาพื้นฐานและต่อเนื่อง

นโยบาย 1 เร่งขยายโอกาสและกระจายความเป็นธรรมในการให้บริการการศึกษาพื้นฐานและการศึกษาต่อเนื่องที่มีคุณภาพแก่ประชาชนที่อยู่นอกระบบโรงเรียนให้ทั่วถึง เพื่อเป็นพื้นฐานในการแสวงหาความรู้การดำรงชีวิต และการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

มาตรการ

1. ส่งเสริมการอ่านออกเขียนได้สำหรับกลุ่มเป้าหมายพิเศษ ได้แก่ ชาวไทยภูเขา ชาวไทยใน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ชาวไทยใหม่ คนพิการ ประชาชนบริเวณชายแดนและผู้ไม่รู้หนังสือที่พบใหม่ โดย

1.1 จัดให้มีครูอาสาสมัครการศึกษาออกโรงเรียน และอาสาสมัครส่งเสริมการรู้หนังสือในพื้นที่กลุ่มเป้าหมาย

1.2 รณรงค์การใช้ภาษาไทยในชีวิตประจำวันในพื้นที่ความมั่นคงแห่งชาติ โดยส่งเสริมการผลิต และใช้สื่อประเภทต่าง ๆ ที่จะก่อให้เกิดการใช้ภาษาไทยในชีวิตประจำวัน

2. ส่งเสริมให้ผู้ที่ออกกลางคันและผู้ขาดโอกาสที่จะได้รับการศึกษาในระดับประถมศึกษา และอยู่นอกระบบโรงเรียน ได้รับการศึกษาระดับประถมศึกษาอย่างทั่วถึง โดย

2.1 แสวงหามาตรการที่จะปรับอายุขั้นต่ำของผู้เรียนที่อยู่นอกระบบโรงเรียนจาก 14 ปี เป็น 12 ปี

2.2 ชดเชยโอกาสการได้รับการศึกษาระดับประถมศึกษา โดยผ่อนผันในเรื่องหลักฐาน ระเบียบ และวิธีการจัดการศึกษาที่ไม่เอื้อต่อการได้รับการศึกษาสำหรับผู้ขาดโอกาสทางการศึกษา

3. สนับสนุนให้สถานศึกษาหรือหน่วยงานทางการศึกษาในชุมชน มีส่วนร่วมรับผิดชอบการจัดการศึกษาพื้นฐาน และการศึกษาต่อเนื่องในทุกระดับ โดย

3.1 จัดกิจกรรมส่งเสริมการศึกษาให้กับกลุ่มเป้าหมาย โดย

ผสมผสานแนวทางระหว่างการศึกษาในระบบโรงเรียน
และนอกระบบโรงเรียน

3.2 ส่งเสริมให้หน่วยงานต่าง ๆ มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
นอกระบบโรงเรียน โดยแสวงหามาตรการที่เหมาะสมที่จะให้เป็น
ภารกิจร่วมกันในการจัดการศึกษาในชุมชน

4. ให้มีการดำเนินการขยายโอกาสทางการศึกษาพื้นฐานให้ทั่วถึง
จนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดย

4.1 จัดทำแผนปฏิบัติการขยายโอกาสทางการศึกษาในแต่ละจังหวัด
โดยการสำรวจข้อมูล กำหนดแนวทางการจัดการศึกษา การ
ใช้จ่ายงบประมาณ การประเมินผล ความร่วมมือกับหน่วยงาน
ต่าง ๆ

4.2 กำหนดแนวทางการนำเงินบำรุงการศึกษาของสถานการศึกษา
ในสังกัดกรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน มาส่งเสริมการได้รับ
การศึกษาขั้นพื้นฐานของกลุ่มเป้าหมาย โดยเฉพาะผู้ด้อย
โอกาสทางเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งจบการศึกษาระดับ
ประถมศึกษาและไม่ได้ศึกษาต่อ โดยการจัดระบบบริหาร
งบประมาณเป็นการเฉพาะ

4.3 ปรับปรุงระเบียบการเก็บค่าเล่าเรียน ของการจัดการศึกษา
สายสามัญให้เหมาะสมกับสถานภาพของกลุ่มเป้าหมายและ
วิธีเรียน

5. พัฒนาการเรียนการสอน รูปแบบการจัดสื่อและหลักสูตรการศึกษา
พื้นฐานและการศึกษาต่อเนื่องทุกระดับ โดยให้ความสนใจเป็นพิเศษในเรื่อง

5.1 ปรับปรุงเนื้อหาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความรู้เกี่ยวกับคุณธรรม
จริยธรรม การคิดแก้ไขปัญหาที่ถูกต้อง เห็นคุณค่าของ
ศิลปวัฒนธรรม รวมทั้งมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรและ
สิ่งแวดล้อมมากยิ่งขึ้น

5.2 ส่งเสริมพัฒนาสื่อและตำราเรียนตามหลักสูตรการศึกษานอก

โรงเรียนสายสามัญ ให้เป็นมาตรฐานเดียวกันในทุกวิธีเรียน

5.3 พัฒนาหลักสูตรให้มีทางเลือกหลากหลาย เพื่อรองรับการขยายโอกาสทางการศึกษา รวมทั้งส่งเสริมให้มีการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เพื่อให้จัดการศึกษาให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นและความต้องการของผู้เรียน

6. จัดให้มีการเทียบความรู้และประสบการณ์ด้านอาชีพ สำหรับประชาชนที่อยู่นอกระบบโรงเรียน เพื่อเป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ โดยจัดระบบ ระเบียบ วิธี กฎเกณฑ์ และการจัดสอบที่เป็นมาตรฐานเฉพาะ และการประสานงานในระบบโรงเรียน รวมทั้งจัดให้มีคลังข้อสอบที่มีคุณภาพเพื่อใช้ในการสอบเทียบความรู้และประสบการณ์

การศึกษาเพื่อบริการข่าวสารข้อมูล

นโยบาย 2 เร่งรัดพัฒนา เนื้อหา ระบบการเผยแพร่ และการกระจายให้บริการข่าวสารข้อมูลออกไปอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ประชาชนได้รับ และสามารถใช้ประโยชน์จากข่าวสารข้อมูลที่จำเป็นต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต การประกอบอาชีพ การพัฒนาชุมชน และสังคม ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

มาตรการ

1. ให้ดำเนินการศึกษาวิเคราะห์สภาพของชุมชน ตลอดจนความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย เพื่อกำหนดลักษณะของเนื้อหาและรูปแบบ วิธีการเผยแพร่ข่าวสารข้อมูล ในการจัดทำสื่อเพื่อการศึกษาต่าง ๆ
2. ขยายจำนวนแหล่งบริการข่าวสารข้อมูลให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ โดยเพิ่มจำนวนห้องสมุดประชาชนอำเภอ ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน และแหล่งบริการข่าวสารข้อมูลในรูปแบบอื่น ๆ ให้พอเพียงกับความต้องการของชุมชน
3. พัฒนาห้องสมุดประชาชนให้เป็นศูนย์การเรียนรู้ โดยมีรูปแบบ สื่อ วัสดุอุปกรณ์ และเนื้อหาการให้บริการที่หลากหลาย สอดคล้องกับสภาพของชุมชนและ

มีระบบการให้บริการที่มีประสิทธิภาพ

4. ให้ห้องสมุดประชาชนประจำจังหวัด เป็นศูนย์กลางในการจัดเครือข่ายการดำเนินงานระหว่างห้องสมุดประชาชน แหล่งความรู้และที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน เพื่อให้สามารถเกื้อหนุนแก่กันในด้านการบริหาร การให้บริการสื่อและวัสดุอุปกรณ์ ตลอดจนงานวิชาการ

5. ให้ชุมชนและเอกชน มีส่วนร่วมรับผิดชอบในการจัดบริการและเผยแพร่ข่าวสารข้อมูลของท้องถิ่น ในรูปของคณะกรรมการห้องสมุดประชาชน อาสาสมัคร เจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชน และการมีส่วนร่วมในการสมทบงบประมาณเพื่อการดำเนินงาน

6. เพิ่มปริมาณและคุณภาพของสื่อประเภทต่าง ๆ ได้แก่ รายการวิทยุ โทรทัศน์ วัสดุทัศน โพรแกรม การเรียนโดยคอมพิวเตอร์ ภาพยนตร์ และสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ให้สามารถให้บริการแก่ประชาชนได้อย่างกว้างขวาง โดยมีการวางแผนการผลิตอย่างมีระบบที่ชัดเจน

7. พัฒนาศักยภาพของหน่วยผลิตและเผยแพร่ข่าวสารข้อมูลให้มีประสิทธิภาพ ในการให้บริการที่สามารถส่งผลต่อการพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ได้อย่างทันเหตุการณ์ และความจำเป็นของประเทศ โดยประสานความร่วมมือในการผลิต การจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ และจัดระบบการเผยแพร่ข่าวสารข้อมูลกับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ เอกชน และชุมชน โดยจะให้ความสำคัญในเรื่องโสตทัศนศึกษา ศูนย์ผลิตรายการโทรทัศน์ และวัสดุทัศน เพื่อการศึกษา พิพิธภัณฑสถานศึกษา และการพัฒนาศักยภาพของการพิมพ์ในเครือข่ายกรมการศึกษานอกโรงเรียน

เครือข่ายการเรียนรู้

นโยบาย 3 เร่งรัดให้มีระบบเครือข่ายการเรียนรู้ เพื่อให้เกิดกระบวนการการศึกษาตลอดชีวิต โดยเน้นการพัฒนาคุณภาพของชุมชนที่จะเป็นศูนย์กลางการจัดกิจกรรมและการใช้ทรัพยากรในการให้การศึกษาระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน ตลอดจนแหล่งวิทยาการอื่น ๆ

มาตรการ

1. ให้พัฒนากระบวนการเชื่อมโยงกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ ตลอดจนภูมิปัญญาท้องถิ่น ให้สามารถกระจายโอกาสการได้รับการศึกษา เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตและการประกอบอาชีพของประชาชนได้อย่างกว้างขวาง
2. จัดให้มีบริการอ้างอิงแหล่งความรู้ต่าง ๆ ในชุมชนเพื่อให้เป็นพื้นฐานในการแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง
3. ส่งเสริมให้ชุมชนมีบทบาทในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในชุมชนโดยมีหน่วยงานของกรมการศึกษานอกโรงเรียน เป็นหน่วยสนับสนุนประสานงานการดำเนินงานจัดเตรียมหรือขยายการเรียนรู้ในชุมชน
4. ให้มีการพัฒนาประชาชนและกลไกในระดับท้องถิ่นให้สามารถจัดการศึกษาให้เหมาะสมกับสภาพของบุคคลและชุมชนได้อย่างผสมกลมกลืน

การศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ

นโยบาย 4 เร่งรัดปรับปรุงการจัดการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อพัฒนาอาชีพให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างทางเศรษฐกิจ และการทำงานของประเทศในอนาคต โดยเน้นการพัฒนาฝีมือแรงงานที่ขาดแคลนและการพัฒนาประชาชนให้มีความรู้ความสามารถในการตัดสินใจเลือกช่องทางและการประกอบอาชีพที่เหมาะสม

มาตรการ

1. ปรับปรุงการจัดการศึกษานอกโรงเรียน เพื่อพัฒนาอาชีพทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค โดยคำนึงถึงสภาพปัญหา ความต้องการ และโอกาสในการทำงานที่แตกต่างกันของประชาชนในแต่ละพื้นที่
2. เสริมความพร้อมของสถานศึกษาในการจัดการศึกษานอกโรงเรียน เพื่อพัฒนาอาชีพที่เหมาะสมแก่สังคมไทยในอนาคต โดยให้ความสำคัญในเรื่อง
 - 2.1 การสรรหาและพัฒนาสมรรถภาพของผู้สอนและผู้จัดกิจกรรมการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพที่ขาดแคลน และการใช้เทคโนโลยี

สมัยใหม่

- 2.2 การจัดหาวัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือให้สอดคล้องกับวิชาชีพ สาขาใหม่ที่จะเริ่มดำเนินการและซ่อม บำรุง รักษา วัสดุ อุปกรณ์ที่มีอยู่แล้ว
3. ให้มีการประสานความร่วมมือการจัดการศึกษาวิชาชีพ ในด้านการ จัดสรร และการใช้ทรัพยากรระหว่างองค์กรของรัฐและเอกชน สถานประกอบการ ชุมชน และแหล่งภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยเฉพาะในด้าน
 - 3.1 มาตรการจูงใจให้สถานประกอบการและหน่วยงานด้าน อุตสาหกรรม จัดฝึกแรงงานในระดับฝีมือเป็นพิเศษ
 - 3.2 ส่งเสริมและร่วมมือกับหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ฝึก วิชาชีพงานทางด้านเทคนิคที่ต้องการความชำนาญเฉพาะ อย่าง
4. ริเริ่มแสวงหาแนวทางที่มีประสิทธิภาพในการดำเนินการพัฒนาอาชีพ แก่แรงงานกึ่งฝีมือ การประกอบธุรกิจขนาดย่อม และการแปรรูปผลผลิตการ เกษตรเพื่ออุตสาหกรรม
5. ส่งเสริมให้เกิดรูปแบบการเรียนรู้เพื่อพัฒนาอาชีพ ในลักษณะเรียนไป พร้อมกับปฏิบัติในสถานที่ทำงานจริง
6. ดำเนินการพัฒนาหลักสูตร กระบวนการ รูปแบบ สื่อและเนื้อหา โดย ให้ความสำคัญเป็นพิเศษในเรื่องการแนะแนว กิจกรรมและเนื้อหาที่เกี่ยวกับการ วิเคราะห์โลกของงานอาชีพ เพื่อเป็นช่องทางในการตัดสินใจเข้าสู่อาชีพจรรยาบรรณ และคุณธรรมในการประกอบอาชีพ การรวมกลุ่ม และการรักษาความสมดุลของสิ่ง แวดล้อม

4. หลักการพัฒนาชุมชน

ทวี ทิมขำ (2530 : 1-6) ได้รวบรวมลักษณะสำคัญของการพัฒนาชุมชนไว้ดังนี้

การพัฒนาชุมชน เป็นวิธีการหนึ่งที่น่ามาใช้เพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงสังคมให้ดีขึ้น สำหรับบรรดาประเทศที่กำลังพัฒนาทั้งหลาย

ความหมาย

การพัฒนาชุมชน ประกอบด้วยคำสองคำคือคำว่า "พัฒนา" กับ "ชุมชน" การพัฒนา หมายความว่า การพัฒนานั้นจะต้องมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้น และการเปลี่ยนแปลงนั้นจะต้องเป็นไปในทางที่ดีขึ้น หรือดีกว่าสภาพที่เป็นอยู่

จากคำนิยาม "การพัฒนาชุมชน" ดังกล่าวข้างต้น พงจะสรุปได้ว่าการพัฒนาชุมชนนั้น มีลักษณะที่สำคัญ 7 ประการด้วยกันคือ

1. การพัฒนาชุมชน คือความพยายามที่จะยกมาตรฐานการครองชีพของประชาชนภายในกลุ่มให้ดีขึ้น หรืออาจจะกล่าวได้ว่า การพัฒนาชุมชน คือการทำให้คนที่อยู่ในชุมชนนั้นมีความเป็นอยู่ดีขึ้น โดยอาศัยความร่วมมือจากราชกรเอง เข้ามาคิดพิจารณาตัดสินใจ และดำเนินการพัฒนาด้วยตนเอง บนพื้นฐานของความสมัครใจ และมีความรับผิดชอบที่จะช่วยตนเอง
2. การพัฒนาชุมชน คือการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมหรือลักษณะทางกายภาพ ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงทัศนคติของประชาชนให้ดีขึ้น
3. การดำเนินงานจะต้องสนองตอบต่อความต้องการของประชาชนทั้งนี้ หมายถึงว่า กิจกรรมใด ๆ ที่จะนำไปส่งเสริมให้ประชาชนปฏิบัติ จะต้องเป็นกิจกรรมที่ประชาชนส่วนใหญ่มีความต้องการอยู่แล้ว หรือเป็นกิจกรรมที่จำเป็นต่อการดำรงชีพของประชาชน และพยายามกระตุ้นให้ประชาชนเกิดความรู้สึกถึงความจำเป็นนั้นได้
4. การพัฒนาชุมชน ต้องให้หลักการช่วย ๆ แรง ๆ ส่งเสริม สนับสนุน ให้ประชาชนเกิดความริเริ่ม ตลอดจนการดำเนินการไปตามโครงการพัฒนานั้น ๆ
5. รัฐบาลหรือหน่วยงานอื่น ที่จะให้ความช่วยเหลือ จะต้องพิจารณา

ให้ความช่วยเหลือเฉพาะสิ่งที่เกิดความสามารถที่ชุมชนหรือราษฎรจัดหามาได้เอง เช่น ความรู้ทางวิชาการ วัสดุ และเงินเท่าที่จำเป็น

6. การพัฒนาชุมชน จะต้องมีส่วนการเปลี่ยนแปลงทำหน้าที่เป็นผู้ช่วย กระตุ้นเตือนให้ประชาชนมีความคิดริเริ่มในการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง

7. จะต้องมีความร่วมมือกันกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกสาขา เพราะ ปัญหาของชุมชนอยู่นอกเหนือความสามารถของหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่ง โดยเฉพาะ และการพัฒนาชุมชน เรามุ่งที่จะพัฒนาในทุก ๆ ด้าน (Wholistic Approach)

ความมุ่งหมายของการพัฒนาชุมชน

1. มุ่งเปลี่ยนแปลงทัศนคติของประชาชนในชนบทต่าง ๆ ที่ยังมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการพัฒนาชุมชน ให้เกิดทัศนคติที่ดีต่องานพัฒนาชุมชน และต่อการปฏิบัติงานของรัฐบาล

2. สร้างความเชื่อมั่นหรือศรัทธาในหมู่ประชาชนให้มีความคิดเห็นตรงกัน

3. ส่งเสริมให้ประชาชนเกิดความคิดริเริ่มในการพัฒนาชุมชนและการปกครองตนเอง

4. ส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่มกัน ประสานประโยชน์แก่ชุมชน

5. เพื่อพัฒนาให้ประชาชนมีความรู้ความสามารถในการช่วยตนเองสูงขึ้น

เป้าหมายในการพัฒนาชุมชน

1. เร่งการเพิ่มผลผลิตและเพิ่มรายได้ต่อครอบครัวในด้านการเกษตร และอุตสาหกรรม เป็นการสร้างความเสมอภาคในเรื่องการกระจายรายได้แก่บุคคล

2. ปรับปรุงส่งเสริมการสร้างงานในชนบท เพื่อที่จะได้มีการใช้แรงงานให้เต็มที่ แก้ปัญหาคนว่างงาน

3. ปรับปรุงส่งเสริมการอนามัยและการสุขภาพ
4. ส่งเสริมการศึกษาและอบรมเยาวชน
5. ส่งเสริมขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรมของหมู่บ้าน
6. ส่งเสริมการปกครองของท้องถิ่น
7. ควบคุมทรัพยากรธรรมชาติ และการจัดสรรให้เป็นระเบียบโดยความยุติธรรมที่สุด
8. สร้างโอกาสให้ประชาชนได้รับความช่วยเหลือในเรื่องของอำนาจการต่อรอง สินเชื่อ การชลประทาน รวมทั้งเทคโนโลยีและบริการต่าง ๆ ที่รัฐพึงให้แก่ประชาชนทุกด้าน

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในครั้งนี แบ่งออกเป็นงานวิจัยในประเทศ และงานวิจัยในต่างประเทศ ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

งานวิจัยในประเทศ

โยธิน ใจชื่น (2526 : ง-จ) ได้ศึกษาปัญหาและความต้องการด้านการศึกษานอกระบบของประชาชนในเขตทุ่งกุลาร้องไห้ พบว่าประชาชนต้องการเรียนการศึกษาสายสามัญ คือการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับ 3 และระดับ 4 ส่วนสายอาชีพต้องการเรียนเกี่ยวกับการเพาะปลูก กำจัดศัตรูพืช อนุรักษ์ดิน อนุรักษ์น้ำ การปลูกพืชสวนครัว บำรุงพันธุ์สัตว์ และทำปุ๋ย สตรีสนใจการทอผ้า ทอเสื่อ ชายสนใจงานช่าง ส่วนความรู้ทั่วไปนั้นต้องการความรู้ด้านการตลาด แหล่งเงินทุน การสหกรณ์ และด้านสุขภาพอนามัย ตามลำดับ

สุจิตา แสนสุข (2527 : 292-295) ได้ศึกษาหน่วยงานรัฐบาลในการให้การศึกษาแก่สตรีไทย เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม โดยศึกษาจากเจ้าหน้าที่ที่ทำงานในหน่วยงานรัฐบาลที่มีบทบาทในการให้การศึกษาแก่สตรี 5 แห่ง จำนวน 242 คน ผลการวิจัยสามารถสรุปความคิดของเจ้าหน้าที่ในด้านต่าง ๆ

ดังนี้

1. ให้การศึกษาด้านอาชีพเพื่อส่งเสริมให้ประหยัด เห็นว่าให้มากที่สุด
ในด้านคหกรรม และประดิษฐ์สิ่งของจากวัสดุเหลือใช้ ส่วนที่จัดได้น้อยได้แก่ ด้าน
หัตถกรรมเกษตร การเก็บถนอมและแปรรูป ผลผลิตทางการเกษตร และการ
เพาะปลูก

2. ให้การศึกษาด้านอาชีพเพื่อส่งเสริมการเพิ่มพูนรายได้ เห็นว่าจัด
ให้มากในด้านคหกรรม หัตถกรรม อุตสาหกรรมในครัวเรือน ส่วนที่จัดได้น้อย ได้
แก่การประดิษฐ์สิ่งของเครื่องใช้ เครื่องประดับ และกรรมวิธีการผลิตการเกษตร
กรรมแผนใหม่

3. ให้การศึกษาด้านอาชีพเพื่อให้ยึดเป็นอาชีพ เห็นว่าจัดให้มากในด้าน
คหกรรม ส่วนที่จัดได้น้อย ได้แก่ ด้านหัตถกรรม อุตสาหกรรมในครัวเรือน ธุรกิจ
และเลขานุการ

ชาติรี ชรรมชุกรส (2529 : 96-104) ได้ศึกษาบทบาทในการจัดการ
ศึกษานอกระบบโรงเรียน ของโรงเรียนประถมศึกษิตามการรับรู้ของเจ้าหน้าที่
ศูนย์การศึกษานอกระบบโรงเรียนจังหวัด ผู้บริหาร ศึกษานิเทศก์และครูโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดในเขตการ 6 พบว่าเจ้า
หน้าที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดและครูโรงเรียนประถมศึกษา มีความเห็น
ว่าในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา ได้ปฏิบัติ
จริงอยู่ในเกณฑ์ปานกลางทุกด้าน ในขณะที่ผู้บริหารและศึกษานิเทศก์มีความเห็น
ว่าโรงเรียนได้ปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์น้อยทุกด้าน และผลการเปรียบเทียบบทบาทที่ได้
ปฏิบัติจริงตามการรับรู้ของเจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ผู้บริหาร
ศึกษานิเทศก์และครูโรงเรียนประถมศึกษาแตกต่างกันทุกด้าน ส่วนผลการเปรียบเทียบ
บทบาทที่คาดหวังไม่แตกต่างกันทุกด้าน

วิลาวรรณ รัตนเศรษฐกุล และคนอื่น ๆ (2530 : 312-318) ได้
ศึกษาโครงการภาวศึกษานอกระบบ ภาวศึกษาผู้ใหญ่ และภาวศึกษาต่อเนืองในชุม
ชนสามบท ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหาร
และผู้เกี่ยวข้องใน 7 จังหวัด ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 91 คน

และประชาชนกลุ่มตัวอย่าง 840 คน ผลงานวิจัยสรุปได้ดังนี้

สมรรถนะของการจัดและการรับบริหารการศึกษานอกระบบ การศึกษาผู้ใหญ่เพื่อชุมชนนั้น กลุ่มผู้บริหารและผู้สอนมีความเห็นว่างานการศึกษาสายสามัญในโรงเรียนผู้ใหญ่และการศึกษาผู้ใหญ่ แบบเบ็ดเสร็จระดับ 3-4 ได้จัดค่อนข้างมาก รองลงมาคือ โครงการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือ การศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐาน กลุ่มสนใจ ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ส่วนการเข้ารับบริการทางการศึกษานอกระบบนั้น กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เข้ารับบริการในด้านการศึกษาอบรมกับเจ้าหน้าที่ของกรมและกระทรวงต่าง ๆ มากกว่าเข้าเรียนอบรมกับหน่วยงานอื่น ๆ และโครงการที่กลุ่มตัวอย่างเข้ารับการอบรมมากที่สุดคือ กลุ่มสนใจ

พล ศวีร์กัลยา (2530 : 98) ได้ศึกษาทัศนคติของผู้นำท้องถิ่นที่มีผลต่อการจัดบริการทางการศึกษาของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดสระบุรี พบว่ายังไม่สามารถจัดกิจกรรมทั้งสามด้าน คือ ด้านการให้ความรู้พื้นฐาน การให้ความรู้ด้านทักษะอาชีพ และการให้ความรู้ด้านข่าวสารข้อมูล ยังไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่ซึ่งอาจเนื่องมาจากการประชาสัมพันธ์ไม่มีผู้ประสานงานในระดับท้องถิ่น ระบบข้อมูลไม่สนองตอบและทันต่อเหตุการณ์ ไม่มีการนิเทศ และติดตามผลการดำเนินงานที่ต่อเนื่อง และขาดวิทยากรท้องถิ่นในกาสอนวิชาชีพ ,

ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคตะวันออกเฉียง (2530 : 31-34) ได้ศึกษาและประเมินผลสภาพความต้องการการศึกษานอกโรงเรียนของประชาชนในพื้นที่โครงการพัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออกเฉียง พบว่าประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางการเกษตร ความต้องการทางการศึกษานั้นประชาชนมีความต้องการการศึกษาต่อเนื่องและการศึกษาสายอาชีพ สาขาวิชาชีพที่ต้องการ คือ วิชาตัดเย็บเสื้อผ้า ดัดผม เสริมสวย เพื่อนำไปประกอบอาชีพ ประชาชนส่วนใหญ่รับข่าวสารข้อมูลจากโทรทัศน์ และวิทยุกระจายเสียง

ประเจตน์ กฤษณะพันธุ์ (2534 : 87) ได้ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สี่กระทรวงหลัก ระดับอำเภอ ที่มีต่อการประสานงานของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ในเขตภาคใต้ พบว่าผลจากการศึกษาความคิดเห็น

ของเจ้าหน้าที่สักระทรวงหลัก ที่มีต่อการประสานงานในการจัดกิจกรรมการศึกษา
 นอกโรงเรียนของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด โดยส่วนรวมและจำแนก
 รายด้านทั้งสามด้านปรากฏว่า ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด มีการปฏิบัติอยู่
 ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ประจิม จบศรี (2528 :
 224) ศึกษาวิจัยเรื่องสภาพและปัญหาในการประสานงานการศึกษาของคณะกรรมการ
 การพัฒนาอำเภอในพื้นที่ยากจนชนบทภาคเหนือ พบว่ามีสภาพการปฏิบัติอยู่ในระดับ
 ปานกลาง และเมื่อจำแนกรายด้านทั้งสามพบว่าเจ้าหน้าที่สักระทรวงหลักระดับ
 อำเภอ มีความคิดเห็นต่อการประสานงานการจัดกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียน
 ของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด อยู่ในระดับปานกลางทั้งสามด้าน เรียง
 ลำดับจากมากไปน้อยคือ ด้านการให้ความรู้พื้นฐาน ด้านการให้ความรู้ทักษะอาชีพ
 และด้านการให้บริการข่าวสารข้อมูล ✓

กรมการศึกษานอกโรงเรียน (2531 : 171) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนา
 ระบบประสานงานการศึกษานอกโรงเรียนระดับอำเภอ ผลการวิจัยพบว่า การ
 ปฏิบัติงานของผู้ประสานงานอำเภอ ในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียน มี
 การปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง การประสานงานในการจัดกิจกรรมการศึกษานอก
 วิทยาลัยของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ
 ปานกลางนั้น นำมาจากปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการประสานงาน คือ ปัจจัยด้านนโยบาย
 และการวางแผน ปัจจัยความสัมพันธ์นอกแบบ ปัจจัยด้านการติดต่อสื่อสาร ปัจ
 จ्ञัยด้านภาวะผู้นำ และปัจจัยด้านการจัดสรรทรัพยากร

งานวิจัยในต่างประเทศ

ทอมป์สัน (Thompson. 1982 : 5001- A) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการศึกษานอกระบบ เพื่อพัฒนาชนบทของศูนย์อบรมสตรีที่ซินิกอล โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาถึงความสัมพันธ์ ระหว่างโครงการอบรมในด้านเนื้อหาที่นำไปอบรมกับการปฏิบัติงานของผู้ที่จบการอบรมไปแล้ว อันเป็นขั้นตอนหนึ่งของการตัดสินใจที่เปลี่ยนแปลงนโยบายของโครงการอบรมให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงเรื่องเวลา สังคม วัฒนธรรม และเศรษฐกิจ เพื่อที่จะได้บรรลุจุดมุ่งหมายของรัฐ ผลการวิจัยพบว่าศูนย์อบรมเกือบทั้งหมดยังคงดำเนินไปได้กับนโยบายที่เปลี่ยนแปลง ถึงแม้ว่าจะมีข้อจำกัดที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการอยู่บ้างก็ตาม เช่น การรับสมัคร การเลือกนโยบาย การตรวจสอบ และการติดตามผล ที่ไม่เพียงพอของหัวหน้าที่รับผิดชอบผู้ที่จบการศึกษาไม่ได้รับความช่วยเหลือเพียงพอในเรื่องข้อมูล เครื่องใช้และการสนับสนุนของหน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งมีผลที่ตามมาก็คือ โครงการไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร

เบอร์ตัน (Burton. 1973 : 4596 - A) ได้ศึกษาโครงการการบริการประชาชนของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาในรัฐอลาบามาในปี ค.ศ. 1973 จากการศึกษา พบว่าหัวหน้าฝ่ายบริหารมีความรับผิดชอบโดยตรงต่อกิจกรรมการบริการชุมชน มีเพียงบางแห่งที่ผู้บริหารมีความรับผิดชอบระดับรองลงไป ส่วนมากจะไม่มีการจัดงบประมาณสำหรับบริการชุมชนโดยเฉพาะ ในกรณีนี้ทางโรงเรียนจำเป็นต้องช่วยตัวเอง ในด้านของนโยบายนั้นโรงเรียนในรัฐอลาบามาซึ่งมีจำนวนต่ำกว่าครึ่งหนึ่งของโรงเรียนทั้งหมดที่ได้เขียนนโยบายไว้เป็นลายลักษณ์อักษร แต่อย่างไรก็ตามอาจจะมีการเปลี่ยนแปลงไปได้อย่างรวดเร็ว เพราะกิจกรรมการบริการชุมชนของโรงเรียนต่าง ๆ ได้รับการปรับปรุงอยู่เสมอ ส่วนในการดำเนินงานด้านบริการชุมชนนั้น ทางโรงเรียนมีวิธีการและกระบวนการอย่างต่อเนื่องพร้อมกับได้รับการสนับสนุนเป็นอย่างดี แต่ซึ่งขาดการวัดผลและประเมินผลเพื่อหาประสิทธิภาพของการให้บริการชุมชน

มัวร์ (Moore. 1975 : 5059 - A) ได้ศึกษาบทบาทของบรันสวิค จูเนียร์ คอลเลจ (Brunswick Junior Collage) ในด้านการพัฒนาชุมชน โดยวิเคราะห์การรับรู้เกี่ยวกับงานพัฒนาชุมชนของกลุ่มผู้นำชุมชน กับคณะอาจารย์ในวิทยาลัย สรุปผลได้ว่าทั้งสองกลุ่มมีความเห็นว่าควรจะรวมกิจกรรมด้านพัฒนาชุมชนไว้เป็นหน้าที่อันหนึ่งของวิทยาลัย และได้เสนอให้ทำผ่านองค์การต่าง ๆ ซึ่งเป็นที่รวมของประชาชนตามหลักประชาธิปไตย และให้ประชาชนมีส่วนร่วมกระทำด้วยตนเอง กลุ่มอาจารย์เห็นควรให้กิจกรรมการพัฒนาชุมชนเป็นกิจกรรมในหลักสูตร โดยคิดหน่วยกิตให้เหมือนเป็นภาคฝึกงานของนักศึกษาและเป็นการให้การศึกษาคือต่อเนื่องแก่ประชาชน พร้อมทั้งได้เสนอแนะว่าเพื่อให้งานด้านนี้คงอยู่ตลอดไป วิทยาลัยควรสนับสนุนให้เป็นปริมาณงานของอาจารย์ในการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนด้วย

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ที่ได้รวบรวมและนำเสนอข้างต้นทั้งหมด จะเห็นได้ว่าการจัดการศึกษานอกโรงเรียนที่ประชาชนต้องการสอดคล้องกันมากที่สุดมี 3 ด้าน คือ ด้านการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านทักษะอาชีพ และด้านข่าวสารข้อมูล นอกจากนี้แล้วในการจัดการศึกษานอกโรงเรียน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดและสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น และสภาพเศรษฐกิจ-สังคม จึงควรเปิดโอกาสการมีส่วนร่วมของบุคลากรจากหลายฝ่ายในการแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

นอกเหนือจากนี้ยังมีปัจจัยต่าง ๆ ที่มีส่วนสัมพันธ์กับการจัดการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อการพัฒนา เช่น ระดับการศึกษา อายุ ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ตำแหน่งในการปฏิบัติงาน เป็นต้น จึงควรมีการศึกษาถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่มีส่วนสัมพันธ์กับความสำเร็จในการจัดการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อการพัฒนาด้วย เพราะฉะนั้น การศึกษาค้นคว้าในเรื่องนี้ จะทำให้สามารถได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการพัฒนา การปรับกิจกรรมในการวัดการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อการศึกษาของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. บุคลากรที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อการพัฒนา ในจังหวัดฉะเชิงเทรา แตกต่างกัน
2. บุคลากรที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อการพัฒนา ในจังหวัดฉะเชิงเทรา แตกต่างกัน
3. บุคลากรที่มีประสบการณ์การทำงานในแห่งในการปฏิบัติงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อการพัฒนา ในจังหวัดฉะเชิงเทรา แตกต่างกัน
4. บุคลากรที่มีตำแหน่งในการปฏิบัติงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อการพัฒนา ในจังหวัดฉะเชิงเทรา แตกต่างกัน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้ มีการดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้ คือ

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล
3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ บุคลากรที่ปฏิบัติงานในตำแหน่ง หัวหน้าหน่วยงานต่าง ๆ ในจังหวัดฉะเชิงเทรา แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ

1. ผู้บริหารหน่วยงานทางการศึกษา แบ่งได้เป็น

1.1 ระดับจังหวัด 10 คน ได้แก่ ศึกษาธิการจังหวัด, ผู้ช่วยศึกษาธิการจังหวัด, ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด, ผู้ช่วยผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด, ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด, ผู้ช่วยผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด (2 คน), ผู้อำนวยการสามัญศึกษาจังหวัด, ผู้ช่วยผู้อำนวยการสามัญศึกษาจังหวัด (2 คน)

1.2 ระดับอำเภอ ได้แก่ หัวหน้าส่วนราชการทุกอำเภอในจังหวัดฉะเชิงเทรา ซึ่งมี 11 อำเภอ จำนวน 33 คน มี ศึกษาธิการอำเภอ 11 คน , หัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ 11 คน , หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ 11 คน

1.3 ผู้บริหารโรงเรียนทุกโรงเรียนที่ใช้สถานที่เป็นหน่วยจัดการการศึกษานอกโรงเรียน จำนวน 88 คน

รวมผู้บริหารหน่วยงานทางการศึกษา 131 คน

2. หัวหน้าหน่วยงานอื่นที่มีหน่วยงานทางการศึกษา ได้แก่ พัฒนาการอำเภอ 11 คน, สาธารณสุขอำเภอ 11 คน, เกษตรอำเภอ 11 คน, เกษตรตำบล

53 คน, หัวหน้าสถานีนอนามัย 106 คน, นายกสสมาคม 81 คน และประธานมูลนิธิต่าง ๆ อีก 73 คน

รวมหัวหน้าหน่วยงานอื่นที่มีใช้ในหน่วยงานทางการศึกษา 346 คน

รวมทั้งสิ้น 477 คน

กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างของการวิจัยครั้งนี้ได้มาจากการสุ่มเอาร้อยละ 50 ของประชากรในข้อ 1 และ ข้อ 2 ข้างต้น ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารหน่วยงานทางการศึกษา 65 คน หัวหน้าหน่วยงานอื่นที่มีใช้ในหน่วยงานทางการศึกษา 173 คน รวมทั้งสิ้น 238 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของบุคลากรที่ทำงานเกี่ยวกับการให้การศึกษาที่มีต่อการจัดการศึกษานอกโรงเรียน ในจังหวัดละเชิงเทรา ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ นโยบาย ลักษณะการจัดกิจกรรมการศึกษา เพื่อนำมาเป็นข้อมูลสร้างแบบสอบถามการดำเนินงานของหน่วยงานต่าง ๆ ที่จัดการศึกษานอกโรงเรียน ในจังหวัดละเชิงเทรา
2. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้วให้ประชาชนและกรรมการควบคุมปริญญาบัตร แก๊ไขสำนวนภาษา และความถูกต้องของเนื้อหา เพื่อผู้วิจัยจะได้นำข้อเสนอแนะมาแก้ไขปรับปรุงเนื้อหาให้สมบูรณ์และเหมาะสมต่อไป
3. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญทางการศึกษานอกโรงเรียน 3 ท่าน ได้แก่ นายชาติชาติรี โยสีดา นายสนวน เด่นดวง และนายธีวิท อุจวาทิ ตรวจสอบความถูกต้องเนื้อหา เพื่อผู้วิจัยนำมาปรับปรุงแก้ไข
4. ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามให้เหมาะสมตามข้อเสนอแนะที่ได้รับ แล้วนำไปทดลองใช้ (Try-out) กับบุคลากรในจังหวัดชลบุรี จำนวน 30 คน ซึ่งมีลักษณะคล้ายกันกับกลุ่มประชากรที่ศึกษา เช่น ศึกษาธิการจังหวัด สาธารณสุขอำเภอกษัตราภพอ พัฒนาการอำเภอกษัตราภพอ เพื่อนำผลมาวิเคราะห์หาคุณภาพของแบบสอบถาม

5. นำแบบสอบถามไปคำนวณหาค่าความเชื่อมั่น โดยวิธีสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ อัลฟา (Alpha Coefficient) ของความสอดคล้อง (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งหมด 0.9559 ซึ่งถือว่าเป็นแบบสอบถามที่มีค่าความเชื่อมั่น อยู่ในระดับสูง

ลักษณะของแบบสอบถาม

แบบสอบถาม มีอยู่ 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบ ได้แก่ วุฒิการศึกษา อายุ ประสบการณ์ในการทำงาน ตำแหน่ง โดยมีข้อคำถามเป็นแบบเลือกตอบตามข้อความที่กำหนดให้

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของบุคลากรเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อการพัฒนา ในเขตจังหวัดฉะเชิงเทรา 3 ด้านคือ ด้านการให้การศึกษาระดับพื้นฐาน ด้านการให้การศึกษาด้านทักษะอาชีพ ด้านการให้การศึกษาด้านข่าวสารข้อมูล แบบสอบถามเป็นลักษณะการประเมินค่า (Rating Scale) มี 4 ระดับ และกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังต่อไปนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้คะแนน	4	คะแนน
เห็นด้วย	ให้คะแนน	3	คะแนน
ไม่เห็นด้วย	ให้คะแนน	2	คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้คะแนน	1	คะแนน

ตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการจัดการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อการพัฒนา ในเขตจังหวัดฉะเชิงเทรา

วิธีการรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล

วิธีการรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยได้ติดต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อออกหนังสือถึงบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษานอกโรงเรียน

จังหวัดฉะเชิงเทรา ในการขอความอนุเคราะห์กรอกแบบสอบถาม

2. ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยการนัดหมายกันและเดินทางไปพบกับผู้บริหารและหัวหน้าหน่วยงานแต่ละแห่ง เพื่อมอบแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความอนุเคราะห์จากบัณฑิตวิทยาลัย ในการตอบแบบสอบถาม เมื่อเสร็จสิ้นการตอบแบบสอบถามแล้วก็เก็บกลับคืนมา ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาในรอบแรก จำนวน 224 ฉบับ

3. ผู้วิจัยได้ติดต่อนัดหมาย และเดินทางไปรับแบบสอบถามที่เหลืออีก 14 ฉบับ กลับคืนมาทั้งหมด

4. ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามคืนทั้ง 2 รอบ รวมทั้งหมด 238 ฉบับ คิดเป็น 100 % รวมใช้เวลาในการเก็บข้อมูล 4 สัปดาห์ โดยได้รับความร่วมมืออย่างดียิ่งจากบุคลากรทุกฝ่าย

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลนั้น ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

นำแบบสอบถามทั้งหมดที่ได้รับกลับคืน จำนวน 238 ฉบับ มาพิจารณาความสมบูรณ์ของการตอบเพื่อจะนำไปวิเคราะห์ข้อมูล เมื่อพิจารณาแล้ว จึงนำแบบสอบถามไปหาค่าสถิติใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS-X (Statistical Package for the Social Science - X) เพื่อหาค่าสถิติต่อไปนี้

1. ในแบบสอบถามตอนที่ 1 ซึ่งเป็นข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างวิเคราะห์ โดยให้การแจกแจงนับความถี่ และคำนวณค่าร้อยละ

2. ในแบบสอบถามตอนที่ 2 ซึ่งเป็นข้อคำถามความคิดเห็นของบุคลากรที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการจัดการศึกษาออกโรงเรียนเพื่อการพัฒนา ในเขตจังหวัดฉะเชิงเทรา ทำการวิเคราะห์ข้อมูลและตรวจให้คะแนนเป็นรายชื่อ แล้วนำคะแนนที่ได้มาหาค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน เป็นรายด้าน และเฉลี่ยรวมทุกด้าน เกณฑ์การพิจารณาค่าเฉลี่ยของน้ำหนักคะแนนความคิดเห็น ผู้วิจัยใช้คุณสมบัติความต่อเนื่องของคะแนน เป็นแนวทางเทียบผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย โดยกำหนดคะแนนต่ำสุดให้มีค่าไม่ต่ำกว่า 1.00 และคะแนนสูงสุดให้มีค่าไม่เกิน 5.00 ดังราย

ละเอียด ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	1.00 - 2.00	หมายถึง	ระดับน้อย
คะแนนเฉลี่ย	2.01 - 3.00	หมายถึง	ระดับปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	3.01 - 4.00	หมายถึง	ระดับมาก
คะแนนเฉลี่ย	4.01 - 5.00	หมายถึง	ระดับมากที่สุด

3. การทดสอบสมมติฐาน เพื่อเป็นการเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อการพัฒนา ในเขตจังหวัดฉะเชิงเทรา จากกลุ่มตัวอย่างเป็นรายด้าน จำแนกตามตัวแปรอิสระ โดยใช้สถิติค่าทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่ม (t-test) และสถิติค่าทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่มากกว่าสองกลุ่ม (F-test)

4. ในแบบสอบถามตอนที่ 3 ซึ่งเป็นคำถามปลายเปิด ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) นำเสนอในรูปความถี่ของคำตอบ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลและหาค่าสถิติต่าง ๆ โดยใช้เครื่องมือคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS-X (Statistical Package for the Social Science Version X) ของศูนย์คอมพิวเตอร์สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดฉะเชิงเทรา

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าความถี่และค่านวนค่าร้อยละ
2. ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) ใช้สูตร (Ferguson. 1981 : 19)

$$\bar{X} = \frac{\Sigma X}{N}$$

เมื่อ \bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย

ΣX แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม

3. ค่าความแปรปรวน ใช้สูตร (Ferguson. 1981 : 68)

$$S^2 = \frac{N \Sigma X^2 - (\Sigma X)^2}{N (N-1)}$$

เมื่อ S^2 แทน ค่าความแปรปรวนของคะแนน

$(\Sigma X)^2$ แทน ผลรวมคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

ΣX^2 แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง

4. ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้สูตร (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ.

2528 : 64)

$$S.D. = \sqrt{\frac{N \Sigma X^2 - (\Sigma X)^2}{N (N-1)}}$$

เมื่อ S.D. แทน คะแนนความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ΣX^2 แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง

$(\Sigma X)^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

N แทน จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม

5. หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ใช้สูตร Alpha Coefficient
(Cronbach. 1970 : 161)

$$\alpha = \frac{N}{N-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right]$$

เมื่อ α แทน ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น
 N แทน จำนวนข้อคำถามทั้งหมด
 $\sum S_i^2$ แทน ผลรวมของความแปรปรวนของ
 แบบสอบถามแต่ละข้อ
 S_t^2 แทน ความแปรปรวนของแบบสอบถามทั้งหมด

6. การทดสอบสมมติฐานใช้ t-test ทดสอบความแตกต่างระหว่าง
 คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ.
 2524 : 215) ใช้สูตร

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}}$$

เมื่อ t แทน การแจกแจงแบบ t
 X_1 แทน ค่าคะแนนเฉลี่ยกลุ่มที่ 1
 X_2 แทน ค่าคะแนนเฉลี่ยกลุ่มที่ 2
 S_1^2 แทน ความแปรปรวนกลุ่มที่ 1

S_e^2	แทน	ความแปรปรวนกลุ่มที่ 2
n_1	แทน	ขนาดของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1
n_2	แทน	ขนาดของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 2

7. ทดสอบเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยมากกว่า 2 กลุ่ม โดยวิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ใช้สูตร F-test (ล้วน สายยศ. 2524 : 108)

$$F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

เมื่อ F	แทน	ค่าแจกแจงของ F
MS_b	แทน	ความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม
MS_w	แทน	ความแปรปรวนภายในกลุ่ม

8. ตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีของ Newman-Keuls Method (ประคอง กรรณสูตร. 2525 : 297)

$$q = \frac{T_{largest} - T_{smallest}}{\frac{MS_{error}}{n}}$$

เมื่อ q	แทนค่า	q-distribution
$T_{largest}$	แทนค่า	คะแนนเฉลี่ยกลุ่มสูง
$T_{smallest}$	แทนค่า	คะแนนเฉลี่ยกลุ่มต่ำ
MS_{error}	แทนค่า	ค่าความแปรปรวนภายในกลุ่ม
n	แทนค่า	ตัวกลางสำรวจโมด

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลผลเป็น 2 ตอน มีรายละเอียดต่อไปนี้ คือ

ตอนที่ 1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการสื่อความหมายดังต่อไปนี้ คือ

\bar{X}	แทน ค่าเฉลี่ย
N	แทน ขนาดของกลุ่ม
S.D.	แทน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน ค่าที่ใช้พิจารณาใน t-distribution
F	แทน ค่าที่ใช้พิจารณาใน F-distribution
SS	แทน ผลบวกกำลังสองของคะแนน หรือ Sum Square
MS	แทน ค่าเฉลี่ยของผลบวกกำลังสองของคะแนน หรือ Mean Square
D.F.	แทน ชั้นของความเป็นอิสระ หรือ Degree of Freedom
*	แทน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
**	แทน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตอนที่ 2 การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งเป็น 4 ด้าน ดังต่อไปนี้ คือ

- ด้านที่ 1 ด้านข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง
- ด้านที่ 2 ด้านข้อมูลเกี่ยวกับการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง

- ด้านที่ 3 ด้านการทดสอบสมมุติฐานของการวิจัยตามตัวแปร คือ
ระดับการศึกษา อายุ ประสบการณ์ในการทำงาน
ตำแหน่งในการปฏิบัติงาน ของกลุ่มตัวอย่าง
- ด้านที่ 4 ด้านข้อมูลด้านข้อเสนอแนะของกลุ่มตัวอย่าง

ด้านที่ 1 ด้านข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่างได้แก่ ระดับการศึกษา อายุ ประสบการณ์
ในการปฏิบัติงาน ตำแหน่งในการปฏิบัติงาน นำเสนอในตาราง 1 ต่อไปนี้

ตาราง 1 ข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลส่วนตัว	จำนวน	ร้อยละ
จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด	238	100
1. วุฒิทางการศึกษา		
1.1 ต่ำกว่าปริญญาตรี	90	37.80
1.2 ตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป	148	62.20
2. อายุ		
2.1 ต่ำกว่า 35 ปี	43	18.10
2.2 35-45 ปี	115	48.30
2.3 46 ปีขึ้นไป	80	33.60
3. ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน		
3.1 ต่ำกว่า 5 ปี	16	6.70
3.2 ตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป	222	93.30

ตาราง 1 (ต่อ)

ข้อมูลส่วนตัว	จำนวน	ร้อยละ
4. ตำแหน่งในการปฏิบัติงาน		
4.1 ผู้บริหารหน่วยงานทางการศึกษา	65	27.31
4.2 หัวหน้าหน่วยงานอื่นที่มีใช้หน่วยงานทางการศึกษา	173	72.69

จากตาราง 1 ข้างต้นแสดงให้เห็นว่า บุคลากรที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อการพัฒนา จำนวน 238 คน ที่ตอบแบบสอบถามจำแนกตามวุฒิทางการศึกษาระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีจำนวน 90 คน และระดับการศึกษาตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป จำนวน 148 คน คิดเป็นร้อยละ 37.80 และ 62.20 ตามลำดับ เมื่อจำแนกตามอายุพบว่าอายุต่ำกว่า 35 ปี จำนวน 43 คน อายุ 35-45 ปี จำนวน 115 คน อายุ 46 ปีขึ้นไปจำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 18.10, 48.30 และ 33.60 ตามลำดับ เมื่อจำแนกตามประสบการณ์การทำงานพบว่า ต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 16 คน ตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป จำนวน 222 คน คิดเป็นร้อยละ 6.70 และ 93.30 ตามลำดับ เมื่อจำแนกตามตำแหน่งในการปฏิบัติงาน พบว่าตำแหน่งผู้บริหารหน่วยงานทางการศึกษา จำนวน 65 คน หัวหน้าหน่วยงานอื่นที่มีใช้หน่วยงานทางการศึกษา จำนวน 173 คน คิดเป็นร้อยละ 27.31 และร้อยละ 72.69 ตามลำดับ

ด้านที่ 2 ด้านข้อมูลเกี่ยวกับการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็น
ของกลุ่มตัวอย่าง

สำหรับค่าเฉลี่ยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานคะแนนความคิดเห็นของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อการพัฒนา โดยนำเสนอเป็นภาพรวมและเป็นรายด้าน ตามตาราง 2-5 ต่อไปนี้

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อการพัฒนา โดยรวม

ข้อความ	ค่าสถิติ		ความหมาย
	\bar{X}	S.D.	
1. ด้านการให้การศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน	3.48	0.46	มาก
2. การให้การศึกษาด้านทักษะอาชีพ	3.46	0.42	มาก
3. การให้การศึกษาด้านข่าวสารข้อมูล	3.47	0.43	มาก
รวมทุกด้าน	3.47	0.37	มาก

จากตาราง 2 ข้างต้น แสดงให้เห็นว่าความคิดเห็นของบุคลากรที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อการพัฒนา รวมทุกด้านมีค่าเฉลี่ย 3.47 ซึ่งอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 3 ด้าน คือ การให้การศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน ($\bar{X} = 3.48$) การให้การศึกษาด้านทักษะอาชีพ ($\bar{X} = 3.46$) การให้การศึกษาด้านข่าวสารข้อมูล ($\bar{X} = 3.47$)

สำหรับความคิดเห็นของบุคลากรที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อการพัฒนา ในแต่ละด้านนั้น นำเสนอตามตาราง 3-5 สำหรับความคิดเห็นของบุคลากรเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อการพัฒนา ด้านการให้การศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน นำเสนอดังตาราง 3 ต่อไปนี้

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานคะแนนความคิดเห็นของบุคลากรที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อการพัฒนา ด้านการให้การศึกษาระดับพื้นฐาน

ข้อความ	ค่าสถิติ		ความหมาย
	\bar{X}	S.D.	
<u>ด้านการให้การศึกษาระดับพื้นฐาน</u>			
1) การศึกษาสายสามัญควรจัดให้ถึงระดับมัธยม-มัธยมปลาย โดยวิธีเรียนทางไกลให้มากที่สุด	3.21	0.84	มาก
2) การจัดการศึกษาสายสามัญ ควรจัดให้มีหน่วยจัดการเรียนในทุกตำบลเพื่อประชาชนในท้องถิ่นได้เข้าเรียนได้สะดวก	3.56	0.58	มาก
3) การจัดการศึกษาสายสามัญระบบนอกระบบโรงเรียน ในจังหวัดฉะเชิงเทรา ควรจัดในรูปแบบต่างๆ ให้มากที่สุด เท่าที่จะทำได้	3.41	0.64	มาก
4) ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมกันรณรงค์กระตุ้นเตือนให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจถึงการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ และสังคมที่เกิดขึ้นในจังหวัด	3.55	0.60	มาก
5) เร่งจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน ทั้งรูปแบบและเนื้อหาวิชา เพื่อเปิดโอกาสให้บุคคลได้รับการศึกษาลดชีวิต โดยเฉพาะผู้ที่ไม่มีโอกาสได้รับการศึกษาระบบโรงเรียน	3.60	0.53	มาก

ตาราง 3 (ต่อ)

ข้อความ	ค่าสถิติ		ความหมาย
	\bar{X}	S. D.	
6) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทำการวิเคราะห์สภาพปัญหา ความต้องการของชุมชนในท้องถิ่นและจัดสนองให้ตรงสภาพความต้องการให้เหมาะสมต่อไป	3.42	0.53	มาก
7) ดำเนินการให้มีการยืม แลกเปลี่ยนสื่อ อุปกรณ์คู่มือครู ระหว่างกันสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียน	3.41	0.62	มาก
8) จัดหาหลักสูตร คู่มือครู อุปกรณ์การเรียนให้แก่หน่วยจัดการเรียนการสอนการศึกษานอกโรงเรียนแต่ละแห่งให้เพียงพอ	3.56	0.52	มาก
9) หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เร่งจัดการแนะแนวแก่นักเรียนทุกประเภทแต่ละระดับ ที่พลาดโอกาสศึกษาต่อในระบบ ให้ศึกษาต่อการศึกษานอกระบบโรงเรียนอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ	3.56	0.51	มาก
10) จัดแนะแนวการศึกษานอกโรงเรียนทุกรูปแบบให้ประชาชนเข้าใจและเห็นความสำคัญที่จะนำไปใช้พัฒนาชีวิตประจำวัน ยิ่งขึ้นต่อไป	3.55	0.55	มาก
11) เชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษานอกโรงเรียน เข้าร่วมปรึกษา ปรับปรุง แก้ไขข้อบกพร่อง ที่พบจากการประเมินผลการจัดกิจกรรม	3.42	0.53	มาก

ตาราง 3 (ต่อ)

ข้อความ	ค่าสถิติ		ความหมาย
	\bar{X}	S.D.	
12) จัดให้มีการบรรยายหรืออภิปรายแสดงความคิดเห็นในเนื้อหาวิชาที่สำคัญ หรือ เรื่องที่น่าสนใจ โดยวิทยากรที่มีชื่อเสียง ให้แก่นักศึกษาตามโอกาสที่เหมาะสม	3.42	0.54	มาก
13) เร่งรัดบรรณรักษ์ปลูกฝังให้ประชาชนในท้องถิ่น มีนิสัยรักการอ่านและเห็นคุณค่าของการรู้หนังสือ ทำให้ไม่ล้มหนังสือตลอดไป	3.64	0.50	มาก
14) ทุกหน่วยงานหรือสถานประกอบการที่มีบุคลากร ยังเรียนไม่จบมัธยมปลาย เร่งดำเนินการให้บุคลากรเรียนจบทุกคน	3.40	0.61	มาก

จากตาราง 3 ข้างต้น แสดงให้เห็นว่า ความคิดเห็นของบุคลากรที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อการพัฒนา ด้านการให้การศึกษาระดับพื้นฐาน เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยในแต่ละข้อโดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากถึง 14 ข้อดังนี้ ข้อที่ว่า เร่งรัดบรรณรักษ์ปลูกฝังให้ประชาชนในท้องถิ่นมีนิสัยรักการอ่าน และเห็นคุณค่าของการรู้หนังสือ ทำให้ไม่ล้มหนังสือตลอดไป ($\bar{X} = 3.64$) ข้อที่ว่า เร่งจัดการศึกษานอกโรงเรียน ทั้งรูปแบบและเนื้อหาวิชาเพื่อเปิดโอกาสให้บุคคลได้รับการศึกษาตลอดชีวิต โดยเฉพาะผู้ที่ไม่มีโอกาสได้รับการศึกษาในระบบโรงเรียน ($\bar{X} = 3.60$) ข้อที่ว่า การจัดการศึกษาสายสามัญ ควรจัดให้มีหน่วยจัดการเรียนในทุกตำบล เพื่อประชาชนในท้องถิ่นได้เข้าเรียนได้สะดวก

($\bar{X} = 3.56$) ข้อที่ว่าจัดหาหลักสูตร คู่มือครู อุปกรณ์การเรียน ให้แก่หน่วยจัดการเรียนการสอน การศึกษานอกโรงเรียน แต่ละแห่งให้เพียงพอ ($\bar{X} = 3.56$) ข้อที่ว่า หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเร่งรัดการแนะแนวแก่นักเรียนทุกประเภท แต่ละระดับ ที่พลาดโอกาสศึกษาต่อในระบบ ให้ศึกษาต่อการศึกษาจากระบบโรงเรียนอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 3.56$) ข้อที่ว่า หน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมกันรณรงค์กระตุ้นเตือนให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจ ถึงการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมที่เกิดขึ้นในจังหวัด ($\bar{X} = 3.55$) ข้อที่ว่า จัดแนะแนวการศึกษาจากโรงเรียนทุกรูปแบบ ให้ประชาชนเข้าใจและเห็นความสำคัญที่จะนำไปใช้พัฒนาชีวิตประจำวัน ยิ่งขึ้นต่อไป ($\bar{X} = 3.55$) ข้อที่ว่า หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทำการวิเคราะห์สภาพปัญหาความต้องการของชุมชนในท้องถิ่น และจัดสอนให้ตรงสภาพความต้องการให้เหมาะสมต่อไป ($\bar{X} = 3.42$) ข้อที่ว่า เชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษานอกโรงเรียน เข้าร่วมปรึกษา ปรับปรุง แก้ไข ข้อบกพร่องที่พบจากการประเมินผลการจัดกิจกรรม ($\bar{X} = 3.42$) ข้อที่ว่า จัดให้มีการบรรยาย หรือ อภิปรายแสดงความคิดเห็นในเนื้อหาวิชาที่สำคัญ หรือ เรื่องที่น่าสนใจ โดยวิทยากรที่มีชื่อเสียงให้แก่นักศึกษา ตามโอกาสที่เหมาะสม ($\bar{X} = 3.42$) ข้อที่ว่า การจัดการศึกษาสายสามัญจากระบบนอกระบบโรงเรียน ในจังหวัดจะเชิงเทรา ควรจัดในรูปแบบต่าง ๆ ให้มากที่สุด เท่าที่จะทำได้ ($\bar{X} = 3.41$) ข้อที่ว่า ดำเนินการให้มีการยืมแลกเปลี่ยน สื่อ อุปกรณ์ คู่มือครู ระหว่างกัน สำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียน ($\bar{X} = 3.41$) ข้อที่ว่า ทุกหน่วยงาน หรือสถานประกอบการที่มีบุคลากรยังเรียนไม่จบมัธยมปลายเร่งดำเนินการให้บุคลากรเรียนจบทุกคน ($\bar{X} = 3.40$) ข้อที่ว่า การศึกษาสายสามัญควรจัดให้ถึงระดับมัธยมปลาย โดยวิธีเรียนทางไกล ให้มากที่สุด ($\bar{X} = 3.21$)

สำหรับความคิดเห็นของบุคลากรที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อการพัฒนา ด้านการให้การศึกษาด้านทักษะอาชีพ นำเสนอดังตาราง 4 ต่อไปนี้

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานคะแนนความคิดเห็นของบุคลากร
ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อการพัฒนาด้านการให้การ
ศึกษาด้านทักษะอาชีพ

ข้อความ	ค่าสถิติ		ความหมาย
	\bar{X}	S.D.	
<u>ด้านการให้การศึกษาด้านทักษะอาชีพ</u>			
15) สำรวจความต้องการอาชีพที่หลากหลายและตรงกับความต้องการของท้องถิ่น แล้วนำข้อมูลนั้นมาจัดสอนให้แก่ประชาชนต่อไป	3.56	0.51	มาก
16) ปรับปรุงรูปแบบการประชาสัมพันธ์ไปในเชิงรุกให้มาก โดยตั้งเป้าหมายไปถึงบุคคลทุกกลุ่มให้มากที่สุด	3.47	0.57	มาก
17) จัดให้มีตลาดนัดแรงงานให้กับผู้เรียนให้บ่อยครั้ง เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ และความเข้าใจที่ดีระหว่างผู้เรียนและผู้ประกอบการ	3.38	0.61	มาก
18) เชิญให้ผู้ชำนาญการในท้องถิ่น (ภูมิปัญญาชาวบ้าน) มาเป็นวิทยากรฝึกสอนวิชาชีพ หลักสูตรระยะสั้น ให้แก่กลุ่มสนใจ ให้บ่อยครั้งเท่าที่จะทำได้	3.51	0.57	มาก
19) จัดกลุ่มสนใจไปทัศนศึกษา หรือดูงานการฝึกอาชีพของหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อนำความรู้มาสร้างอาชีพต่อไป	3.41	0.59	มาก
20) หน่วยงานที่จัดการศึกษานอกโรงเรียน จัดให้มี	3.45	0.55	มาก

ตาราง 4 (ต่อ)

ข้อความ	ค่าสถิติ		ความหมาย
	\bar{X}	S.D.	
ศูนย์ข่าวทางการศึกษาการอาชีพ เช่น มีป้ายประกาศ วารสาร สิ่งพิมพ์ฯ ไว้บริการเป็นประจำ			
21) จัดให้มีการฝึกปฏิบัติการทักษะอาชีพ ให้เกิดความรู้และปฏิบัติได้ในหลักสูตรระยะสั้น เช่น การสาน ถัก ทอ ฯลฯ ให้กับชุมชนในท้องถิ่น ในลักษณะเคลื่อนที่ให้บ่อยครั้ง	3.43	0.60	มาก
22) จัดให้มีศูนย์ฝึกอาชีพประจำแต่ละหมู่บ้านในแต่ละท้องถิ่นให้ทั่วถึง	3.45	0.63	มาก
23) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการให้การศึกษา จัดตลาดเพื่อรับผลผลิตจากผู้ฝึกอาชีพให้แล้ว	3.48	0.60	มาก
24) จัดให้มีตลาดแรงงานในหมู่บ้าน โดยพัฒนาหมู่บ้านของภาครัฐ เพื่อประชาชนในหมู่บ้านได้มีงานทำตามฤดูกาลต่างๆ	3.44	0.62	มาก
25) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพของประชาชน เช่น เกษตรอำเภอ เกษตรตำบล พัฒนาการอำเภอ พัฒนาการตำบล ควรจัดประชุมอบรม ฝึก, สาธิต การอาชีพให้แก่เกษตรกร ให้ทั่วถึงแต่ละหมู่บ้านอย่างใกล้ชิดและสม่ำเสมอ	3.42	0.62	มาก

จากตาราง 4 ข้างต้น แสดงให้เห็นว่าความคิดเห็นของบุคลากรที่
 เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อการพัฒนา ด้านการให้การ
 ศึกษาด้านทักษะอาชีพ เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยในแต่ละข้อ ดังนี้ ค่าเฉลี่ยอยู่ใน
 ระดับมากถึง 11 ข้อ คือ ข้อที่ว่า สํารวจความต้องการอาชีพที่หลากหลาย และ
 ตรงกับความต้องการของท้องถิ่นแล้ว แล้วนำข้อมูลนั้นมาจัดสอนให้แก่ประชาชนต่อ
 ไป ($\bar{X} = 3.56$) ข้อที่ว่า เชิญให้ผู้ชำนาญการในท้องถิ่น (ภูมิปัญญาชาวบ้าน)
 มาเป็นวิทยากรฝึกสอนอาชีพหลักสูตรระยะสั้น ให้แก่กลุ่มสนใจ ให้บ่อยครั้งเท่าที่
 จะทำได้ ($\bar{X} = 3.51$) ข้อที่ว่า หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการให้การศึกษาค้นหา
 ตลาดเพื่อรับผลผลิตจากผู้ฝึกอาชีพให้แล้ว ($\bar{X} = 3.48$) ข้อที่ว่า ปรับปรุงรูปแบบ
 การประชาสัมพันธ์ไปในเชิงรุกให้มาก โดยตั้งเป้าหมายไปถึงบุคคลทุกกลุ่มให้
 มากที่สุด ($\bar{X} = 3.47$) ข้อที่ว่า หน่วยงานที่จัดการศึกษานอกโรงเรียน จัดให้มี
 ศูนย์ข่าวทางการศึกษาอาชีพ เช่น มีป้ายประกาศ วารสาร สิ่งพิมพ์ไว้บริการ
 เป็นประจำ ($\bar{X} = 3.45$) ข้อที่ว่า จัดให้มีศูนย์ฝึกอาชีพประจำแต่ละหมู่บ้านในแต่
 ละท้องถิ่นให้ทั่วถึง ($\bar{X} = 3.45$) ข้อที่ว่า จัดให้มีตลาดแรงงานในหมู่บ้าน โดย
 งบประมาณหมู่บ้านของภาครัฐ เพื่อประชาชนในหมู่บ้านได้มีงานทำตามฤดูกาลต่าง ๆ
 ($\bar{X} = 3.44$) ข้อที่ว่า จัดให้มีการฝึกปฏิบัติการทักษะอาชีพ ให้เกิดความรู้ และ
 ปฏิบัติได้ในหลักสูตรระยะสั้น เช่น การสาน ถัก ทอ ฯลฯ ให้กับชุมชนในท้องถิ่นใน
 ลักษณะเคลื่อนที่ให้บ่อยครั้ง ($\bar{X} = 3.43$) ข้อที่ว่า หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการ
 ประกอบอาชีพของประชาชน เช่น เกษตรอำเภอ เกษตรตำบล พัฒนาการอำเภอ
 พัฒนาการตำบล ควรจัดประชุม อบรม ฝึก สาธิตการอาชีพให้แก่เกษตรกรให้ทั่ว
 ถึงแต่ละหมู่บ้าน อย่างใกล้ชิดและสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 3.42$) ข้อที่ว่า จัดให้มีตลาด
 นัดแรงงานให้กับผู้เรียนให้บ่อยครั้ง เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์และความเข้าใจที่ดี
 ระหว่างผู้เรียนและผู้ประกอบการ ($\bar{X} = 3.38$)

สำหรับความคิดเห็นของบุคลากรที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการจัดการศึกษา
 นอกโรงเรียนเพื่อการพัฒนา ด้านการให้การศึกษาด้านข่าวสารข้อมูล ดังตาราง 5
 ต่อไปนี้

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานคะแนนความคิดเห็นของบุคลากรที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อการพัฒนา ด้านการให้การศึกษาด้านข่าวสารข้อมูล

ข้อความ	ค่าสถิติ		ความหมาย
	\bar{X}	S.D.	
<u>การให้การศึกษาด้านข่าวสารข้อมูล</u>			
26) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษานอกโรงเรียน จัดส่งวารสาร สิ่งพิมพ์ ไปให้โรงเรียนที่เป็นหน่วยจัดการเรียนอย่างสม่ำเสมอ	3.50	0.56	มาก
27) รณรงค์เรื่องการเผยแพร่ข่าวสาร ข้อมูล โดย โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษานอกโรงเรียนทุกแห่งยึดถือเป็นนโยบายเร่งด่วนที่ต้องทำ	3.45	0.59	มาก
28) ร่วมกันจัดตั้งศูนย์ข่าวสารข้อมูลระดับจังหวัด ที่ดำเนินการโดยคณะกรรมการ จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษานอกโรงเรียน เพื่อให้บริหารข่าวสารข้อมูลแก่ประชาชน ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น	3.41	0.56	มาก
29) จัดการเผยแพร่ข่าวสาร ข้อมูลลักษณะต่าง ๆ ต้องให้ถึงผู้รับและคำนึงถึงการได้ใช้ประโยชน์ให้มากที่สุด	3.50	0.53	มาก
30) ภาครัฐบาล เชิญชวนองค์กร เอกชนได้เข้ามามีบทบาทสนับสนุน จัดบริการการศึกษานอก	3.47	0.59	มาก

ตาราง 5 (ต่อ)

ข้อความ	ค่าสถิติ		ความหมาย
	\bar{X}	S.D.	
โรงเรียน ให้กับประชาชนให้มาก และ ครอบคลุมทุกองค์กร			
31) คณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล เร่ง ช่วยกันจัดบริการการศึกษานอกโรงเรียน ให้ กับประชาชนในท้องถิ่นของตน ในรูปแบบต่างๆ ให้มาก	3.42	0.56	มาก
32) สถานประกอบการที่มีแรงงานจำนวนมาก จัด สถานที่ในสถานประกอบการ เป็นแหล่งศึกษา เช่น ห้องสมุด ป้ายประกาศ ห้องชมโทรทัศน์ เพื่อการศึกษา เพื่อเป็นการส่งเสริมพัฒนา ด้านการศึกษา แก่บุคคลที่เป็นแรงงานในหน่วย งานของตน	3.52	0.53	มาก
33) สถานที่ที่จัดบริการการศึกษานอกโรงเรียน ประจำหมู่บ้านทุกแห่ง จัดให้มีการนัดหมาย ประชุมอบรม ให้ความรู้แก่เยาวชน กลุ่มสนใจ ในเวลาว่างงาน เช่น ตอนค่ำ หรือวันพระนัด มาสวดมนต์ ฟังบรรยาย ดูภาพยนตร์สารคดี	3.39	0.62	มาก
34) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดูแลสุขภาพ อนามัยของประชาชน เช่น สาธารณสุขอำเภอ เจ้าหน้าที่สถานีอนามัยจัดประชุมอบรมให้ความ รู้แก่ประชาชน ด้านการดูแลสุขภาพอนามัย	3.48	0.57	มาก

ตาราง 5 (ต่อ)

ข้อความ	ค่าสถิติ		ความหมาย
	\bar{X}	S.D.	
ป้องกันโรคให้ทั่วถึงทุกหมู่บ้าน อย่างใกล้ชิด และสม่ำเสมอ			
35) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมกันจัดให้มีเสียงตามสายในเขตเมือง หรือชุมชนใหญ่ เช่น ในตัวจังหวัด ตัวอำเภอ โดยเปิดเสียงตามสายภาคข่าว เพื่อบริการความรู้ข่าวสารแก่ประชาชนทุกวัน	3.50	0.58	มาก
36) จัดให้มีป้ายข่าวสารณะไว้ตามจุดรวมชุมชนต่าง ๆ เช่น สถานีขนส่ง สถานีรถไฟ ตลาด เพื่อให้หน่วยงานหรือบุคคลได้ติดประกาศข่าวสาร หรือประกาศโฆษณาที่เป็นความรู้ และเป็นประโยชน์แก่ประชาชนทั่วไป	3.53	0.54	มาก

จากตาราง 5 ข้างต้น แสดงให้เห็นว่า ความคิดเห็นของบุคลากรที่เกี่ยวข้องต้องเกี่ยวกับการจัดการศึกษาเอกชนเพื่อการพัฒนา ด้านการให้บริการศึกษาด้านข่าวสารข้อมูล เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยในแต่ละข้อ ดังนี้ ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด 11 ข้อ คือ ข้อที่ว่า จัดให้มีป้ายข่าวสารณะไว้ตามจุดชุมชนต่าง ๆ เช่น สถานีขนส่ง สถานีรถไฟ ตลาด เพื่อให้หน่วยงานหรือบุคคลได้ติดประกาศข่าวสาร หรือประกาศโฆษณาที่เป็นความรู้ และเป็นประโยชน์แก่ประชาชนทั่วไป ($\bar{X} = 3.53$) ข้อที่ว่า สถานประกอบการที่มีแรงงานจำนวนมาก จัดสถานที่ในสถาน

ประกอบการเป็นแหล่งศึกษา เช่น ห้องสมุด ป้ายประกาศ ห้องชมโทรทัศน์เพื่อการศึกษา เพื่อเป็นการส่งเสริมด้านการศึกษา แก่บุคคลที่เป็นแรงงานในหน่วยงานของตน ($\bar{X} = 3.52$) ข้อที่ว่า หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษานอกโรงเรียน จัดส่งวารสาร สิ่งพิมพ์ ไปให้โรงเรียนที่เป็นหน่วยจัดการเรียนอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 3.50$) ข้อที่ว่า จัดการเผยแพร่ข่าวสารข้อมูลลักษณะต่าง ๆ ต้องให้ถึงผู้รับและคำนึงถึงการได้ใช้ประโยชน์ให้มากที่สุด ($\bar{X} = 3.50$) ข้อที่ว่า หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ร่วมกันจัดให้มีเสียงตามสายในเขตเมือง หรือชุมชนใหญ่ เช่น ในตัวจังหวัด ตัวอำเภอ โดยเปิดเสียงตามสายภาคข่าว เพื่อบริการความรู้ ข่าวสารแก่ประชาชนทุกวัน ($\bar{X} = 3.50$) ข้อที่ว่า หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดูแลสุขภาพอนามัยของประชาชน เช่น สาธารณสุขอำเภอ เจ้าหน้าที่สถานีอนามัย จัดประชุมอบรมให้ความรู้แก่ประชาชนด้านการรักษาสุขภาพอนามัย การป้องกันโรคให้ทั่วถึงทุกหมู่บ้านอย่างใกล้ชิด และสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 3.48$) ข้อที่ว่า ภาครัฐบาลเชิญชวนองค์การเอกชน ได้เข้ามามีบทบาทสนับสนุนจัดบริการการศึกษานอกโรงเรียน ให้กับประชาชนให้มากที่สุด และครอบคลุมทุกองค์กร ($\bar{X} = 3.47$) ข้อที่ว่า รมรงค์เรื่องการเผยแพร่ข่าวสาร ข้อมูล โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษานอกโรงเรียนทุกแห่ง ยึดถือเป็นนโยบายเร่งด่วนที่ต้องทำ ($\bar{X} = 3.45$) ข้อที่ว่า คณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล เร่งช่วยกันจัดบริการการศึกษานอกโรงเรียน ให้กับประชาชนในท้องถิ่นของตน ในรูปแบบต่าง ๆ ให้มากที่สุด ($\bar{X} = 3.42$) ข้อที่ว่า ร่วมกันจัดตั้งศูนย์ข่าวสารข้อมูลระดับจังหวัด ที่ดำเนินการโดยคณะกรรมการจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษานอกโรงเรียน เพื่อให้บริการข่าวสารข้อมูลแก่ประชาชน ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ($\bar{X} = 3.41$) ข้อที่ว่า สถานที่ที่จัดบริการการศึกษานอกโรงเรียน ประจำหมู่บ้านทุกแห่ง จัดให้มีการนัดหมาย ประชุม อบรม ให้ความรู้แก่เยาวชนกลุ่มสนใจในเวลาว่าง เช่น ตอนค่ำ หรือวันพระนัดมาสวดมนต์ ฟังบรรยายดูภาพยนตร์ สารคดี ($\bar{X} = 3.39$)

ด้านที่ 3 การทดสอบสมมติฐานของการวิจัยครั้งนี้ศึกษาตามตัวแปร
ด้านระดับการศึกษา อายุ ประสบการณ์การทำงาน ตำแหน่ง
ในการปฏิบัติงาน ของกลุ่มตัวอย่าง

การวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็น เป็นรายด้านใช้ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เปรียบเทียบความแตกต่าง โดยใช้การทดสอบค่าที (t-distribution) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one-way Analysis of Variance) ดังรายละเอียดตามตาราง 6-11

ผลของการทดสอบสมมติฐานตามตัวแปรแต่ละด้าน มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.1 การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1 ที่ว่า "บุคลากรที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อการพัฒนา ในจังหวัดละเชิงเทรา แตกต่างกัน" ผลการทดสอบความแตกต่างปรากฏดังตาราง 6 ต่อไปนี้

ตาราง 6 การทดสอบความแตกต่างของความคิดเห็นของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง
เกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อการพัฒนา ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน

ความคิดเห็น	ระดับการศึกษา						t
	ต่ำกว่าปริญญาตรี			ตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป			
	n	\bar{X}	S.D.	n	\bar{X}	S.D.	
1. ด้านการให้การศึกษาระดับพื้นฐาน	90	3.44	0.33	148	3.50	0.37	-1.23
2. ด้านการให้การศึกษาด้านทักษะอาชีพ	90	3.44	0.40	148	3.48	0.43	-0.80
3. ด้านการให้การศึกษาด้านข่าวสารข้อมูล	90	3.44	0.42	148	3.49	0.43	-0.85
รวมทุกด้าน	90	3.44	0.35	148	3.49	0.38	-1.06

จากตาราง 6 ข้างต้น พบความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
ของความคิดเห็นของบุคลากรที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อ
การพัฒนา ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานที่วางไว้

3.2 การทดสอบสมมุติฐานข้อที่ 2 ที่ว่า "บุคลากรที่มีอายุต่างกัน มี
ความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อการพัฒนา ในจังหวัดฉะเชิงเทรา
แตกต่างกัน" ผลการทดสอบความแตกต่างปรากฏดังตาราง 7 ต่อไปนี้

ตาราง 7 การทดสอบความแตกต่างของความคิดเห็นของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง
เกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อการพัฒนา ที่มีอายุต่างกัน

ด้าน	แหล่งความแปรปรวน	D.F.	SS	MS	F
1. <u>ด้านการให้การ</u> <u>ศึกษาขั้นพื้นฐาน</u>	ระหว่างกลุ่ม	2	0.41	0.20	1.59
	ภายในกลุ่ม	235	30.11	0.13	
	รวม	237	30.52		
2. <u>ด้านการให้การ</u> <u>ศึกษาด้านทักษะอาชีพ</u>	ระหว่างกลุ่ม	2	0.55	0.27	1.60
	ภายในกลุ่ม	235	40.39	0.17	
	รวม	237	40.94		
3. <u>ด้านการให้</u> <u>การศึกษาด้าน</u> <u>ข่าวสารข้อมูล</u>	ระหว่างกลุ่ม	2	0.23	0.11	0.62
	ภายในกลุ่ม	235	42.88	0.18	
	รวม	237	43.11		
<u>รวมทุกด้าน</u>	ระหว่างกลุ่ม	2	0.32	0.16	1.22
	ภายในกลุ่ม	235	30.50	0.13	
	รวม	238	30.82		

จากตาราง 7 ข้างต้น พบความแตกต่างกันอย่างไม่มีความสำคัญทางสถิติ
ของความคิดเห็นของบุคคลที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อ
การพัฒนา ที่มีอายุต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานที่วางไว้

3.3 การทดสอบสมมุติฐานข้อที่ 3 ที่ว่า "บุคลากรที่มีประสบการณ์การ
ทำงานในตำแหน่งในการปฏิบัติงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษา

นอกโรงเรียนเพื่อการศึกษา ในจังหวัดฉะเชิงเทรา แตกต่างกัน" ผลการทดสอบ ความแตกต่างปรากฏดังตาราง 8 ต่อไปนี้

ตาราง 8 การทดสอบความแตกต่างของความคิดเห็นของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อการพัฒนา ที่มีประสบการณ์การทำงานแตกต่างกัน

ความคิดเห็น	ประสบการณ์ในการทำงาน						t
	ต่ำกว่า 5 ปี			ตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป			
	n	\bar{X}	S.D.	n	\bar{X}	S.D.	
1. ด้านการให้การศึกษาขั้นพื้นฐาน	16	3.55	0.26	222	3.48	0.37	0.79
2. ด้านการให้การศึกษาด้านทักษะอาชีพ	16	3.49	0.30	222	3.46	0.42	0.28
3. ด้านการให้การศึกษาด้านข่าวสารข้อมูล	16	3.57	0.32	222	3.46	0.43	0.99
รวมทุกด้าน	16	3.53	0.26	222	3.47	0.37	0.85

จากตาราง 8 ข้างต้น พบความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ของความคิดเห็นของบุคลากรที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อการพัฒนา ที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานที่วางไว้

3.4 การทดสอบสมมุติฐานข้อที่ 4 ที่ว่า "บุคลากรที่มีตำแหน่งในการปฏิบัติงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อการพัฒนา

ในจังหวัดฉะเชิงเทรา แตกต่างกัน" ผลการทดสอบความแตกต่างกันปรากฏดัง
ตาราง 9 ต่อไปนี้

ตาราง 9 การทดสอบความแตกต่างของความคิดเห็นของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง
เกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อการพัฒนา ที่มีตำแหน่งในการปฏิบัติ
งานต่างกัน

ความคิดเห็น	ตำแหน่งในการปฏิบัติงาน						t
	ผู้บริหารหน่วยงาน ทางการศึกษา			หัวหน้าหน่วยงานอื่น ที่ไม่ใช่หน่วยงานทาง การศึกษา			
	n	\bar{X}	S.D.	n	\bar{X}	S.D.	
1. ด้านการให้การศึกษาระดับพื้นฐาน	65	3.58	0.41	173	3.44	0.33	2.55*
2. ด้านการให้การศึกษาด้านทักษะ อาชีพ	65	3.55	0.47	173	3.44	0.39	1.85
3. ด้านการให้การศึกษาด้าน ข่าวสารข้อมูล	65	3.58	0.42	173	3.47	0.42	2.54*
รวมทุกด้าน	65	3.57	0.40	173	3.45	0.34	2.54*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 9 ข้างต้น พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่
ระดับ.05 ของความคิดเห็นของบุคลากรที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอก
โรงเรียนเพื่อการพัฒนา ที่มีตำแหน่งในการปฏิบัติงานต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติ
ฐานที่วางไว้ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

ทางสถิติที่ระดับ .05 ของความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการจัดการศึกษานอกโรงเรียน เพื่อการพัฒนาด้านการให้การศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยกลุ่มบุคลากรที่มีตำแหน่งผู้บริหารหน่วยงานทางการศึกษา มีความคิดเห็นสูงกว่ากลุ่มบุคลากรที่มีตำแหน่งหัวหน้าหน่วยงานอื่น ที่มีใช้หน่วยงานทางการศึกษา ($\bar{X} = 3.58$ และ $\bar{X} = 3.44$) และพบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ของคะแนนความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการจัดการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อการพัฒนา ด้านการให้การศึกษาด้านข่าวสารข้อมูล โดยกลุ่มบุคลากรที่มีตำแหน่งผู้บริหารหน่วยทางการศึกษา มีความคิดเห็นสูงกว่ากลุ่มบุคลากรที่มีตำแหน่งหัวหน้าหน่วยงานอื่นที่มีใช้หน่วยงานทางการศึกษา ($\bar{X} = 3.58$ และ $\bar{X} = 3.47$)

ด้านที่ 4 ข้อมูลด้านข้อเสนอแนะของกลุ่มตัวอย่าง

สำหรับข้อเสนอแนะของบุคลากรที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อพัฒนานั้น มีผู้เสนอแนะมาเป็นจำนวนน้อย อย่างไรก็ตาม ได้ข้อเสนอแนะ ผลปรากฏดังตาราง 10 ต่อไปนี้

ตาราง 10 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อการพัฒนา

ลำดับที่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
	<u>1. ด้านการให้การศึกษาขั้นพื้นฐาน</u>	
1.	ควรสนับสนุนและดำเนินการให้ทุกคนทุกระดับได้เรียนสายสามัญถึงระดับมัธยม ทั่วถึง	16
2.	ควรเพิ่มเนื้อหาวิชาการที่เหมาะสม ทันสมัย และนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน	11
3.	การศึกษาขั้นพื้นฐานควรมุ่งเน้นคุณภาพกว่าที่เป็นอยู่	8
4.	เอกสารการเรียนบางวิชาไม่เพียงพอ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรจัดหาไว้บริการให้เพียงพอ	5

ตาราง 10 (ต่อ)

ลำดับที่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
5.	ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอควรประสานงานกับตำบล ในการจัดการศึกษาอย่างใกล้ชิด	3
<u>2. ด้านการให้การศึกษาด้านทักษะอาชีพ</u>		
1.	ควรจัดฝึกอาชีพหลักสูตรระยะสั้นที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตรประจำวันให้แพร่กระจายทั่วทุกชุมชน	13
2.	ควรเน้นการอาชีพ โดยลงมือปฏิบัติมากกว่าทฤษฎี	7
3.	ควรเร่งรัดฝึกให้มีวิทยากรเพิ่มมากขึ้นกว่าปัจจุบัน ซึ่งมีไม่เพียงพอ	5
4.	ควรหาตลาดรองรับอาชีพให้ด้วย	4
5.	จัดครูอาสาสอนอาชีพประจำหมู่บ้าน	3
<u>3. ด้านการให้การศึกษาด้านข่าวสารข้อมูล</u>		
1.	ทุกองค์กร ทุกหน่วยงาน ช่วยกันเผยแพร่ข่าวสาร สิ่งพิมพ์ ให้ถึงชุมชน และแหล่งการศึกษาอย่างต่อเนื่อง	10
2.	ควรจัดให้มีแหล่งข่าวสารข้อมูลที่ทันสมัย ทันเหตุการณ์ ประจำชุมชนทุกระดับ	7
3.	ควรมีการประชุมสัมพันธการรับสมัครเรียน การเรียน การสอน ให้แพร่กระจายอย่างทั่วถึง	6
4.	จัดออกหน่วยบริการการศึกษานอกโรงเรียนเคลื่อนที่ ไปร่วมเมื่อมีงานประเพณีที่สำคัญในหมู่บ้าน	4
5.	จัดให้มีและเปิดเสียงตามสายบริการข่าวสารข้อมูลประจำชุมชน โดยมีการบันทึก-เปิดเทปข่าวสารสำคัญ เพื่อให้ได้รับ	3

ตาราง 10 (ต่อ)

ลำดับที่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
	<p>ความรู้ ความเข้าใจยิ่งขึ้น</p> <p style="text-align: center;"><u>4. ด้านข้อเสนอแนะอื่น ๆ</u></p> <p>1. หน่วยงานและองค์การทุกฝ่ายต้องช่วยกันกระตุ้น เร่งเร้าให้ประชาชนทุกระดับ ปรับ เปลี่ยน พฤติกรรมของตนเอง และสังคมให้ดีขึ้น สนใจ ใฝ่รู้ ข่าวดสาร สิ่งแวดล้อม ให้มากกว่าที่เป็นอยู่</p> <p>2. การดำเนินงานการศึกษาออกโรงเรียน ควรมีคณะกรรมการ ที่มาจากหลายฝ่าย โดยเฉพาะฝ่ายปกครองระดับอำเภอ ตำบลและหมู่บ้าน ร่วมประสานวางแผนการทำงานร่วมกัน</p> <p>3. ศูนย์บริการการศึกษาออกโรงเรียนอำเภอ มีประโยชน์ต่อผู้พลาดโอกาสทางการศึกษา จึงควรมีบทบาทในการจัดบริการทางการศึกษาออกโรงเรียน มากกว่าหน่วยงานอื่น</p>	<p>7</p> <p>5</p> <p>2</p>

จากตาราง 10 พบว่า บุคลากรที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการจัดการศึกษาออกโรงเรียนเพื่อการพัฒนา ได้เสนอแนะไว้เป็นรายด้านดังนี้

1. ด้านการให้การศึกษาก่อนพื้นฐาน

ข้อเสนอแนะด้านการให้การศึกษาก่อนพื้นฐาน เรียงตามลำดับจากข้อที่มีความถี่สูงถึงต่ำสุดดังนี้ คือ ข้อที่ว่า ควรสนับสนุนและดำเนินการให้ทุกคนทุกระดับ ได้เรียนสายสามัญถึงระดับมัธยมให้ทั่วถึง (16) ข้อที่ว่า ควรเพิ่มเนื้อหาวิชาการที่เหมาะสม ทันสมัยและนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน (11) ข้อที่ว่า การศึกษาก่อน

พื้นฐาน ควรมุ่งเน้นคุณภาพให้มากกว่าที่เป็นอยู่ (8) ข้อที่ว่า เอกสารการเรียนบางวิชา มีไม่เพียงพอ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดหาไว้บริการให้เพียงพอ (5) ข้อที่ว่า ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอควรประสานงานกับตำบล ในการจัดการศึกษาอย่างใกล้ชิด (3)

2. ด้านการให้การศึกษาด้านทักษะอาชีพ

ข้อเสนอแนะด้านการให้การศึกษาด้านทักษะอาชีพ เรียงตามลำดับจากข้อที่มีความถี่สูงสุดถึงต่ำสุดดังนี้ คือ ข้อที่ว่า ควรจัดฝึกอาชีพหลักสูตรระยะสั้นที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ให้แพร่กระจายทั่วทุกชุมชน (13) ข้อที่ว่า ควรเน้นการอาชีพ โดยลงมือปฏิบัติมากกว่าทฤษฎี (7) ข้อที่ว่า ควรเร่งรัดฝึกให้มีวิทยากรเพิ่มมากขึ้นกว่าปัจจุบัน ซึ่งมีไม่เพียงพอ (5) ข้อที่ว่า ควรหาตลาดรองรับอาชีพให้ด้วย (4) ข้อที่ว่า จัดครูอาสาสอนอาชีพประจำหมู่บ้าน (3)

3. ด้านการให้การศึกษาด้านข่าวสารข้อมูล

ข้อเสนอแนะด้านการให้การศึกษาด้านข่าวสารข้อมูล เรียงตามลำดับจากข้อที่มีความถี่สูงสุดถึงต่ำสุดดังนี้ คือ ข้อที่ว่าทุกองค์กร ทุกหน่วยงาน ช่วยกันเผยแพร่ข่าวสาร สิ่งพิมพ์ ให้ถึงชุมชน และแหล่งการศึกษาอย่างต่อเนื่อง (10) ข้อที่ว่า ควรจัดให้มีแหล่งข่าวสารข้อมูลที่ทันสมัยทันเหตุการณ์ ประจำชุมชนทุกระดับ (7) ข้อที่ว่า ควรมีการประชุมสัมพันธภาพการรับสมัครเรียน การเรียนการสอนให้แพร่กระจายอย่างทั่วถึง (6) ข้อที่ว่า จัดออกหน่วยบริการการศึกษานอกโรงเรียน เคลื่อนที่ไปร่วม เมื่อมีงานประเพณีที่สำคัญในหมู่บ้าน (4) ข้อที่ว่าจัดให้มีและเปิดเสียงตามสายบริการข่าวสารข้อมูลประจำหมู่บ้าน โดยมีการบันทึก-เปิดเทปข่าวสำคัญเพื่อให้ได้รับความรู้ ความเข้าใจยิ่งขึ้น (3)

4. ด้านข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เรียงตามลำดับจากข้อที่มีความถี่สูงสุดถึงต่ำสุดดังนี้ คือ ข้อที่ว่า หน่วยงานและองค์กรทุกฝ่ายต้องช่วยกันกระตุ้น เร่งเร้าให้ประชาชนทุกระดับ ปรับ เปลี่ยนพฤติกรรมของตนเองและสังคมให้ทันตัว สนใจ ใฝ่รู้ ข่าวสาร สิ่งแวดล้อม ให้มากกว่าที่เป็นอยู่ (7) ข้อที่ว่า การดำเนินงานการศึกษานอกโรงเรียนควรมีคณะกรรมการที่มาจากหลายฝ่าย โดยเฉพาะฝ่ายปกครองระดับ

อำเภอ ตำบล และหมู่บ้าน ร่วมประสานวางแผนการทำงานร่วมกัน (5) ข้อที่ว่า ศูนย์บริการการศึกษาออกโรงเรียนอำเภอ มีประโยชน์ต่อผู้พลาดโอกาสทางการศึกษา จึงควรมีบทบาทในการจัดบริการการศึกษาออกโรงเรียน มากกว่าหน่วยงานอื่น (2)

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุป

งานวิจัยเรื่อง "การศึกษาความคิดเห็นของบุคลากรที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อการพัฒนา ในเขตจังหวัดฉะเชิงเทรา" เป็นงานวิจัยเชิงสำรวจ โดยศึกษากับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นข้าราชการครู สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ข้าราชการพลเรือนสามัญ สังกัดกระทรวงสาธารณสุข กระทรวงมหาดไทย กระทรวงเกษตร และบุคลากรระดับหัวหน้าหน่วยงานจากองค์กรเอกชน รวมจำนวนทั้งสิ้น 238 คน ซึ่งมีรายละเอียดของการศึกษา ดังต่อไปนี้

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีความมุ่งหมายดังต่อไปนี้ คือ

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของบุคลากรที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อการพัฒนา จากหน่วยงานต่าง ๆ ในจังหวัดฉะเชิงเทรา ที่มีต่อการจัดการศึกษานอกโรงเรียน ในจังหวัดฉะเชิงเทรา
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อการพัฒนา จำแนกตามตัวแปรด้าน วุฒิการศึกษา อายุ ประสบการณ์ในการทำงาน และตำแหน่งในการปฏิบัติงาน
3. เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกโรงเรียน เพื่อการพัฒนา ในจังหวัดฉะเชิงเทรา

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า มีดังต่อไปนี้ คือ

1. ทำให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของบุคลากรที่เกี่ยวข้องอันจะเป็นแนวทางสำคัญสำหรับงานที่เกี่ยวข้อง ในการจัดการศึกษาให้พัฒนาและสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม ยั่งยืน

2. ผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ทำให้ได้ข้อมูลด้านความคิดเห็น จากบุคคลที่จำแนกตาม วุฒิการศึกษา อายุ ประสบการณ์ในการทำงาน และตำแหน่งในการปฏิบัติงาน ทำให้ได้ข้อมูลที่เป็นรายละเอียด สามารถนำมาใช้ในการพิจารณา กำหนดแนวทางการวางแผน การดำเนินงาน การจัดกิจกรรม บริการให้การศึกษา ในระยะต่อไปของจังหวัดฉะเชิงเทรา อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3. ได้ข้อเสนอแนะที่จะใช้เป็นประโยชน์ในการจัดการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อการพัฒนา ในจังหวัดฉะเชิงเทรา ต่อไป

วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นข้าราชการและบุคลากรจากองค์กรเอกชน ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ในจังหวัดฉะเชิงเทรา แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่

กลุ่มผู้บริหารหน่วยงานทางการศึกษา	จำนวน	131	คน
กลุ่มหัวหน้าหน่วยงานอื่นที่มีใช้หน่วยงานทางการศึกษา	จำนวน	346	คน
รวมทั้งสิ้น		477	คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นผู้บริหารหน่วยงานทางการศึกษา จำนวน 65 คน หัวหน้าหน่วยงานอื่นที่มีใช้หน่วยงานทางการศึกษา จำนวน 173 คน รวมทั้งสิ้น 238 คน ซึ่งได้จากการสุ่มแบบง่าย (Simple random sampling) โดยสุ่มเอาตัวเลข 50 ของประชากรในตำแหน่งดังกล่าว ที่มีอยู่ทั้งหมดในจังหวัดฉะเชิงเทรา

2. ตัวแปรสำหรับการวิจัย

2.1 ตัวแปรอิสระ ที่นำมาศึกษามี 4 ตัวแปร คือ

- วุฒิทางการศึกษา แบ่งเป็น ต่ำกว่าปริญญาตรี และตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป
- อายุ แบ่งเป็น ต่ำกว่า 35 ปี, 35-45 ปี และ 46 ปีขึ้นไป

- ประสบการณ์การทำงานในตำแหน่ง แบ่งเป็นต่ำกว่า 5 ปี และตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป
- ตำแหน่งในการปฏิบัติงาน แบ่งเป็นผู้บริหารหน่วยงานทางการศึกษา และหัวหน้าหน่วยงานอื่นที่มีใช้หน่วยงานทางการศึกษา

3. ตัวแปรตาม ได้แก่ความคิดเห็นของบุคลากรที่เกี่ยวข้องที่มีต่อการจัดการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อการพัฒนา ในกิจกรรม 3 ด้าน คือ ด้านการให้การศึกษาระดับพื้นฐาน การให้การศึกษาด้านทักษะอาชีพ การให้การศึกษาด้านข่าวสารข้อมูล

สมมติฐานการวิจัย

1. บุคลากรที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อการพัฒนา ในจังหวัดฉะเชิงเทรา แตกต่างกัน
2. บุคลากรที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อการพัฒนา ในจังหวัดฉะเชิงเทรา แตกต่างกัน
3. บุคลากรที่มีประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งในการปฏิบัติงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อการพัฒนา ในจังหวัดฉะเชิงเทรา แตกต่างกัน
4. บุคลากรที่มีตำแหน่งในการปฏิบัติงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อการพัฒนา ในจังหวัดฉะเชิงเทรา แตกต่างกัน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง มีดังนี้ คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบได้แก่ วุฒิการศึกษา อายุ ประสบการณ์ในการทำงาน ตำแหน่งในการปฏิบัติงาน โดยมีข้อคำถามเป็นแบบเลือกตอบตามข้อความที่กำหนดให้

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของบุคลากรเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อการพัฒนา ในเขตจังหวัดฉะเชิงเทรา 3 ด้านคือ ด้านการให้การศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการให้การศึกษาด้านทักษะอาชีพ ด้านการให้การศึกษาด้านข่าวสารข้อมูล แบบสอบถามเป็นลักษณะการประเมินค่า (Rating Scale) มี 4 ระดับ และกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังต่อไปนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้คะแนน	4	คะแนน
เห็นด้วย	ให้คะแนน	3	คะแนน
ไม่เห็นด้วย	ให้คะแนน	2	คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้คะแนน	1	คะแนน

ตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการจัดการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อการพัฒนา ในเขตจังหวัดฉะเชิงเทรา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยได้ติดต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อออกหนังสือถึงบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษานอกโรงเรียน จังหวัดฉะเชิงเทรา ในการขอความอนุเคราะห์กรอกแบบสอบถาม

2. ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยการนัดหมายกันและเดินทางไปพบกับผู้บริหารและหัวหน้าหน่วยงานแต่ละแห่ง เพื่อมอบแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความอนุเคราะห์จากบัณฑิตวิทยาลัย ในการตอบแบบสอบถาม เมื่อเสร็จสิ้นการตอบแบบสอบถามแล้วก็เก็บกลับคืนมา ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาในรอบแรก จำนวน 224 ฉบับ

3. ผู้วิจัยได้ติดต่อนัดหมาย และเดินทางไปรับแบบสอบถามที่เหลืออีก 14 ฉบับ กลับคืนมาทั้งหมด

4. ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามคืนทั้ง 2 รอบ รวมทั้งหมด 238 ฉบับ คิดเป็น 100 % รวมใช้เวลาในการเก็บข้อมูล 4 สัปดาห์ โดยได้รับความร่วมมืออย่างดียิ่งจากบุคลากรทุกฝ่าย

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการสถิติ ดังนี้

1. ข้อมูลส่วนตัวเกี่ยวกับสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง คำนวณหาค่าความถี่ ร้อยละ
2. วิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน ความคิดเห็นของบุคลากรที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อการพัฒนา โดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยรวมทุกด้าน และเป็นรายด้าน
3. วิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อการพัฒนา ในเขตจังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นรายด้าน โดยใช้การทดสอบค่าที (t-distribution)
4. วิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อการพัฒนา ในเขตจังหวัดฉะเชิงเทรา โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way Analysis of Variance)
5. วิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อการพัฒนา ในเขตจังหวัดฉะเชิงเทรา โดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการศึกษาค้นคว้า

ผลของการศึกษาค้นคว้าในการศึกษาความคิดเห็นของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อการพัฒนา โดยสรุปได้ดังต่อไปนี้ คือ

1. ด้านข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง

จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 238 คน จำแนกตามระดับการศึกษา ต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 90 คน ตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป จำนวน 148 คน คิดเป็นร้อยละ 37.80 และ 62.20 ตามลำดับ จำแนกตามอายุ พบว่าอายุต่ำกว่า 35 ปี จำนวน 43 คน อายุ 35-45 ปี มีจำนวน 115 คน อายุ 46 ปีขึ้นไป จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 18.10, 48.30 และ 33.60 ตามลำดับ จำแนกตามประสบการณ์การทำงานในตำแหน่ง พบว่า ต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 16 คน ตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป 222 คน คิดเป็นร้อยละ 6.70 และ 93.30 ตามลำดับ จำแนกตาม

ตำแหน่งในการปฏิบัติงาน พบว่าตำแหน่งผู้บริหารหน่วยงานทางการศึกษา จำนวน 65 คน หัวหน้าหน่วยงานอื่นที่มีใช้หน่วยงานทางการศึกษา จำนวน 173 คน คิดเป็นร้อยละ 27.30 และ 72.69 ตามลำดับ

2. ด้านข้อมูลเกี่ยวกับการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ความคิดเห็นของบุคลากรที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการจัดการศึกษา นอกโรงเรียนเพื่อการพัฒนา โดยรวมทุกด้าน มีค่าเฉลี่ย 3.47 ซึ่งอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านการให้การศึกษาระดับพื้นฐาน ($\bar{X} = 3.48$) ด้านการให้การศึกษาด้านทักษะอาชีพ ($\bar{X} = 3.46$) ด้านการให้การศึกษาด้านข่าวสารข้อมูล ($\bar{X} = 3.47$)

2.2 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นของบุคลากรที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อการพัฒนา ในจังหวัดฉะเชิงเทรา ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามด้านดังนี้ คือ

1. ด้านการให้การศึกษาระดับพื้นฐาน ข้อที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ข้อที่ว่า เร่งรัดรณรงค์ปลูกฝังให้ประชาชนในท้องถิ่นมีนิสัยรักการอ่าน และเห็นคุณค่าของการรู้หนังสือ ทำให้ไม่ลืมหนังสือตลอดไป ข้อที่ว่า เร่งจัดการศึกษานอกโรงเรียน ทั้งรูปแบบและเนื้อหาวิชา เพื่อเปิดโอกาสให้บุคคลได้รับการศึกษาตลอดชีวิต โดยเฉพาะผู้ที่ไม่มีโอกาสได้รับการศึกษาในระบบโรงเรียน ข้อที่ว่า การจัดการศึกษาสายสามัญ ควรจัดให้มีหน่วยจัดการเรียนในทุกตำบล เพื่อประชาชนในท้องถิ่นที่ได้เข้าเรียนได้สะดวก ข้อที่ว่า จัดหาหลักสูตร คู่มือครู อุปกรณ์การเรียน ให้แก่หน่วยจัดการเรียนการสอน การศึกษานอกโรงเรียน แต่ละแห่งให้เพียงพอ ข้อที่ว่า หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเร่งจัดการแนะแนวแก่นักเรียนทุกประเภทแต่ละระดับ ที่พลาดโอกาสศึกษาต่อในระบบ ให้ศึกษาต่อ การศึกษานอกระบบโรงเรียนอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ข้อที่ว่า หน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมกันรณรงค์กระตุ้นเตือนให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจ ถึงการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมที่เกิดขึ้นในจังหวัด ข้อที่ว่า จัดแนะแนวการศึกษานอกโรงเรียนทุกรูปแบบ ให้ประชาชนเข้าใจและเห็นความสำคัญที่จะนำไปใช้พัฒนาชีวิตประจำวัน

ยิ่งขึ้นต่อไป ข้อที่ว่า หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทำการวิเคราะห์สภาพปัญหาความต้องการของชุมชนในท้องถิ่น และจัดสนองให้ตรงสภาพความต้องการให้เหมาะสมต่อไป ข้อที่ว่า เชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาออกโรงเรียน เข้าร่วมปรึกษา ปรับปรุง แก้ไข ท้อบกพร่องที่พบจากการประเมินผลการจัดกิจกรรม ข้อที่ว่า จัดให้มีการบรรยายหรืออภิปรายแสดงความคิดเห็นในเนื้อหาวิชาที่สำคัญหรือเรื่องที่น่าสนใจ โดยวิทยากรที่มีชื่อเสียงให้แก่นักศึกษา ตามโอกาสที่เหมาะสม ข้อที่ว่า การจัดการศึกษาสายสามัญระบบนอกโรงเรียน ในจังหวัดฉะเชิงเทรา ควรจัดในรูปแบบต่าง ๆ ให้มากที่สุด เท่าที่จะทำได้ ข้อที่ว่า ดำเนินการให้มีการยืมแลกเปลี่ยน สื่อ อุปกรณ์ คู่มือครู ระหว่างกัน สำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียน ข้อที่ว่า ทุกหน่วยงาน หรือสถานประกอบการที่มีบุคลากรยังเรียนไม่จบมัธยมปลาย เร่งดำเนินการให้บุคลากรเรียนจบทุกคน ข้อที่ว่า การศึกษาสายสามัญควรจัดให้ถึงระดับมัธยมปลาย โดยวิธีเรียนทางไกล ให้มากที่สุด

2. ด้านการให้การศึกษาด้านทักษะอาชีพ ข้อที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ข้อที่ว่า สืบหาความต้องการอาชีพที่หลากหลาย และตรงกับความต้องการของท้องตลาด แล้วนำข้อมูลนั้นมาจัดสอนให้แก่ประชาชนต่อไป ข้อที่ว่า เชิญให้ผู้นำนาฏการในท้องถิ่น (ภูมิปัญญาชาวบ้าน) มาเป็นวิทยากรฝึกสอนอาชีพหลักสูตรระยะสั้นให้แก่กลุ่มสนใจ ให้บ่อยครั้งเท่าที่จะทำได้ ข้อที่ว่า หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการให้การศึกษาด้านอาชีพเพื่อรับผลผลิตจากผู้ฝึกอาชีพให้แล้ว ข้อที่ว่า ปรับปรุงรูปแบบการประชาสัมพันธ์ไปในเชิงรุกให้มาก โดยตั้งเป้าหมายไปถึงบุคคลทุกกลุ่มให้มากที่สุด ข้อที่ว่า หน่วยงานที่จัดการศึกษานอกโรงเรียน จัดให้มีศูนย์ข่าวทางการศึกษาด้านอาชีพ เช่น มีป้ายประกาศ วารสาร สิ่งพิมพ์ไว้บริการเป็นประจำ ข้อที่ว่า จัดให้มีศูนย์ฝึกอาชีพประจำแต่ละหมู่บ้านในแต่ละท้องถิ่นให้ทั่วถึง ข้อที่ว่า จัดให้มีตลาดแรงงานในหมู่บ้านโดยงบบพัฒนาหมู่บ้านของภาครัฐ เพื่อประชาชนในหมู่บ้านได้มีงานทำตามฤดูกาลต่าง ๆ ข้อที่ว่า จัดให้มีการฝึกปฏิบัติการทักษะอาชีพ ให้เกิดความรู้ และปฏิบัติได้ในหลักสูตรระยะสั้น เช่น การสาน ถัก ทอ ฯลฯ ให้กับชุมชนในท้องถิ่นในลักษณะเคลื่อนที่ให้บ่อยครั้ง ข้อที่

ว่า หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพของประชาชน เช่น เกษตรอำเภอ เกษตรตำบล พัฒนาการอำเภอ พัฒนาการตำบล ควรจัดประชุม อบรม ฝึก สาธิต การอาชีพให้แก่เกษตรกรให้ทั่วถึงแต่ละหมู่บ้าน อย่างใกล้ชิดและสม่ำเสมอ ข้อที่ ว่า จัดให้มีตลาดนัดแรงงานให้กับผู้เรียนให้บ่อยครั้ง เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์และความเข้าใจที่ดีระหว่างผู้เรียนและผู้ประกอบการ

3. ด้านการให้การศึกษาด้านข่าวสารข้อมูล ข้อที่มีความคิด เห็นอยู่ในระดับมากได้แก่ ข้อที่ว่า จัดให้มีป้ายข่าวสารณะได้ตามจุดชุมชนต่าง ๆ เช่น สถานีขนส่ง สถานีรถไฟ ตลาด เพื่อให้หน่วยงานหรือบุคคลได้ติดประกาศ ข่าวสาร หรือประกาศโฆษณาที่เป็นความรู้ และเป็นประโยชน์แก่ประชาชนทั่วไป ข้อที่ว่า สถานประกอบการที่มีแรงงานจำนวนมาก จัดสถานที่ในสถานประกอบการ เป็นแหล่งศึกษา เช่น ห้องสมุด ป้ายประกาศ ห้องชมโทรทัศน์เพื่อการศึกษา เพื่อ เป็นการส่งเสริมด้านการศึกษา แก่บุคคลที่เป็นแรงงานในหน่วยงานของตน ข้อที่ ว่า หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษานอกโรงเรียน จัดส่งวารสาร สิ่งพิมพ์ ไปให้โรงเรียนที่เป็นหน่วยจัดการเรียนอย่างสม่ำเสมอ ข้อที่ว่า จัดการเผยแพร่ ข่าวสารข้อมูลลักษณะต่าง ๆ ต้องให้ถึงผู้รับและคำนึงถึงการได้ใช้ประโยชน์ให้มากที่สุด ข้อที่ว่า หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ร่วมกันจัดให้มีเสียงตามสายในเขตเมืองหรือ ชุมชนใหญ่ เช่น ในตัวจังหวัด ตัวอำเภอ โดยเปิดเสียงตามสายภาคข่าว เพื่อ บริการความรู้ ข่าวสารแก่ประชาชนทุกวัน ข้อที่ว่า หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการ ดูแลรักษาสุขภาพอนามัยของประชาชน เช่น สาธารณสุขอำเภอ เจ้าหน้าที่สถานี ออนามัย จัดประชุมอบรมให้ความรู้แก่ประชาชนด้านการรักษาสุขภาพอนามัย การ ป้องกันโรคให้ทั่วถึงทุกหมู่บ้านอย่างใกล้ชิด และสม่ำเสมอ ข้อที่ว่า ภาครัฐบาล เขียวชนองศ์การ เอกชน ได้เข้ามามีบทบาทสนับสนุนจัดบริการการศึกษานอกโรงเรียน ให้กับประชาชนให้มาก และครอบคลุมทุกองศ์กร ข้อที่ว่า รมรงค์ เรืองการ เผยแพร่ข่าวสาร ข้อมูล โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษานอกโรงเรียน ทุก แห่ง ยึดถือเป็นนโยบายเร่งด่วนที่ต้องทำ ข้อที่ว่า คณะกรรมการองศ์การบริหาร ส่วนตำบล เร่งช่วยกันจัดบริการการศึกษานอกโรงเรียน ให้กับประชาชนในท้องถิ่น ของตน ในรูปแบบต่าง ๆ ให้มาก ข้อที่ว่า ร่วมกันจัดตั้งศูนย์ข่าวสารข้อมูลระดับ

จังหวัด ที่ดำเนินการโดยคณะกรรมการจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษานอกโรงเรียน เพื่อให้บริการข่าวสารข้อมูลแก่ประชาชน ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ชื่อที่ว่า สถานที่ที่จัดบริการการศึกษานอกโรงเรียน ประจำหมู่บ้านทุกแห่ง จัดให้มีการนัดหมาย ประชุม อบรม ให้ควรรู้แก่เยาวชนกลุ่มสนใจในเวลาว่าง เช่น ตอนค่ำ หรือวันพระนัดมาสวดมนต์ ฟังบรรยาย ดูภาพยนตร์ สารคดี

3. การทดสอบสมมติฐานของการวิจัยครั้งนี้ ตามสมมติฐานที่วางไว้

3.1 การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1 "บุคลากรที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อการพัฒนา ในจังหวัดฉะเชิงเทรา แตกต่างกัน" พบความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่วางไว้

3.2 การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2 "บุคลากรที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อการพัฒนา ในจังหวัดฉะเชิงเทรา แตกต่างกัน" พบความแตกต่างอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่วางไว้

3.3 การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 3 ที่ว่า "บุคลากรที่มีประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งในการปฏิบัติงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อการพัฒนา ในจังหวัดฉะเชิงเทรา แตกต่างกัน" พบความแตกต่างอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่วางไว้

3.4 การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 4 ที่ว่า "บุคลากรที่มีตำแหน่งในการปฏิบัติงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อการพัฒนา ในจังหวัดฉะเชิงเทรา แตกต่างกัน" พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่วางไว้

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ของความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการจัดการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อการพัฒนา ด้านการให้การศึกษากันพื้นฐาน โดยกลุ่มบุคลากรที่มีตำแหน่งผู้บริหาร หน่วยงานทางการศึกษามีความคิดเห็นสูงกว่าบุคลากรที่มีตำแหน่งหัวหน้าหน่วยงานอื่นที่มีใช้หน่วยงานทางการศึกษา ($\bar{X} = 3.58$ และ $\bar{X} = 3.44$) และพบความ

แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ของคะแนน ความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการจัดการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อการพัฒนา ด้านการให้การศึกษา ด้านข่าวสารข้อมูล โดยกลุ่มบุคลากรที่มีตำแหน่งผู้บริหารหน่วยงานทางการศึกษามีความคิดเห็นสูงกว่ากลุ่มบุคลากรที่มีตำแหน่งหัวหน้าหน่วยงานอื่นที่มีใช้หน่วยงานทางการศึกษา ($\bar{X} = 3.58$ และ $\bar{X} = 3.47$)

4. ด้านข้อเสนอแนะ

4.1 ข้อเสนอแนะของบุคลากรที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อการพัฒนา ได้เสนอแนะไว้เป็นรายด้าน ดังนี้

1. ด้านการให้การศึกษาขั้นพื้นฐาน

ข้อเสนอแนะด้านการให้การศึกษาขั้นพื้นฐาน เรียงตามลำดับจากข้อที่มีความถี่สูงถึงต่ำสุดดังนี้ คือ ข้อที่ว่า ควรสนับสนุนและดำเนินการให้ทุกคนทุกระดับ ได้เรียนสายสามัญถึงระดับมัธยมให้ทั่วถึง ข้อที่ว่า ควรเพิ่มเนื้อหาวิชาการศึกษาที่เหมาะสม ทันสมัยและนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ข้อที่ว่า การศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรมุ่งเน้นคุณภาพให้มากกว่าที่เป็นอยู่ ข้อที่ว่า ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอควรประสานงานกับตำบล ในการจัดการศึกษาอย่าใกล้ชิด

2. ด้านการให้ศึกษาด้านทักษะอาชีพ

ข้อเสนอแนะด้านการให้ศึกษาด้านทักษะอาชีพ เรียงตามลำดับจากข้อที่มีความถี่สูงถึงต่ำสุดดังนี้ คือ ข้อที่ว่า ควรจัดฝึกอาชีพหลักสูตรระยะสั้นที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ให้แพร่กระจายทั่วทุกชุมชน ข้อที่ว่า ควรเน้นการอาชีพ โดยลงมือปฏิบัติมากกว่าทฤษฎี ข้อที่ว่า ควรเร่งรัดฝึกให้มีวิทยากรเพิ่มมากขึ้นกว่าปัจจุบัน ซึ่งมีไม่เพียงพอ ข้อที่ว่า ควรหาตลาดรองรับอาชีพให้ด้วย ข้อที่ว่า จัดครูอาสาสอนอาชีพประจำหมู่บ้าน

3. ด้านการให้ศึกษาด้านข่าวสารข้อมูล

ข้อเสนอแนะด้านการให้ศึกษาข่าวสารข้อมูล เรียงตามลำดับจากข้อที่มีความถี่สูงถึงต่ำสุดดังนี้ คือ ข้อที่ว่า ทุกหน่วยงานช่วยกันเผยแพร่ข่าวสาร สิ่งพิมพ์ ให้ถึงชุมชนและแหล่งการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ข้อที่ว่า ควรจัดให้มีแหล่งข่าวสารข้อมูลที่ทันสมัยทันเหตุการณ์ ประจำชุมชนทุกระดับ ข้อที่

ว่า ควรมีการประชาสัมพันธ์การรับสมัครเรียน การเรียนการสอนให้แพร่กระจายอย่างทั่วถึง ข้อที่ 4 จัดออกหน่วยบริการการศึกษานอกโรงเรียนเคลื่อนที่ไปร่วมเมื่อมีงานประเพณีที่สำคัญในหมู่บ้าน โดยมีการบันทึก-เปิดเทปข่าวสำคัญเพื่อให้ได้รับความรู้ ความเข้าใจ ยิ่งขึ้น

4.2 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ของบุคลากรที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการจัดการศึกษาออกโรงเรียนเพื่อการพัฒนา เรียงตามลำดับข้อที่มีความถี่สูงสุดถึงต่ำสุด ดังนี้ คือ ข้อที่ 4 หน่วยงานและองค์การทุกฝ่ายต้องช่วยกันกระตุ้น เร่งเร้าให้ประชาชนทุกระดับ ปรับ เปลี่ยนพฤติกรรมของตนเองและสังคมให้ตื่นตัว สนใจ ใฝ่รู้ ช่างสาร สิ่งแวดล้อม ให้มากกว่าที่เป็นอยู่ ข้อที่ 5 การดำเนินงานการศึกษาออกโรงเรียน ควรมีคณะกรรมการที่มาจากหลายฝ่าย โดยเฉพาะฝ่ายปกครอง ระดับอำเภอ ตำบล และหมู่บ้าน ร่วมประสานงานแผนการทำงานร่วมกัน ข้อที่ 6 ศูนย์บริการการศึกษาออกโรงเรียนอำเภอมีประโยชน์ต่อผู้พลาดโอกาสทางการศึกษา จึงควรมีบทบาทในการจัดบริการการศึกษาออกโรงเรียน มากกว่าหน่วยงานอื่น

อภิปรายผล

1. จากผลการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษาออกโรงเรียนเพื่อการพัฒนา ในเขตจังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่าบุคลากรที่เกี่ยวข้องมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.47$) แสดงให้เห็นถึงการมองเห็นความสำคัญ และเห็นด้วยกับการจัดการศึกษาตามแนวคิดที่เสนอในงานวิจัยนี้ โดยที่ผู้ตอบส่วนใหญ่ มีหน้าที่การงานระดับสูง มีการศึกษาระดับสูง ผลการศึกษารั้งนี้สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ทรงศักดิ์ ศรีกาฬสินธุ์ (2523 : 2) ที่ศึกษาพบว่า ผู้ที่มีคุณวุฒิสูงจะมีความสามารถในการปฏิบัติงานในระดับสูงไปด้วย จึงอาจกล่าวโดยสรุปได้ว่าบุคลากรมีความคิดเห็นต่อการให้มีการจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ มุ่งส่งเสริมการศึกษาให้พัฒนาทันต่อสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าบุคลากรที่เกี่ยวข้อง มีความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษาออกโรงเรียนเพื่อการพัฒนา ในระดับมากที่สุดทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านการให้การศึกษาก่อนพื้นฐาน ด้านการให้การศึกษาด้านทักษะอาชีพ ด้านการให้การ

ศึกษาด้านข่าวสารข้อมูล ซึ่งก็สอดคล้องกับงานวิจัยของ ประเจตน์ กฤษณะพันธุ์ (2534 : 92) ที่ศึกษาพบว่าศึกษานิเทศก์อำเภอและพัฒนาการอำเภอ มีความคิดเห็นต่อการประสานงานในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียน ของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ทั้ง 3 ด้าน สูง ทั้งนี้เพราะศึกษานิเทศก์อำเภอ และพัฒนาการอำเภอ ต่างก็มีลักษณะงานที่ปฏิบัติคล้ายกัน คือ ด้านการให้การศึกษาระดับพื้นฐาน ซึ่งเป็นการจัดการศึกษาให้ประชาชนมีความรู้ในการดำรงชีวิต และแสวงหาสารสนเทศต่าง ๆ มาใช้ในการตัดสินใจ ด้านการให้บริการข่าวสาร ข้อมูล เป็นการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมให้ประชาชนมีนิสัยรักการอ่าน รู้จักศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง พัฒนาดนเองให้มีความรู้ เพื่อปรับปรุงตนเองและชุมชน ด้านการให้ความรู้ทักษะอาชีพ เป็นการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มพูนความรู้ และทักษะอาชีพไปใช้ในชีวิตรประจำวัน ได้แก่ ฝึกอบรมอาชีพระยะสั้น และกลุ่มสนใจ ซึ่งกระทรวงศึกษานิเทศก์ และกระทรวงมหาดไทย ดำเนินการในระดับพื้นที่ด้วยกัน (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2531 : 13) สำหรับงานวิจัยนี้ก็เช่นเดียวกัน จากการมีลักษณะงานปฏิบัติที่คล้ายกัน อาจเป็นผลกระทบให้บุคลากรดังกล่าว มีความคิดเห็นในการจัดการศึกษานอกโรงเรียน คล้ายกัน และอยู่ในระดับมาก

2. การทดสอบความคิดเห็นของบุคลากรที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อการพัฒนา ตามตัวแปร ซึ่งแบ่งออกเป็นข้อ ดังต่อไปนี้

2.1 ผลการทดสอบความคิดเห็นตามระดับการศึกษาตามสมมุติฐานข้อ 1 พบว่าบุคลากรที่เกี่ยวข้องมีความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อการพัฒนา ทั้ง 3 ด้าน มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานที่วางไว้ ที่เป็นเช่นนี้สาเหตุน่าจะมาจากบุคลากรเหล่านี้ ซึ่งมีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีและตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป ส่วนใหญ่เป็นข้าราชการมีตำแหน่งเป็นผู้บริหาร ได้ผ่านการศึกษามากกว่าจากการทำงานและจากสังคม จึงมีความสามารถในการคิด มีความเข้าใจในเรื่องต่าง ๆ มากพอสมควร จึงมีโลกทัศน์ที่กว้างไกล ยอมรับความคิดเห็นของบุคคลอื่นได้ จึงทำให้มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งผลอันนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ประจิม จบศรี (2528 : 109) ที่ศึกษาพบว่าคณะกรรมการพัฒนาอำเภอในพื้นที่ชนบทภาคเหนือ ซึ่งมีระดับ

การศึกษาต่างกัน มีสภาพและปัญหาในการประสานงานด้านการปรึกษาหารือ แลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็น ข่าวสารข้อมูล ไม่แตกต่างกัน

2.2 ผลการทดสอบความคิดเห็นตามอายุ ตามสมมุติฐานข้อ 2 พบว่าบุคลากรที่เกี่ยวข้องมีความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อการพัฒนา ทั้ง 3 ด้าน มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานที่วางไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะบุคลากรกลุ่มตัวอย่างมีอายุระหว่างต่ำกว่า 35 ปี อายุระหว่าง 35-45 ปี อายุระหว่าง 46 ปีขึ้นไป ซึ่งทั้งหมดจัดเป็นวัยของผู้ใหญ่ด้วยกันทั้งหมด และส่วนมากอยู่ในวัยผู้ใหญ่ตอนกลาง และเป็นวัยใกล้เคียงกัน ซึ่งถือได้ว่าเป็นวัยเดียวกัน มีลักษณะคล้ายกัน ผลอันนี้จึงสอดคล้องกับความคิดเห็นของ เพ็ญแข ประจณปัจจนิก (อรทัย ทองฤกษ์ฤทธิ. 2538 : 108; อ้างอิงมาจาก เพ็ญแข ประจณปัจจนิก. 2537 : 70-73) อธิบายว่าบุคคลในวัยผู้ใหญ่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในวัยกลางคนและผู้สูงอายุ จะมีลักษณะคล้ายคลึงกัน

2.3 ผลการทดสอบความคิดเห็นตามประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งตามสมมุติฐาน ข้อ 3 พบว่า บุคลากรที่เกี่ยวข้องมีความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อการพัฒนา ทั้ง 3 ด้าน มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานที่วางไว้ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะกลุ่มตัวอย่างของการศึกษาคั้งนี้ ต่างก็เป็นผู้ที่อยู่ในวัยใกล้เคียงกันและรับราชการมาเป็นระยะเวลาใกล้เคียงกันก็เป็นได้ ซึ่งผลอันนี้ อาจทำให้มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรทัย ทองฤกษ์ฤทธิ (2538 : 108) อ้างแล้ว

2.4 ผลการทดสอบความคิดเห็นตามตำแหน่งในการปฏิบัติงานตามสมมุติฐาน ข้อ 4 พบว่าบุคลากรที่เกี่ยวข้องมีความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อการพัฒนา ทั้ง 3 ด้าน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานที่วางไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารหน่วยงานทางการศึกษา และหัวหน้าหน่วยงานอื่นที่มีใช้หน่วยงานทางการศึกษา ต่างก็มีตำแหน่งในการรับผิดชอบงานที่เป็นงานหลักที่มีลักษณะต่างกัน ทำให้มีความคิดในการจัดกิจกรรมแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับที่ ประจิม จบศรี (2528 : 71) กล่าวไว้ว่า ลักษณะของกิจกรรมที่จัดให้ประชาชน ของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดกับ

ของที่เกษตรอำเภอ และพัฒนาการอำเภอ จัด จะแตกต่างกันมาก เนื่องจากมีความเข้าใจในการจัดต่างกัน และการที่ผู้บริหารหน่วยงานทางการศึกษา อาจเป็นเพราะผู้บริหารหน่วยงานทางการศึกษามีความเข้าใจในเรื่องของการศึกษามากกว่าหัวหน้าหน่วยงานอื่นที่มีใช้หน่วยงานทางการศึกษาก็เป็นได้ จึงทำให้มีความคาดหวังต่อการจัดการศึกษาสูงกว่า

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าบุคลากรที่เกี่ยวข้องมีความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อการพัฒนา ด้านการให้การศึกษารัฐบาล ด้านการให้การศึกษาด้านข่าวสารข้อมูล มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับที่มีใช้หน่วยงานทางการศึกษา มีลักษณะการปฏิบัติงานแตกต่างกัน ประสบการณ์ ความรู้ ความเข้าใจเฉพาะเรื่องแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ประเจตน์ กฤษณะพันธ์ (2534 : 95) ที่พบว่า เจ้าหน้าที่สี่กระทรวงหลักระดับอำเภอ มีลักษณะการปฏิบัติงานที่แตกต่างกัน การกำหนดนโยบาย หลักการ เป้าหมาย กิจกรรม และงบประมาณที่ได้รับในการทำงานต่างกัน ทำให้ระดับความคิดเห็นแตกต่างกัน

3. ข้อเสนอแนะของบุคลากรเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกโรงเรียน เพื่อการพัฒนา ได้เสนอแนะไว้เป็นรายด้าน มีดังต่อไปนี้ คือ

3.1 ด้านการให้การศึกษารัฐบาล จากข้อเสนอแนะแสดงให้เห็นว่า ด้านการให้การศึกษารัฐบาล เสนอแนะให้สนับสนุนให้ทุกคนทุกระดับได้เรียนสายสามัญถึงระดับมัธยมให้ทั่วถึง ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสนใจของบุคลากรเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกโรงเรียน และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ประเจตน์ กฤษณะพันธ์ (2534 : 87) ซึ่งศึกษาพบว่า เจ้าหน้าที่สี่กระทรวงหลักระดับอำเภอมีความคิดเห็นต่อการประสานจัดกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียน ทั้ง 3 ด้าน พบว่า ด้านการให้การศึกษารัฐบาลสูงกว่าทุกด้าน

3.2 ด้านการให้การศึกษาด้านทักษะอาชีพ จากข้อเสนอแนะแสดงให้เห็นว่า ด้านการให้การศึกษาด้านทักษะอาชีพ เสนอแนะให้จัดฝึกอาชีพหลักสูตรระยะสั้นที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตรประจำวันให้แพร่กระจายทั่วทุกชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรรถัย ทองฤกษ์ฤทธิ (2538 : 113) ที่ศึกษาพบว่า หลัก

สูตรการฝึกอบรมบุคลากรด้านคอมพิวเตอร์ ควรปรับหลักสูตรวิชาให้ทันสมัยมากขึ้นตามความต้องการของผู้เข้ารับการฝึกอบรม

3.3 ด้านการให้การศึกษาด้านข่าวสารข้อมูล จากข้อเสนอแนะแสดงให้เห็นว่า ด้านการให้การศึกษาด้านข่าวสารข้อมูล ทุกองค์กร ทุกหน่วยงาน เสนอแนะให้ช่วยกันเผยแพร่ข่าวสาร สิ่งพิมพ์ ให้ถึงชุมชนและแหล่งการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ เกียรติวรธรรม อมาตยกุล (2525 : 108-109) ที่กล่าวว่า ในการช่วยเหลือผู้เรียน ต้องหาวิธีการทำให้ผู้เรียนและผู้สอนมีความสนิทสนมคุ้นเคยกัน และสนใจใฝ่รู้มากขึ้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้มีความสำคัญของการเรียนรู้ของผู้ใหญ่

3.4 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่เสนอแนะให้หน่วยงาน และองค์กรทุกฝ่าย ต้องช่วยกันกระตุ้น เร่งเร้าให้ประชาชนทุกระดับปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเองและสังคมให้ตื่นตัว สนใจ ใฝ่รู้ ข่าวสาร สิ่งแวดล้อม ให้มากกว่าที่เป็นอยู่ นั้นแสดงให้เห็นถึงความต้องการที่จะให้มีการกระตุ้นประชาชนให้ได้พัฒนาตนเองในรูปแบบวิธีการต่าง ๆ ซึ่งข้อเสนอแนะสอดคล้องกับแนวความคิดของ เฉลิมศรีผดุง (2524 : 76) อธิบายว่า การเสนอแนะ การฝึกอบรม การให้เข้าร่วมประชุมในเรื่องที่เกี่ยวข้อง การพาไปสังเกตการณ์ หรือศึกษาดูงาน การจัดหาเอกสารให้อ่าน และการจัดให้มีคู่มือปฏิบัติงาน เป็นต้น ถือเป็นการพัฒนาบุคลากรอย่างหนึ่งด้วย

ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติ

จากผลการศึกษาวิจัยความคิดเห็นของบุคลากรที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อการพัฒนา ในเขตจังหวัดฉะเชิงเทรา ในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะด้านการปฏิบัติ

1. จากผลของการศึกษาความคิดเห็นของบุคลากรที่เกี่ยวข้องที่มีต่อการจัดการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อการพัฒนา ในจังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า สำหรับแนวคิดในการจัดการศึกษานอกโรงเรียน

เพื่อการพัฒนา บุคลากรที่เกี่ยวข้องพอใจและเห็นด้วยมาก เพราะฉะนั้นจึงน่าจะมีการดำเนินการตามผลการศึกษาในครั้งนี้ ในโอกาสต่อไปโดยเร็วและอย่างต่อเนื่อง เพื่อได้ทันกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว

2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรวางแผนปฏิบัติงานและดำเนินการจัดกิจกรรมที่ได้รับการเสนอแนะ จากการศึกษาครั้งนี้ โดยการร่วมมือกันอย่างใกล้ชิด และร่วมกันหาวิธีการต่าง ๆ ที่เหมาะสมที่จะจัดดำเนินการกิจกรรมดังกล่าวนี้ ให้ทันต่อสภาพการณ์ในจังหวัดที่เปลี่ยนไป

3. มีการปรับปรุง แก้ไข เปลี่ยนกิจกรรมที่เคยจัดอยู่ ที่ไม่ประสบความสำเร็จ รวมทั้งดำเนินการจัดหาบุคลากรที่มีคุณภาพเข้ามาทำงาน ในกรณีนี้ควรมีการจัดฝึกอบรมการสัมมนา รูปแบบการทำงานของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้งานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

4. จากที่พบว่า บุคลากรที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อการพัฒนา ในเขตจังหวัดฉะเชิงเทรา ซึ่งมีตำแหน่งเป็นผู้บริหารหน่วยงานทางการศึกษา และเป็นหัวหน้าหน่วยงานอื่นที่มีใช้หน่วยงานทางการศึกษา มีความคิดเห็นในการจัดการศึกษานอกโรงเรียนแตกต่างกัน จึงควรมีการจัดอบรมสัมมนาบุคลากรระดับผู้บริหาร และบุคลากรผู้ปฏิบัติงาน ในเรื่องของการทำงานประสานกัน รวมทั้งมีการแจ้งข่าวสารการจัดกิจกรรม นโยบาย การปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง กับงานการศึกษานอกโรงเรียน ระหว่างกันอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้การปฏิบัติงานประสานสอดคล้องกันดียิ่งขึ้น ซึ่งจะทำงานการศึกษานอกโรงเรียน เกิดประสิทธิภาพมากขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

สำหรับการวิจัยครั้งต่อไป ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ในครั้งต่อไปควรมีการวิจัยในเรื่องนี้อีกในภูมิภาคอื่น ๆ เพื่อนำผลมาเปรียบเทียบกับผลการวิจัยที่ได้รับในครั้งนี้

2. ในครั้งต่อไปควรมีการวิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการศึกษานอกโรงเรียน ร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

3. ในครั้งต่อไปควรมีการวิจัยในเรื่องเดียวกัน แต่ใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกกับผู้บริหารการศึกษา เพื่อจะได้ข้อมูลละเอียด เป็นแนวทางดำเนินการจัดการศึกษานอกโรงเรียน ได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- การศึกษานอกโรงเรียน, กรม. แนวทางการดำเนินงานการศึกษานอกโรงเรียน.
 กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ, 2529.
- _____ . การศึกษานอกโรงเรียน. กรุงเทพฯ : รุ่งเรืองสาส์นการพิมพ์, 2529.
- _____ . การศึกษาและการประเมินผลสภาพความต้องการ
ด้านการศึกษานอกโรงเรียนของประชาชนในพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก.
 ระยอง : ฝ่ายแผนงานและวิจัย ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคตะวันออก
 2530.
- _____ . รายงานสรุปผลการสำรวจข้อมูลเบื้องต้นการดำเนินงานของผู้
ประสานงานอำเภอ. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ, 2531.
- _____ . แผนพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียน ฉบับที่ 7 (2535-2539).
 กรุงเทพฯ : กรมการศาสนา, 2534.
- _____ . แผนปฏิบัติการปีงบประมาณ 2537. มปท., 151 หน้า.
- เกียรติวรรณ อมาตยกุล. "การศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์,"
วารสารเศรษฐศาสตร์. 11:108-109;กรกฎาคม-กันยายน 2525.
- คณะกรรมการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. รายงานการศึกษาสภาพสังคม-เศรษฐกิจ
ของบริเวณพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2529.
- _____ . รายงานการสังเคราะห์แนวทางการพัฒนาจัดการศึกษาในบริเวณพื้นที่
ชายฝั่งทะเลตะวันออก. กรุงเทพฯ : กองวิจัยการศึกษาสำนักงาน
 คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2533.
- คณะกรรมการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก, สำนักงาน. การพัฒนาพื้นที่บริเวณ
ชายฝั่งทะเลตะวันออก. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาพื้นที่
 ชายฝั่งทะเลตะวันออก, 2531.
- _____ . การพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก. กรุงเทพฯ : สำนักงาน
 คณะกรรมการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก, 2528.

- คณิต ยวงสุวรรณ. จังหวัดฉะเชิงเทรา. มปท., 2535. 71 หน้า.
- จังหวัดฉะเชิงเทรา, ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน. แผนปฏิบัติการปีงบประมาณ 2537. มปท., 143 หน้า.
- จังหวัดฉะเชิงเทรา, สำนักงานศึกษาธิการ. การศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม 2538. มปท., 33 หน้า.
- จังหวัดฉะเชิงเทรา, สำนักงานการประถมศึกษา. ข้อมูลสารสนเทศ 2536. เอกสารอัดสำเนา, 56 หน้า.
- จังหวัดฉะเชิงเทรา, สำนักงานอุตสาหกรรม. แผนลงทุนจังหวัดฉะเชิงเทรา 2537. อัดสำเนา, 191 หน้า.
- โชติ บุญท. ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีต่อบทบาทของโรงเรียนประถม ในการบริการการศึกษานอกระบบโรงเรียน. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531. อัดสำเนา.
- ชุมพล หนูสง. รายงานการวิจัยสภาพปัญหาและความต้องการของประชาชน จังหวัดกาญจนบุรี. โรงพิมพ์ฝ่ายบริหารเพื่อการศึกษา, ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคกลาง, 2524. 39 หน้า.
- ชลทิศย์ เอี่ยมสำอางค์. การประเมินผลกระทบของโครงการการศึกษานอกระบบโรงเรียนที่มีต่อประชาชนในชนบท. วิทยานิพนธ์ กศ.ด. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530. อัดสำเนา.
- ชาติวี ธรรมธรรส. บทบาทในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนของโรงเรียนประถมศึกษิตามการรับรู้ของเจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ผู้บริหาร ศึกษานิเทศก์และครูโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดในเขตการศึกษา 6 วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528. อัดสำเนา.
- ณรงค์ศักดิ์ กุลจินต์. งานบริหารการศึกษาของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525. อัดสำเนา.

ทรงศักดิ์ ศรีกาฬสินธุ์. ความพึงพอใจในการทำงาน. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2523.

ทวี ทิมขำ. การพัฒนาชุมชน. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์ 2528, 403 หน้า.
ทองปลิว ช่มชื่น. "การประสานงานการศึกษานอกโรงเรียนระดับจังหวัดเพื่อการพัฒนาชนบท," การศึกษานอกระบบ. 2 : 64-75, 2530.

ปฐม นิคมานนท์. การศึกษานอกระบบโรงเรียน โรงพิมพ์รุ่งเรืองสาส์นการพิมพ์ 2522. 136 หน้า.

ประจิม จบศรี. สภาพและปัญหาในการประสานงานการศึกษาของคณะกรรมการพัฒนาอำเภอ ในเขตพื้นที่ชนบทภาคเหนือ. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528. อัดสำเนา.

ประเจตน์ กลุณหะพันธ์. ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สี่กระทรวงหลักระดับอำเภอที่มีต่อศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดในเขตภาคใต้. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2534. อัดสำเนา.

ไพฑูรย์ น้อมกล่อม. การศึกษาทัศนคติของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่มีต่อการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนในเขตการศึกษา 5 วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531. อัดสำเนา.

พล ศรีกัลยา. ทัศนะของผู้นำท้องถิ่นที่มีต่อการจัดบริการทางการศึกษาของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดสระบุรี วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530. อัดสำเนา.

พวงรัตน์ ทวีรัตน์. วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ : พิงเกอร์ปรี้น 2535.

เพ็ญแข ประจวบจนิท. พื้นฐานทางสังคมวิทยาและเศรษฐศาสตร์ของการศึกษาโรงพิมพ์เอกสิทธิ์ดีไซน์ 2533. 100 หน้า.

แผนงานและวิจัย, กอง เอกสารรายงานสรุปผลการสำรวจข้อมูลเบื้องต้นการดำเนินงานของผู้ประสานงานอำเภอ. กรุงเทพฯ : กรมการศึกษา

นอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ, 2531.

- เมธินี พนมฤทธิ์. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการประสานงานของเจ้าหน้าที่สี่กระทรวง
หลักระดับปฏิบัติการ ในการจัดการศึกษานอกระบบเขตพื้นที่ยากจน :
ศึกษาเฉพาะกรณีโครงการโครงการพัฒนา. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2529. อัดสำเนา.
- โยธิน ใจชื่น. ปัญหาและความต้องการด้านการศึกษานอกระบบของประชาชนใน
เขตทุ่งกุลาร้องไห้. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527. อัดสำเนา.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. หลักการวิจัยทางการศึกษา ศึกษาพร
2528, 314 หน้า.
- วิชากร กรม. รายงานการวิจัยแนวความคิดของผู้บริหารเรื่อง ความต่อเนื่อง
ระหว่างการจัดการศึกษาในโรงเรียนและการจัดการศึกษานอกโรงเรียน
โรงพิมพ์คุรุสภา 2534, 52 หน้า.
- วิลาวรรณ รัตนเศรษฐากุล และคนอื่น ๆ . รายงานการวิจัยโครงการศึกษา
นอกระบบการศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษาต่อเนื่องในชุมชนชนบทในภาค
ตะวันออกเฉียงเหนือ. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2530.
อัดสำเนา.
- วิญญู คณะอนันต์. ปัญหาการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนของโรงเรียน
ประถมศึกษาในจังหวัดชายฝั่งทะเลตะวันออก วิทยานิพนธ์ กศ.ม.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน, 2528.
อัดสำเนา.
- ศุภร ศรีแสน. การศึกษานอกระบบโรงเรียน. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
มหาสารคาม. 2530, 348 หน้า อัดสำเนา.
- สุนทร สุนันท์ชัย. การศึกษานอกโรงเรียน. โรงพิมพ์พิทักษ์อักษร 2523.
183 หน้า.
- สุธิดา แสนสุข. บทบาทของหน่วยงานรัฐบาลในการให้การศึกษาแก่สตรีไทยเพื่อ
พัฒนาเศรษฐกิจและสังคม. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ :

- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527. อัดสำเนา.
- สุรางค์ ชูสิงห์. การศึกษาทฤษฎีของผู้บริหารโรงเรียน ครูและผู้นำท้องถิ่นต่อ
บทบาทของโรงเรียนประถมศึกษาในการพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทภาคจน
จังหวัดนครสวรรค์ ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529. อัดสำเนา.
- เสนีย์ ระหว่างบ้าน. การศึกษาบทบาทที่เป็นไปได้ของโรงเรียนประถมศึกษาต่อ
การบริการการศึกษาในระบบโรงเรียน วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. นครปฐม :
มหาวิทยาลัยศิลปากร นครปฐม, 2524. อัดสำเนา.
- เสาวนีย์ เลวลีย์. การวางแผนและการประเมินผลการศึกษาผู้ใหญ่. เอกสาร
ประกอบการสอน หน้า 22-23, คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2537.
- อรทัย ทองฤกษ์ฤกษ์. ความคิดเห็นของผู้เข้ารับการศึกษาเกี่ยวกับการฝึกอบรม
ในโครงการพัฒนาบุคลากรทางด้านคอมพิวเตอร์ กระทรวงศึกษาธิการ.
ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2538. อัดสำเนา.
- อุดม เขยกิจวงศ์. การศึกษานอกโรงเรียน. ศูนย์การพิมพ์ดวงกมล 2534,
291 หน้า.
- อุ้นตา นพคุณ. การศึกษานอกโรงเรียน โรงพิมพ์เจริญผล 2523, 207 หน้า

Burton, CorneliusmBeck. "A Descriptive Study of Commernity
Service Program in Alabama Publie Junior Collage,"
Dissertation Abstract International. 34(8) : 4596 - A
1973.

Cronbach, Lee Joseph. Essentials of Phychological Testing.
3d.ed., New York : Harper and Brothers, 1970.

- Ferguson, George A. Statistical Analysis in Psychology and Education. 5th.ed., Tokyo, McGraw-Hill Book Company, 1981.
549 p.
- Moore, Neal Dewitt. "The Role of Brunswick Junior College in Community Development," Dissertation Abstract International. 35(8) : 5059 - A, February, 1975.
- Ramirez, Emilliano C. "Activities and Procedures of Some Community Schools in the United States and Their Implication for the Phillippines," Dissertation Abstracts International. Vol. 20, No. 6, 1969.
- Thompson, Martha E. "Nonformal Education for Rural Development : The Women's Training Center in Senegal," Dissertation Abstracts International. 42 : 5001 - A - ;
June,

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

หนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

ท ทม 1007/4633

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

11 ตุลาคม 2538

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์

เรียน

บัณฑิตวิทยาลัย ขอรับรองว่า นายปิยะ คำต่าย เป็นนิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร นิสิตผู้นี้มีความประสงค์จะมาติดต่อขอความสะดวก ในการศึกษาค้นคว้าเพื่อทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การศึกษาความคิดเห็นของบุคลากรที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อการพัฒนาในเขตจังหวัดฉะเชิงเทรา

ทั้งนี้อยู่ในความควบคุมดูแลของ

ดร. เพ็ญนท ประจวบจนิก

ประธาน

ผศ.ดร. พিতร ทองขึ้น

กรรมการ

สิ่งที่นิสิตใคร่ขอความอนุเคราะห์ คือ ขอให้บุคลากรตอบแบบสอบถาม ในระหว่างเดือนตุลาคม - พฤศจิกายน 2538 เพื่อเป็นข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้ และขอขอบคุณในความช่วยเหลืออนุเคราะห์ใด ๆ ที่ท่านจะโปรดให้แก่นิสิตผู้นี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผศ.ดร. สุรวุฒิ ปัดไชสง)

รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัยฝ่ายวางแผนและพัฒนา

รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 2584119

ที่ ทม 1007/4634

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

11 ตุลาคม 2538

เรื่อง ขอดความอนุเคราะห์

เรียน อธิบดีกรมการศึกษานอกโรงเรียน

บัณฑิตวิทยาลัย ขอรับรองว่า นายปิยะ คำต่าย เป็นนิสิตระดับ
ปริญญาโท วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
นิสิตผู้นี้มีความประสงค์จะมาติดต่อขอความสะดวก ในการศึกษาค้นคว้า
เพื่อทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การศึกษาความคิดเห็นของบุคลากรที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับ
การจัดการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อการพัฒนาในเขตจังหวัดฉะเชิงเทรา

ทั้งนี้อยู่ในความควบคุมดูแลของ

ดร. เพ็ญแข ประจวบจันก

ประธาน

ผศ.ดร. พิตร ทองขึ้น

กรรมการ

สิ่งที่นิสิตใคร่ขอความอนุเคราะห์ คือ ขอเชิญ นายสงวน เด่นดวง และ
นายชาติชาติรี โยสีดา เป็นผู้เกี่ยวข้องชำตุตรวแบบสอบถาม

บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้
และขอขอบคุณในความช่วยเหลืออนุเคราะห์ใด ๆ ที่ท่านจะโปรดให้แก่นิสิตผู้นี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผศ.ดร. สุรวุฒิ บัดไชสง)

รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัยฝ่ายวางแผนและพัฒนา

รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 2584119

ภาคผนวก ข
แบบสอบถามงานวิจัย

แบบสอบถามสำหรับงานวิจัย

เรื่อง

การศึกษาความคิดเห็นของบุคลากรที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการจัดการศึกษา
นอกระบบโรงเรียนเพื่อการพัฒนา ในเขตจังหวัดฉะเชิงเทรา

แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

- ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของบุคลากร
- ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง
เกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อการพัฒนา ในเขต
จังหวัดฉะเชิงเทรา
- ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการ
จัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อการพัฒนา

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดตอบแบบสอบถามต่อไปนี้ โดยทำเครื่องหมาย / ลงใน
หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่านมากที่สุด

1. วุฒิทางการศึกษา

- ต่ำกว่าปริญญาตรี
- ตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป

2. อายุของท่านในขณะนี้

- ต่ำกว่า 35 ปี
- 35-45 ปี
- 46 ปี ขึ้นไป

3. ประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งที่ปฏิบัติงาน

- ต่ำกว่า 5 ปี
- ตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป

4. ตำแหน่งในการปฏิบัติงานปัจจุบัน

- ศึกษาธิการจังหวัด
- ผู้ช่วยศึกษาธิการจังหวัด
- ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด
- ผู้ช่วยผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด
- ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด
- ผู้ช่วยผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด
- ผู้อำนวยการสามัญศึกษาจังหวัด
- ผู้ช่วยผู้อำนวยการสามัญศึกษาจังหวัด
- ศึกษาธิการอำเภอ
- หัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ
- หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ
- ผู้อำนวยการโรงเรียน อาจารย์ใหญ่
- พัฒนาการอำเภอ
- เกษตรอำเภอ
- สาธารณสุขอำเภอ
- เกษตรตำบล
- หัวหน้าสถานีอนามัย
- นายกสมาคม
- ประธานมูลนิธิ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นในการจัดการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อการพัฒนา ในเขตจังหวัดฉะเชิงเทรา ซึ่งมีเกณฑ์ในการให้คะแนนดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้คะแนน	4	คะแนน
เห็นด้วย	ให้คะแนน	3	คะแนน
ไม่เห็นด้วย	ให้คะแนน	2	คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้คะแนน	1	คะแนน

คำชี้แจง ต่อไปนี้เป็นข้อความเกี่ยวกับจัดการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อการพัฒนา ในเขตจังหวัดฉะเชิงเทรา ขอให้ท่านอ่านข้อความแต่ละข้อ แล้วโปรดใส่เครื่องหมาย / ลงในช่องว่างทางขวามือ ช่องใดช่องหนึ่งที่ตรงตามความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

แบบสอบถามความคิดเห็นในการจัดการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อการพัฒนา
ในเขตจังหวัดฉะเชิงเทรา

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น			
		4	3	2	1
	<u>ด้านการให้การศึกษาก่อนขั้นพื้นฐาน</u>				
1	การศึกษาสายสามัญ ควรจัดให้ถึงระดับมัธยมปลาย โดยวิธีเรียนทางไกล ให้มากที่สุด	---	---	---	---
2	การจัดการศึกษาสายสามัญ ควรจัดให้มีหน่วยจัดการเรียนในทุกตำบล เพื่อประชาชนในท้องถิ่นที่เข้าเรียนได้สะดวก	---	---	---	---
3	การจัดการศึกษาสายสามัญระบบนอกระบบโรงเรียน ในจังหวัดฉะเชิงเทรา ควรจัดในรูปแบบต่าง ๆ ให้				

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น			
		4	3	2	1
4	มากที่สุด เท่าที่จะทำได้ ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ร่วมกันรณรงค์กระตุ้น เตือนให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจ ถึงการ เปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ และสังคมที่เกิดขึ้นใน จังหวัด	---	---	---	---
5	เร่งรัดจัดการศึกษาออกโรงเรียน ทั้งรูปแบบ และเนื้อหาวิชา เพื่อเปิดโอกาสให้บุคคลได้รับการ ศึกษาตลอดชีวิต โดยเฉพาะผู้ที่ไม่มีโอกาสได้รับ การศึกษาในระบบโรงเรียน	---	---	---	---
6	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทำการวิเคราะห์สภาพ ปัญหา ความต้องการของชุมชนในท้องถิ่น และจัด สนองให้ตรงสภาพความต้องการให้เหมาะสมต่อไป	---	---	---	---
7	ดำเนินการให้มีการยืม แลกเปลี่ยนสื่อ อุปกรณ์ คู่มือครู ระหว่างกัน สำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องใน การจัดกิจกรรมการศึกษาออกโรงเรียน	---	---	---	---
8	จัดหาหลักสูตร คู่มือครู อุปกรณ์การเรียน ให้ แก่หน่วยจัดการเรียน การสอนการศึกษาออกโรง- เรียนแต่ละแห่งให้เพียงพอ	---	---	---	---
9	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เร่งจัดการแนะแนวแก่ นักเรียนทุกประเภท แต่ละระดับ ที่พลาดโอกาส ศึกษาต่อในระบบ ให้ศึกษาต่อการศึกษาออกระบบ	---	---	---	---

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น			
		4	3	2	1
10	โรงเรียน อย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ จัดแนะแนวการศึกษาออกโรงเรียนทุกรูปแบบ ให้ประชาชนเข้าใจและเห็นความสำคัญที่จะนำไปใช้ พัฒนาชีวิตประจำวัน ยิ่งขึ้นต่อไป	---	---	---	---
11	เชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา นอกโรงเรียน เข้าร่วมปรึกษา ปรับปรุง แก้ไขข้อ บกพร่อง ที่พบจากการประเมินผลการจัดกิจกรรม	---	---	---	---
12	จัดให้มีการบรรยายหรืออภิปรายแสดงความคิด เห็นในเนื้อหาวิชาที่สำคัญ หรือ เรื่องที่น่าสนใจ โดย วิทยากรที่มีชื่อเสียง ให้แก่นักศึกษา ตามโอกาสที่ เหมาะสม	---	---	---	---
13	เร่งรัดรณรงค์ปลูกฝังให้ประชาชนในท้องถิ่น มีนิสัยรักการอ่านและเห็นคุณค่าของการรู้หนังสือ ทำ ให้ไม่ลืมหนังสือตลอดไป	---	---	---	---
14	ทุกหน่วยงานหรือสถานประกอบการที่มีบุคลากร ยังเรียนไม่จบถึงมัธยมปลาย เร่งดำเนินการให้ บุคลากรเรียนจบทุกคน <u>การให้การศึกษาด้านทักษะอาชีพ</u>	---	---	---	---
15	จัดสำรวจความต้องการอาชีพที่หลากหลายและ ตรงกับความต้องการของท้องตลาด แล้วนำข้อมูลนั้น มาจัดสอนให้แก่ประชาชนต่อไป	---	---	---	---

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น			
		4	3	2	1
16	ปรับปรุงรูปแบบการประชาสัมพันธ์ไปในเชิงรุกให้มาก โดยตั้งเป้าหมายไปถึงบุคคลทุกกลุ่มให้มากที่สุด	---	---	---	---
17	จัดให้มีตลาดนัดแรงงานให้กับผู้เรียนให้บ่อยครั้งเท่าที่จะทำได้ เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ และความเข้าใจที่ดีระหว่างผู้เรียนและผู้ประกอบการ	---	---	---	---
18	เชิญให้ผู้ชำนาญการในท้องถิ่น (ภูมิปัญญาชาวบ้าน) มาเป็นวิทยากรฝึกสอนวิชาชีพ หลักสูตรระยะสั้น ให้แก่กลุ่มสนใจ ให้บ่อยครั้งเท่าที่จะทำได้	---	---	---	---
19	จัดกลุ่มสนใจไปทัศนศึกษา หรือดูงานการฝึกอาชีพของหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อนำความรู้มาสร้างอาชีพต่อไป	---	---	---	---
20	หน่วยงานที่จัดการศึกษาออกโรงเรียน จัดให้มีศูนย์ข่าวทางการศึกษาการอาชีพ เช่นมีป้ายประกาศวารสาร สิ่งพิมพ์ ฯ ไว้บริการเป็นประจำ	---	---	---	---
21	จัดให้มีการฝึกปฏิบัติการทักษะอาชีพ ให้เกิดความรู้และปฏิบัติได้ในหลักสูตรระยะสั้น เช่น การสาน ถัก ทอ ฯลฯ ให้กับชุมชนในท้องถิ่น ในลักษณะเคลื่อนที่ให้บ่อยครั้ง	---	---	---	---
22	จัดให้มีศูนย์ฝึกอาชีพ ประจำแต่ละหมู่บ้าน ในในแต่ละท้องถิ่นให้ทั่วถึง	---	---	---	---

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น			
		4	3	2	1
23	หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการให้การศึกษา จัด ตลาดเพื่อรับผลผลิตจากผู้ฝึกอาชีพให้แล้ว	---	---	---	---
24	จัดให้มีตลาดแรงงานในหมู่บ้าน โดยพัฒนา หมู่บ้านของภาครัฐ เพื่อประชาชนในหมู่บ้านได้มีงาน ทำตามฤดูกาลต่าง ๆ	---	---	---	---
25	หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพของ ประชาชน เช่น เกษตรอำเภอ เกษตรตำบล พัฒนาการอำเภอ พัฒนาตำบล ควรจัดประชุม อบรม ฝึก, สาธิต การอาชีพ ให้แก่เกษตรกร ให้ทั่วถึงแต่ ละหมู่บ้าน อย่างใกล้ชิดและสม่ำเสมอ	---	---	---	---
	<u>การให้การศึกษาด้านข่าวสารข้อมูล</u>				
26	หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษานอกโรงเรียน จัดส่งวารสาร สิ่งพิมพ์ ไปให้โรงเรียนที่เป็น หน่วยจัดการเรียนอย่างสม่ำเสมอ	---	---	---	---
27	รณรงค์ เรื่องการเผยแพร่ข่าวสาร ข้อมูล โดย หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษานอกโรงเรียน ทุกแห่ง ยึดถือเป็นนโยบายเร่งด่วนที่ต้องทำ	---	---	---	---
28	ร่วมกันจัดตั้งศูนย์ข่าวสาร ข้อมูลระดับจังหวัด ที่ดำเนินการโดยคณะกรรมการจากหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษานอกโรงเรียน เพื่อให้ บริการข่าวสารข้อมูลแก่ประชาชน ให้มีประสิทธิภาพ				

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น			
		4	3	2	1
29	ยังขึ้น จัดการเผยแพร่ข่าวสารข้อมูลลักษณะต่าง ๆ ต้องให้ถึงผู้รับ และคำนึงถึงการได้ใช้ประโยชน์ให้ มากที่สุด	---	---	---	---
30	ภาครัฐบาล เชิญชวนองค์กรเอกชนได้เข้ามามี บทบาท สนับสนุน จัดบริการการศึกษาออกโรงเรียน ให้กับประชาชนให้มาก และครอบคลุมทุกองค์กร	---	---	---	---
31	คณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล เร่ง ช่วยกันจัดบริการการศึกษาออกโรงเรียน ให้กับ ประชาชนในท้องถิ่นของตน ในรูปแบบต่าง ๆ ให้ มาก	---	---	---	---
32	สถานประกอบการที่มีแรงงานจำนวนมาก จัด สถานที่ในสถานประกอบการเป็นแหล่งศึกษา เช่น ห้องสมุด ป้ายประกาศ ห้องชมโทรทัศน์เพื่อการศึกษา เพื่อเป็นการส่งเสริมพัฒนาทางการศึกษา แก่บุคคลที่ เป็นแรงงานในหน่วยงานของตน	---	---	---	---
33	สถานที่ที่จัดบริการการศึกษาออกโรงเรียน ประจำหมู่บ้านทุกแห่ง จัดให้มีการนัดหมาย ประชุม อบรม ให้ความรู้แก่เยาวชน กลุ่มสนใจ ในเวลา ว่างงานเช่น ตอนค่ำหรือวันพระนัดมาสวดมนต์ ฟัง บรรยาย ดูภาพยนตร์สารคดี	---	---	---	---

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น			
		4	3	2	1
34	หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดูแลรักษาสุขภาพอนามัยของประชาชน เช่น สาธารณสุขอำเภอ เจ้าหน้าที่สถานีอนามัย จัดประชุม อบรมให้ความรู้แก่ประชาชน ด้านการรักษาสุขภาพอนามัย ป้องกันโรค ให้ทั่วถึงทุกหมู่บ้าน อย่างใกล้ชิดและสม่ำเสมอ	---	---	---	---
35	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ร่วมกันจัดให้มีเสียงตามสายในเขตเมืองหรือชุมชนใหญ่ เช่น ในตัวจังหวัด ตำบลอำเภอ โดยเปิดเสียงตามสายภาคข่าว เพื่อบริการความรู้ ข่าวสาร แก่ประชาชนทุกวัน	---	---	---	---
36	จัดให้มีป้ายข่าวสาธารณะไว้ตามจุดรวมชุมชนต่าง ๆ เช่น สถานีขนส่ง สถานีรถไฟ ตลาด เพื่อให้หน่วยงานหรือบุคคลได้ติดประกาศ ข่าวสารหรือประกาศโฆษณาที่เป็นความรู้ และเป็นประโยชน์แก่ประชาชนทั่วไป	---	---	---	---

ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิด ได้แก่ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการศึกษา
นอกระบบเรียนเพื่อการพัฒนา ในจังหวัดฉะเชิงเทรา รวม 3 ด้าน คือ
ด้านให้การศึกษาระดับพื้นฐาน, ด้านให้การศึกษาระดับอาชีวศึกษา และ ด้านให้
การศึกษาข่าวสารข้อมูล

คำชี้แจง ท่านมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบเรียนเพื่อการพัฒนา
ในเขตจังหวัดฉะเชิงเทรา อย่างไร โปรดให้รายละเอียดโดยเขียนลง
ในช่องว่างข้างล่างนี้

1. ด้านการให้การศึกษาระดับพื้นฐาน

ข้อเสนอแนะ -----

2. ด้านการให้การศึกษาระดับอาชีวศึกษา

ข้อเสนอแนะ -----

3. ด้านการให้การศึกษาระดับข่าวสารข้อมูล

ข้อเสนอแนะ -----

4. ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ข้อเสนอแนะ _____

ขอขอบพระคุณที่กรุณาตอบแบบสอบถามนี้

ภาคผนวก ค

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถาม

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสหภาพ

1. ดร. เพ็ญแท้ ประจวบปัจจนิก ภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
2. ผศ. ดร. พิตร ทองขึ้น ผู้อำนวยการสำนักทดสอบทางการศึกษาและ
จิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร
3. นายชาติชาตรี โยสีดา รองอธิบดีกรมการศึกษานอกโรงเรียน
กระทรวงศึกษาธิการ
4. นายสนวน เด่นดวง เลขานุการกรม กรมการศึกษานอกโรงเรียน
กระทรวงศึกษาธิการ
5. นายชีวิต อัจฉวาทิ ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน
จังหวัดชลบุรี

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นาย ปิยะ คำต๋าย
เกิด	ณ บ้านคลอง 20 ต.โฆทะกา อ.บางน้ำเปรี้ยว จ.ฉะเชิงเทรา
ที่อยู่ปัจจุบัน	หมู่บ้านกรุงไทย ต.บางขวัญ อ.เมือง จ.ฉะเชิงเทรา
ตำแหน่งหน้าที่	อาจารย์ 2 ระดับ 6 โรงเรียนวัดไชยธารา อ.เมืองฉะเชิงเทรา
การงานปัจจุบัน	
ประวัติการศึกษา	ประถมศึกษา โรงเรียนวัดบางไทร จ.ฉะเชิงเทรา มัธยมศึกษา โรงเรียนสาธิตมหาจุฬาลงกรณ์ กรุงเทพฯ พ.ศ. 2527 การศึกษามัธยมศึกษา (กศ.บ.) ภาษาไทย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางเขน กรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2539 การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) การศึกษาผู้ใหญ่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร กรุงเทพมหานคร
ประวัติการทำงาน	พ.ศ. 2523 ศึกษาคณะเอเซีย สำนักงานใหญ่ กรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2524 ศาลคดีเด็กและเยาวชน กระทรวงยุติธรรม กรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2525 เจ้าหน้าที่วัฒนธรรม สำนักงานคณะกรรมการ วัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ กรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2529 อาจารย์ 1 โรงเรียนบ้านตะเคียนช่างเหล็ก จ.ศรีสะเกษ ได้รับการคัดเลือกเป็นครูดีเด่น พ.ศ. 2532 อาจารย์ 1-2 โรงเรียนบ้านท่าคาน - 2537 จ.ฉะเชิงเทรา ได้รับการคัดเลือกเป็น ครูสอนสอนภาษาไทยดีเด่น

การศึกษาความคิดเห็นของบุคลากรที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับ
การจัดการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อการพัฒนา
ในเขตจังหวัดฉะเชิงเทรา

บทคัดย่อ
ของ
ปิยะ คำต่าย

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่

เมษายน 2539

จุดมุ่งหมายของการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อการพัฒนาในเขตจังหวัดฉะเชิงเทรา ทั้งสามด้าน คือ ด้านการให้การศึกษาขั้นพื้นฐาน การให้การศึกษาด้านทักษะอาชีพ การให้ศึกษาด้านข่าวสารข้อมูล

กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ผู้บริหารหน่วยงานทางการศึกษา และหัวหน้าหน่วยงานอื่นที่มีใช้หน่วยงานทางการศึกษา รวมทั้งสิ้น 238 คน ซึ่งได้จากการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยการสุ่มเอาร้อยละ 50 ของประชากร ในตำแหน่งดังกล่าวที่มีอยู่ทั้งหมดในจังหวัดฉะเชิงเทรา เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

ผลการศึกษา พบดังต่อไปนี้

1. บุคลากรที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อการพัฒนา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อการพัฒนา เมื่อพิจารณาโดยรวมทุกด้าน พบว่ามีค่าเฉลี่ยในระดับมากคือ ด้านการให้การศึกษาขั้นพื้นฐาน ($\bar{X} = 3.48$) การให้การศึกษาด้านทักษะอาชีพ ($\bar{X} = 3.46$) การให้ศึกษาด้านข่าวสารข้อมูล ($\bar{X} = 3.47$)

2. เมื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษานอกโรงเรียน จำแนกตาม ระดับการศึกษา อายุ ประสบการณ์การทำงาน ตำแหน่งในการปฏิบัติงาน ปรากฏผลดังนี้

2.1 บุคลากรที่เกี่ยวข้องซึ่งมีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีและตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อการพัฒนา ทั้งสามด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.2 บุคลากรที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีอายุแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อการพัฒนา ทั้งสามด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.3 บุคลากรที่เกี่ยวข้องซึ่งมีประสบการณ์การทำงานต่ำกว่า 5 ปี และตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อการพัฒนาทั้งสามด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.4 บุคลากรที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีตำแหน่งผู้บริหารหน่วยงานทางการศึกษา และตำแหน่งหัวหน้าหน่วยงานอื่นที่มีใช้หน่วยงานทางการศึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อการพัฒนา ทั้งสามด้านพบว่า ด้านการให้การศึกษาระดับพื้นฐาน และการให้การศึกษาด้านข่าวสารข้อมูล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนการให้การศึกษาด้านทักษะอาชีพแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. ข้อเสนอแนะของบุคลากรที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อการพัฒนา มีข้อเสนอแนะว่า ควรดำเนินการให้ทุกคนทุกระดับได้เรียนสายสามัญถึงระดับมัธยมให้ทั่วถึง ควรจัดฝึกอาชีพหลักสูตรระยะสั้นที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ให้แพร่กระจายทั่วทุกชุมชน ทุกหน่วยงาน ช่วยกันเผยแพร่ข่าวสาร สิ่งพิมพ์ ให้ถึงชุมชน แหล่งการศึกษาอย่างต่อเนื่อง และทุกฝ่ายต้องช่วยกันกระตุ้น เร่งเร้าให้ประชาชน ปรับ เปลี่ยน พฤติกรรมของตนให้สนใจใฝ่รู้มากกว่าที่เป็นอยู่

A study on the Opinions of Related Personnels
Concerning Arranging Nonformal Education for
Development in Chachoengsao Province.

AN ABSTRACT

BY

PIYA KAMTAI

Persented in partisl fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree in Adult Education
at Srinakharinwirot University

April 1996

The objectives of this study were to investigate and compare the opinions of the related personnels concerning Nonformal Education for Development in Chachoengsao Province in 3 areas : Basic Education, Vocational skills and Information Knowledge.

Samples consisted of 238 heads of offices in education and non-Education. The samples were drawn by 50 % out of the whole numbers of the population group in Chachoengsao Province. Research instrument used in the study was the rating scale typed of questionnaire . The statistics used for analyzing data were percentage, \bar{X} , S.D., t-test and F-test.

Major research results came out as follows:

1. The opinions of the Related personnels Concerning Arranging Nonformal Education for Development were high as a whole and as for each area in Basis education ($\bar{X} = 3.48$), vocation skills ($\bar{X} = 3.46$), Information Knowledge ($\bar{X} = 3.47$).

2. When analyzing and comparing the opinions of related personnels concerning arranging Nonformal Education for Development, vapiated by variables educational background, age, working experience and working position, results, came out as follows:

2.1 The opinions of related personnel who owned and not owned bachelor degrees, were not statistically significant difference in 3 areas

2.2 The opinions of related personnels who had age differences, were not statistically significant difference in 3 areas.

2.3 The opinions of related personneles who had more than and less than 5 years of working experience, were not statistically significant difference.

2.4 The opinions of related personneles, who were hads of education office and non-Education offices, were statistically difference in basic education and knowledge area but not with vocational skills area.

3. The related personnele suggested that education office should provided general education for all people and short course career training should also be provided. the course should be useful for practicing daily life for people in the area. The office should arrange information technology and printed material for the commeenity and education institutions. In addition, the office should stimulate the people to change their behaviors from old ones to new behavior patterns which encoupage curiosity and knowledge suking.